

Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Dato: 25.11.2022 09:00

Sted: Sørskogbygda

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.

på e-post .

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 18.11.2022

For leder i Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023, Ole Kristian Solberg

Saksliste

Saker til behandling

68/22 Sak EI-68 Godkjenning innkalling/sakliste	3
69/22 Sak EI-69/22 Godkjenning av protokoll fra 14.10.22	4
70/22 Sak EI-70/22 Orientering fra administrasjonen	20
71/22 Sak EI-71/22 Oppfølgingsnotat angående kommunens delegeringsreglement	22
72/22 Sak EI-72/22 Henvendelse til leder i kontrollutvalget	28
73/22 Sak EI-73/22 Forvaltningsrevisjonsrapport - Tiltak for å forhindre barnefattigdom	32
74/22 Sak EI-74/22 Kontrollutvalgets årsplan 2023	88
75/22 Sak EI-75/22 Møtekalender 2023	98
76/22 Sak EI-76/22 Eventuelt	100
77/22 Sak EI-77/22 Referater og orienteringer	101
78/22 Sak EI-78/22 Referatsaker	102

Arkivsak-dok. 21/00139-29
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-68/22 GODKJENNING INNKALLING/SAKLISTE

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/sakliste godkjennes

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00139-30
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-69/22 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA 14.10.22

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 14.10.22 godkjennes

Vedlegg:

Protokoll 14.10.22

Saksframstilling:

MØTEPROTOKOLL

Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Dato: 14.10.2022 kl. 09:00
Sted: Sørskogbygda
Arkivsak: 21/00005

Tilstede: Ole Kristian Solberg (Senterpartiet-KS), Jan Eirik Krey (H), Britt Weium (Ap)

Møtende varamedlemmer: Jane Odden møter for Siv Lena Birkheim

Forfall: Siv Lena Birkheim, Rune Rindalsholt

Andre: Kommunedirektør Kristian Trengereid sak 58, 59 og 60/22, enhetsleder byggesak Svein Kåre Hovde sak 58/22, daglig leder Revisjon Øst IKS Morten A. Birkeid, regnskapsrevisor Berit Bøhn Revisjon Øst IKS sak 62, 63/22 deltok via Teams

Protokollfører: Utvalgssekretær Kristin Moe

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
56/22	21/00139-25	Sak EI-56/22 Godkjenning innkalling/sakliste	3
57/22	21/00139-26	Sak EI-57/22 Godkjenning av protokoll 9.9.22	4
58/22	21/00039-19	Sak EI-58/22 Orientering	5
59/22	21/00033-21	Sak EI-59/22 Kvalitetssikring av nye vedtekter KF Elverum kommuneskoger	6
60/22	21/00033-22	Sak EI-60/22 Salg av bhg - kommunens delegeringsreglement	7

61/22	21/00129-30	Sak EI-61/22 Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS 2023	8
62/22	21/00036-20	Sak EI-62/22 Orientering om revisjonsstrategien 2022	9
63/22	21/00129-33	Sak EI-63/22 Plan for forenklet etterlevelseskontroll (FELK)	10
64/22	21/00031-4	Sak EI-64/22 Budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet 2023	11
65/22	21/00033-23	Sak EI-65/22 Eventuelt	12
66/22	21/00041-38	Sak EI-66/22 Referater og orienteringer	13
67/22	21/00041-39	Sak EI-67/22 Referatsaker	14

, [Click here to enter a date.](#)

[Click here to enter text.](#)

Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten.

UNDERSKRIFTER:
Vi bekrefter at møteboken, som vi har signert, er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

UTSKRIFTER:
Møtebok er sendt til: Kontrollutvalget, ordfører, kommunedirektør, Revisjon Øst IKS. Innkallinger og møtebøker ligger også på www.konsek-ost.no under hvert kontrollutvalg/ «Møter».

Saker til behandling

56/22 Sak EI-56/22 Godkjenning innkalling/sakliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	56/22

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/sakliste godkjennes

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak.

Vedtak

Innkalling/sakliste godkjennes

[Lagre]

57/22 Sak EI-57/22 Godkjenning av protokoll 9.9.22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	57/22

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 9.9.22 godkjennes

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Protokoll fra 9.9.22 godkjennes

[Lagre]

58/22 Sak EI-58/22 Orientering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	58/22

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering.

Møtebehandling

Kontrollutvalget har invitert kommunedirektøren for å en orientering om tertialrapporten, 2. tertiale. I tillegg har de bedt om en redegjørelse rundt reduksjonsfaktor på eiendomsskatt. Det har vært noen avisoppslag om temaet tidligere i høst.

I tillegg til ovenstående er det bedt om en tilbakemelding på hva som er gjort med revisjonens anbefalinger i eierskapskontroll i Elverum Vekst AS og Ydalir Boligutvikling AS. Denne ble behandlet i kontrollutvalget 26.11.21, sak 54/21.

Anbefalingene var følgende:

- Kommunen må sørge for at det føres referater fra alle eiermøter.
- Kommunen bør vurdere protokollering av spørsmål som skal besvares i senere møter og sikre dokumentasjon på at spørsmålet er besvart i det aktuelle påfølgende møtet.
- Generalforsamlingen bør sikre at styrene blir gitt instruksjoner om å gjennomføre årlige egenevalueringer.
- Styrene i selskapene bør sikre at vurdering og revisjon av de etiske retningslinjene og varslingsrutinene inngår i styrenes årshjul.

Kommunedirektøren orienterte om:

- Tertialrapport 2. tertiale (utfordringer med renteendringer og økte energipriser)
- Hva som er gjort i revisors anbefalinger på eierskapskontroll i Elverum Vekst AS og Ydalir Boligutvikling AS gjennomført i 2021

Svein Kåre Hovde enhetsleder byggesak redegjorde for reduksjonsfaktor på eiendomsskatt.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering.

[Lagre]

59/22 Sak EI-59/22 Kvalitetssikring av nye vedtekter KF Elverum kommuneskoger

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	59/22

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar «Notat – vurdering av nye vedtekter for KF Elverum kommuneskoger» til orientering.

Møtebehandling

Morten A. Birkelid redegjorde for «Notat – vurdering av nye vedtekter for KF Elverum kommuneskoger».

Tilleggsforslag fra kontrollutvalget:

Saken oversendes til kommunestyret som referatsak.

Votering

Tilleggsforslag sammen med sekretærens forslag enstemmig vedatt.

Vedtak

- Kontrollutvalget tar «Notat – vurdering av nye vedtekter for KF Elverum kommuneskoger» til orientering.
- Saken oversendes til kommunestyret som referatsak

[Lagre]

60/22 Sak EI-60/22 Salg av bhg - kommunens delegeringsreglement

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	60/22

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sitt vedlagte notat til orientering.

Møtebehandling

Morten A. Birkelid redegjorde for vedlagte notat, vurdering av etterlevelse av kommunens delegeringsreglement ved gjenkjøp av Barbra Rings veg 18, Bakkebygrenda barnehage.

Tilleggsforslag fra kontrollutvalget:

Saken oversendes til kommunestyret som referatsak

Votering

Tilleggsforslag sammen med sekretærens forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

- Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sitt vedlagte notat til orientering
- Saken oversendes til kommunestyret som referatsak

[Lagre]

61/22 Sak EI-61/22 Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	61/22

Forslag til vedtak/innstilling:

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS for 2023 godkjennes under forutsetning av kommunestyrets budsjettvedtak for 2023

Møtebehandling

Morten A. Birkelid presenterte oppdragsavtalen med Revisjon Øst IKS for 2023.

Tilleggsforslag fra kontrollutvalget:

Kontrollutvalget har i samsvar med Revisjon Øst IKS tatt ned oppdragsavtalen med 25 timer på regnskapsrevisjon, dette på bakgrunn av de siste 3 års tidsforbruk.

Votering

Tilleggsforslag fra kontrollutvalget sammen med sekretærens forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

- Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS for 2023 godkjennes under forutsetning av kommunestyrets budsjettvedtak for 2023
- Kontrollutvalget har i samråd med Revisjon Øst IKS tatt ned oppdragsavtalen med 25 timer på regnskapsrevisjon, dette på bakgrunn av de siste 3 års tidsforbruk

[Lagre]

62/22 Sak EI-62/22 Orientering om revisjonsstrategien 2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	62/22

Forslag til vedtak/innstilling:

- Møtet ble lukket under den del av saken som gjaldt presentasjon av vesentlighet, identifiserte risikofaktorer jf. offentlighetsloven § 24 og kommuneloven § 11-5 3. ledd.
- Kontrollutvalget tar orienteringen om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2022 til orientering.

Møtebehandling

Regnskapsrevisor Berit Bøhn presenterte saken via Teams.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

- Møtet ble lukket under den del av saken som gjaldt presentasjon av vesentlighet, identifiserte risikofaktorer jf. offentlighetsloven § 24 og kommuneloven § 11-5 3. ledd.
- Kontrollutvalget tar orienteringen om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2022 til orientering.

[Lagre]

63/22 Sak EI-63/22 Plan for forenklet etterlevelseskontroll (FELK)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	63/22

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar «Plan for forenklet etterlevelseskontroll 2022» til orientering.

Møtebehandling

Regnskapsrevisor presenterte planen via Teams.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar «Plan for forenklet etterlevelseskontroll 2022» til orientering

[Lagre]

64/22 Sak EI-64/22 Budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	64/22

Forslag til vedtak/innstilling:

- Vedlagt budsjett med en ramme på kr 2 822 000,- oversendes kommunestyret som kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet i Elverum kommune 2023.
- Forslaget følger formannskapetets innstilling til kommunestyret vedrørende budsjettet for Elverum kommune 2023.

Møtebehandling

Forslag fra kontrollutvalget:

Budsjettet reduseres med kr 27 500,- på regnskapsrevisjon da oppdragsavtalen med Revisjon Øst IKS er redusert med 25 timer på området.

Votering

Forslag fra kontrollutvalget sammen med sekretærens enstemmig vedtatt.

Vedtak

- Budsjettet reduseres med kr 27 500,- på regnskapsrevisjon da oppdragsavtalen med Revisjon Øst IKS er redusert med 25 timer på området.
- Vedlagt budsjett med en ramme på kr 2 795 000,- oversendes kommunestyret som kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet i Elverum kommune 2023.
- Forslaget følger formannskapetets innstilling til kommunestyret vedrørende budsjettet for Elverum kommune 2023.

[Lagre]

65/22 Sak EI-65/22 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	65/22

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Møtebehandling

Leder i kontrollutvalget orienterte om en henvendelse han har fått, møtet ble lukket under orienteringen jf. kom.l.11-5 og off.lova.§ 24 1. ledd

Forslag fra kontrollutvalget:

Kontrollutvalget ber Revisjon Øst IKS gjøre de nødvendige undersøkelser med bakgrunn i henvendelsen til leder i kontrollutvalget.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, forslag fra kontrollutvalget enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kontrollutvalget ber Revisjon Øst IKS gjøre de nødvendige undersøkelser med bakgrunn i henvendelsen til leder i kontrollutvalget.

[Lagre]

66/22 Sak EI-66/22 Referater og orienteringer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	66/22

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering

Møtebehandling

Utvalgsmedlemmene hadde en gjensidig orientering

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering

[Lagre]

67/22 Sak EI-67/22 Referatsaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	14.10.2022	67/22

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Referatsaker tas til orientering

[Lagre]

Arkivsak-dok. 21/00039-21
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-70/22 ORIENTERING FRA ADMINISTRASJONEN

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering.

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Kontrollutvalget ønsker «den vanlige» orienteringen om økonomi og sykefravær.

Kommunedirektøren er også bedt om å redegjøre for budsjett 2023 der driftsmargin på 1 % fravikes, jf. Kommunestyrevedtak 17.12.21. Kontrollutvalget ønsker å vite hvordan denne informasjonen er blitt bekjentgjort for kommunestyret.

I tillegg har kontrollutvalget bedt kommunedirektøren om en redegjørelse for hva som er gjort med revisjonens anbefalinger i forvaltningsrevisjon «Budsjett- og økonomistyring» behandlet i kontrollutvalgets møte 11. mars, sak 22/22.

Anbefalingene var som følger:

Budsjettprosess

- Kommunen bør synliggjøre økonomiplanens kobling til overordnede planer i økonomiplandokumentet
- Kommunen bør i større grad legge til grunn sine finansielle måltall i økonomiplanleggingen
- Kommunen bør vurdere å utarbeide en systematisk risikovurdering - som er dokumentert, og legge denne til grunn for arbeidet med å vurdere og kartlegge risiko i budsjett- og økonomiplanprosessen

Budsjettoppfølgning

- Det bør gjennomføres systematiske og dokumenterte risikovurderinger av budsjettoppfølgningen i kommunen

- Kommunen bør sørge for å utarbeide og implementere rutiner og/eller prosedyrer for bud-sjettoppfølgingsarbeidet

Rapportering

- Kommunen må utarbeide en årsberetning for kommunens konsoliderte virksomhet fra og med årsberetning 2021
- Kommunen bør sørge for at rapporterte avvik etterfølges av korrigerende tiltak fra og med første tertialrapportering i 2022
- Kommunen bør sørge for at det blir etablert en praksis hvor vesentlige økonomiske avvik som oppstår mellom økonomirapportene blir kommunisert til kommunestyret fortløpende, uavhengig av tidspunktene for økonomirapporteringene

Investeringer

- Det bør gjennomføres systematiske risikovurderinger for alle investeringsprosjekter i kommunen av en viss størrelse og kompleksitet
- Kommunen bør vurdere om et investeringsreglement eller en overordnet prosjektmodell kan være hensiktsmessig for å etablere sentrale prinsipper i behandlingen av investeringsprosjekter
- Kommunen bør sørge for at kontroll og oversikt over økonomien i igangsatte investeringsprosjekter ivaretas av kommunens system(er)

Generelt

- Kommunen bør vurdere å utarbeide stillingsinstrukser for økonomirådgiverne

Arkivsak-dok. 21/00033-30
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-71/22 OPPFØLGINGSNOTATER ANGÅENDE KOMMUNENS DELEGERINGSREGLEMENT

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar notat fra Elverum kommune v/kommunedirektørens kontor av 20.10., og notat fra Revisjon Øst IKS av og 24.10. til orientering.

Vedlegg:

1. Tilsvar – etterlevelse av kommunens delegeringsreglement
2. Vurdering av etterlevelse av kommunens delegeringsreglement ved gjenkjøp av Barbra Rings veg 18

Saksframstilling:

Kontrollutvalget behandlet i møte 14.10. sak 60/22, Revisjon Øst IKS sin vurdering av etterlevelse av kommunens delegeringsreglement ved gjenkjøp av Barbra Rings veg 18.

Dette var en bestilling av kontrollutvalget fra møte 9.9.22. der de hadde en redegjørelse av kommunedirektør og eiendomssjef angående omstøtt salg av Bakkebygrenda barnehage (Barbra Rings veg 18).

Kontrollutvalget fattet i møte 14.10.22 følgende vedtak:

- Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sitt vedlagte notat til orientering
- Saken oversendes til kommunestyret som referatsak

Elverum kommune v/kommunedirektørens kontor kom i etterkant av kontrollutvalgets møte 14.10., med et tilsvar til Revisjon Øst IKS angående deres vurdering av kommunens delegeringsreglement ved gjenkjøp av Barbra Rings veg 18.

Kommunedirektørens kontor var noe uenig med Revisjon Øst IKS sin vurdering om delegeringsreglementet var etterlevd ved gjenkjøpet av Barbra Rings veg 18.

Revisjon Øst IKS utarbeidet derfor et oppfølgingsnotat datert 24.10. De begrunner der hvorfor de mener at delegeringsreglementet ikke er etterlevd fullt og helt ved gjenkjøpet.

ELVERUM KOMMUNE

Revisjon Øst Iks
Postboks 84

2341 LØTEN

Kommunedirektørens kontor

Vår dato: 20.10.2022

Vår referanse: 2020000239-84

Arkiv: 20/239/

Deres dato:

Deres referanse:

Vår saksbehandler: Trude Seland Nyberg

Tilsvar - etterlevelse av kommunens delegeringsreglement

Vi viser til kontrollutvalgssak EL-60/22 Salg av BHG – kommunens delegeringsreglement som er oversendt kommunestyret til behandling sammen med øvrige saker fra kontrollutvalget den 26.10.22.

I notatet av 06.10.22 fra revisjonen som følger saken, fremgår det at kontrollutvalget i sitt møte 09.09.22 har reist spørsmål om formannskapet har fullmakt til å inngå minnelig avtaler som er gjort i omstøtt salg av Bakkebygrenda barnehage.

Ut fra notatet ser det ut som at kontrollutvalget har lagt til grunn at formannskapet har inngått en minnelig avtalen om gjenkjøp. Dette er ikke helt korrekt.

Det er kommunedirektøren ved eiendomssjefen som har inngått en avtale om heving av kjøpet av Bakkebygrenda barnehage som følge av at selger har krevet heving på grunn av vesentlig mangel.

Det er ikke i denne saken snakk om et frivillig tilbakekjøp av en eiendom, men gjennomføring av en mangelsbeføyelse som selger ensidig kan kreve i henhold til kontrakten. Hvordan oppgjøret skal være ved tilbakeføring som følge av heving av kjøpet, følger av kjøpskontrakten, avhendingslova, alminnelig kontraktsrett og alminnelig erstatningsrett. Kort oppsummert skal selger ved heving stilles som om kjøpet ikke var gjennomført. Selve avtalen regulerer partenes plikter ved gjennomføring av hevingen av kjøpet for å sikre reversering av kjøpet i henhold til gjeldende rett.

Kommunedirektøren orienterte formannskapet fortløpende om saken høsten 2021 slik at de var kjent med saken og hvilke vurderinger kommunedirektøren hadde gjort i saken. Som ledd i dette fikk kommunedirektøren i vedtak 20.10.21, utvalgssak FSK-154/21, fullmakt til å forhandle med selger om følgende forhold i stedet for en rettslig prosess:

«Kommunedirektøren gis fullmakt til å forhandle med kjøper av Bakkebygrenda barnehage for å komme til en minnelig løsning for avdekket mangel[] på eiendommen. Fullmakten gjelder heving av kjøpet med tilhørende utgifter eller prisavslag inntil verdien av eiendommen etter fradrag for tomteverdien og med tillegg av dokumenterte utgifter.»

Vedlagt følger notat i saken med administrasjonenes vurdering av krav ved heving av kjøpet til revisjonens orientering.

Når det gjelder formannskapetets fullmaktsforhold, følger det av kommunens delegeringsreglement punkt 3.3, kulepunkt 6 at «*[f]ormannskapet har det overordnede ansvaret for kommunens eiendomsforvaltning, og avgjør alle saker om fast eiendom kommunen eier eller leier, unntatt ansvaret som er lagt til kommunedirektøren.*

Formannskapet har fullmakt til å kjøpe, rehabilitere og selge bygningsmasse innenfor godkjente budsjett- og investeringsrammer.»

I dette tilfellet hadde kommunedirektøren fått fullmakt til å selge barnehagen gjennom vedtakelse av handlings- og økonomiplan vedtatt av kommunestyret 18.12.19. Når kommunedirektøren har fått fullmakt til å selge en kommunal eiendom, er det naturlig at fullmakten også omfatter eventuelle etterfølgende forhold ved salget som mangelsbeføyelser fra kjøpers side. Kommunedirektøren valgte å forankre prosessen i formannskapet politisk ut fra sakens art.

Kommunedirektøren ber om en tilbakemelding på revisjonens vurdering av saken i lys av de ovennevnte faktiske forholdene i saken og om saken er vurdert ut fra reglene om heving av kjøp av fast eiendom i forbrukerforhold. Det bes om at tilbakemeldingen legges fram i kommunestyret 26.10.22 sammen med protokollen fra kontrollutvalget.

Med hilsen

Kristian Trengereid
kommunedirektør

Trude Seland Nyberg
juridisk rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes derfor uten underskrift

Elverum kommune
v/kontrollutvalget

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:
Morten Alm Birkelid

Direkte tlf.:
911 00 413

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:
24.oktober 2022

VURDERING AV ETTERLEVELSE AV KOMMUNENS DELEGERINGSREGLEMENT VED GJENKJØP AV BARBRA RINGS VEG 18 - oppfølgingsnotat

Det vises kommunedirektørens tilsvaret av 20.10.22 på Revisjon Øst IKS sitt notat av 6.10.22, samt kontrollutvalgets behandling og vedtak i møte den 14.10.22, jf sak E-60/2022 der det ble fattet følgende vedtak:

- *Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sitt vedlagte notat til orientering*
- *Saken oversendes til kommunestyret som referatsak*

Med bakgrunn i tilsvaret og kommunedirektørens ønske har vi utarbeidet dette oppfølgingsnotatet som kan legges fram for kommunestyret i møte den 26.10.22.

Kommunedirektøren har ifølge tilsvaret meddelt at det er kommunedirektøren som har inngått avtalen om heving av kjøpet som følge av selger har krevet heving på grunn av vesentlig mangel, og ikke formannskapet.

Kommunedirektøren fikk sin nåværende signaturrett på vegne av Elverum kommune den 28.4.20, jf registrering i Brønnøysundregistrene som daglig leder. I forkant av dette tidspunktet lå denne signaturrekten hos ordfører i en kort periode.

Den fremforhandle minnelige avtalen er inngått i samsvar med denne signaturrekten. Kommunedirektøren har både i u. off. sak FSK-154/21 innhentet fullmakt/mandat for å forhandle med selger, og i FSK-188/21 orientert formannskapet om status i forhandlinger vedrørende salg av Bakkebygrenda barnehage.

Delegasjonsreglementet til Elverum kommune av 16.12.20 gir kommunedirektøren følgende fullmakter i pkt 7.2 *Kommunedirektørens myndighet*

7.2.1. Vedtaksmyndighet

Kommunedirektøren gis myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke er av prinsipiell betydning, om ikke kommunestyret selv har bestemt noe annet, jf. kommuneloven § 13-1 sjette ledd. Se punkt 7.2.11 Særlovsmyndighet i saker uten prinsipiell betydning.

Kommunedirektøren forvalter godtgjøring til folkevalgte i samsvar med forskrift gitt av kommunestyret.

Saker av prinsipiell betydning skal legges fram for folkevalgte organer til avgjørelse.

Formannskapet er gitt følgende fullmakter i delegasjonsreglementet knyttet til kjøp/salg av fast eiendom, jf pkt 3.2 *Formannskapets vedtaksmyndighet*:

Eiendomsforvaltning

Formannskapet har det overordnede ansvaret for kommunens eiendomsforvaltning, og avgjør alle saker om fast eiendom kommunen eier eller leier, unntatt ansvaret som er lagt til kommunedirektøren.

Formannskapet har fullmakt til å kjøpe, rehabilitere og selge bygningsmasse innenfor godkjente budsjett- og investeringsrammer. Med mindre annet er bestemt, skal midler som frigjøres ved salg av bygningsmasse avsettes til reinvesteringer i kommunal bygningsmasse, alternativt til anskaffelse av ny.

Etter revisors vurdering legger Elverum kommunes delegasjonsreglement opp til at inngåelse av en minnelig avtale som fremforhandles ikke skal til behandling i kommunestyret, men kan håndteres av kommunedirektør og/eller formannskapet i tråd med fullmakt gitt i kommunens delegeringsreglement.

Dette forutsetter imidlertid at det foreligger en godkjent budsjett- og investeringsramme, jf både bestemmelser i kommunes delegeringsreglement og i økonomireglementet.

Det er kommunestyret selv som vedtar investeringsbudsjettet for kommende år. Hvert enkelt programområde eller prosjekt skal vedtas med samlet brutto utgift. Finansiering vedtas samlet for hele investeringsbudsjettet, og formannskap og/eller kommunedirektør gis fullmakter pr programområde eller prosjekt.

Etter revisors vurdering skulle en bevilgning knyttet til kostnader forbundet med tilbakekjøpet vært godkjent av kommunestyret. Dette underbygges også ved at merutgiften på 1,028 mill. kroner i årsregnskapet presenteres som et eget investeringsprosjekt i Bevilgningsoversikten § 5-5, jf investeringsprosjekt 77.

I notatet av 6.10.22 drøfter vi for øvrig de praktiske utfordringer med å få løftet fram en budsjettsak i desember 2021 knyttet til gjenkjøpet, siden budsjettåret utløper den 31.12.21 og budsjettendringer må gjøres i selve budsjettåret, dvs før 31.12.

Dersom kontrollutvalget ønsker det, kan vi være til stede når kommunestyret den 26.10.22 får seg forelagt kontrollutvalgets oversendelse som en orienteringssak.

Løten, den 24.oktober 2022

Morten Alm Birkelid
daglig leder

Arkivsak-dok. 21/00038-12
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-72/22 HENVENDELSE TIL LEDER I KONTROLLUTVALGET

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar svarbrev fra styreleder i Elverum Vekst AS av 14.11.22, og referat fra styremøte i Elverum Vekst AS 13.6.22 til orientering.

Vedlegg:

1. Henvendelse til styreleder i Elverum Vekst AS med tilsvarende i e-post og svarbrev til kontrollutvalget
2. Referat fra styremøte Elverum Vekst AS 13.6.22 – sendes til medlemmene på mail

Saksframstilling:

Kontrollutvalget vurderer om møtet skal lukkes under behandlingen jf. kommuneloven § 11-5 og off.lova 24 1. ledd.

Under sak Eventuelt 65/22 14.10.22 ble det på bakgrunn av en henvendelse leder i kontrollutvalget har mottatt, fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber Revisjon Øst IKS gjøre de nødvendige undersøkelser med bakgrunn i henvendelsen til leder i kontrollutvalget.

Revisjon Øst IKS har mottatt svar på de stilte spørsmålene, av styreleder i Elverum Vekst AS, og kontrollutvalget tar i dagens møte stilling til svarene som er gitt.

From: "Morten Alm Birkelid"
Sent: Wed, 16 Nov 2022 22:41:34 +0100
To: "Gunvor Kristin Moe" <kristin.moe@konsek-ost.no>
Subject: Elverum Vekst AS - undersøkelse på vegne av kontrollutvalget i Elverum
Attachments: Svarbrev kontrollutvalget 14.11.22.docx, Referat fra styremøte i EV 13.06.22 - signert.pdf

Hei,

Under følger henvendelsen vi rettet til styreleder i Elverum Vekst AS etter det forrige møte i kontrollutvalget.

Vedlagt følger styreleders tilbakemelding av 14.11.22 som svarer opp de spørsmål som er reist. Vår vurdering er at spørsmålene som er reist er tilfredsstillende besvart/opplyst.

Min vurdering er at denne e-posten og styreleders tilbakemelding, inklusiv vedlegg, legges fram for kontrollutvalget i møte den 25.11.22.

Morten Alm Birkelid

Daglig leder

Mob.: 91 10 04 13 Tlf. 62 43 58 00

W: www.revisjon-ost.no @: post@rev-ost.no

Fra: Morten Alm Birkelid <Morten.Alm.Birkelid@rev-ost.no>
Sendt: 6. november 2022 18:10
Til: 'post@elverumvekst.no' <post@elverumvekst.no>
Emne: Elverum Vekst AS - undersøkelse på vegne av kontrollutvalget i Elverum

Hei,

Ber om at e-posten under videresendes til styreleder i Elverum Vekst AS.

Att:

Elverum Vekst AS
v/styreleder Ole Petter Finess

Kontrollutvalget i Elverum kommune fattet i møte den 14.10.22, sak 65 Eventuelt, følgende vedtak:
Kontrollutvalget ber Revisjon Øst IKS gjøre de nødvendige undersøkelser med bakgrunn i henvendelsen til leder i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget mottok en henvendelse fra Fagforbundet i Elverum, datert den 12.10.22. Kontrollutvalget var enstemmige på at de ville følge opp noen formelle forhold med selskapet, før Fagforbundet gis en tilbakemelding etter det neste møte i utvalget som er den 25.11.22.

Kontrollutvalget kan gjøre sine undersøkelser inn mot heleide kommunale aksjeselskaper med bakgrunn i Kommuneloven § 23-4, Eierskapskontroll.

Kontrollutvalget ønsker å få besvart følgende formelle forhold knyttet til regulering av lønn til daglig leder:

- 1) Hvilket tariffområde er Elverum Vekst AS tilknyttet?
- 2) Er lønn til daglig leder fastsatt av styret og protokollert, eller har lønnsfastsettelsen skjedd i samsvar med fullmakter gitt fra styret til styreleder? Fint om det henvises til en konkret styresak eller evt til en fullmakt som er gitt av styret til styrets leder.
- 3) Hvilke vurderinger styret/styreleder har gjort opp mot Elverum kommunes eierskapsmelding i forbindelse med lønnsfastsettelsen, se understreking under?
Av gjeldende eierskapsmelding fremgår følgende:

4.8 Samfunnsansvar

Selskapet skal opptre som en ansvarlig samfunnsaktør. Samfunnsansvaret omfatter blant annet hensynet til miljø, lokalsamfunn, ansatte, menneskerettigheter, likestilling og bekjemping av arbeidslivskriminalitet, lønns- og arbeidsvilkår mv. Styret har ansvar for fastsettelse av godtgjørelse for ledende ansatte. Lederlønninger skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende. Det skal legges vekt på moderasjon. Selskapets samfunnsansvar bør omtales i selskapet rapportering til eierne

Dersom det er ønskelig med en samtale før spørsmålene besvares skriftlig, er undertegnede tilgjengelig for dette f.o.m den 10.11.22.

Morten Alm Birkelid

Daglig leder

Revisjon Øst IKS

Mob.: 91 10 04 13 Tlf. 62 43 58 00

W: www.revisjon-ost.no @: post@rev-ost.no

Til

Kontrollutvalget i Elverum kommune

c/o Revisjon Øst IKS v/ Morten Alm Birkelid

Svar på spørsmål fra kontrollutvalget i Elverum kommune vedrørende fastsetting av lønn til daglig leder i Elverum Vekst AS.

Det vises til mail av 6.11.2022 hvor kontrollutvalget har tre spørsmål vedrørende fastsetting av lønnen til daglig leder i Elverum Vekst AS (EV).

Spørsmålene besvares punktvis iht oppsettet i mailen:

1. EV er ikke tilknyttet noen arbeidsgiverorganisasjon. Vi avstemmer alltid rammene opp mot sentrale oppgjør i kommunal sektor
2. Se styreprotokoll fra møte 13. juni 2022 (vedlagt)
3. Styret i Elverum Vekst AS har ved fastsetting av daglig leders lønn, samt ved fastsetting av samlet %-vis ramme for lønnvekst i selskapet, lagt til grunn lønnsoppgjøret på sentralt nivå og med fokus på kommunal sektor. Ved årets lønnsoppgjør ble det i kommunal sektor gitt en ramme på 3,85%. Styret besluttet å gi daglig leder et %-tillegg på 3,75%, mens det for selskapet ble gitt en samlet lønnsvekst på 4,0%. Dette for å kunne utjevne uhensiktsmessige lønnsforskjeller mellom ansatte i selskapet.
Selskapets styre mener at daglig leders lønnsutvikling har vært helt iht. eierskapsmeldingens punkt 4.8 vedrørende samfunnsansvar.

Til orientering skal det nevnes at selskapets ansatte ikke har samme gunstige pensjonsordning eller samme stillingsvern som kommunalt ansatte.

Med vennlig hilsen

Ole Peter Finess
Styreleder

Arkivsak-dok. 22/00032-1
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-73/22 FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT - TILTAK FOR Å FORHINDRE BARNEFATTIGDOM

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapport «Tiltak for å forhindre barnefattigdom» til orientering.
2. Saken sendes til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - a) Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Tiltak for å forhindre barnefattigdom» til orientering.
 - b) Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.
 - c) Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 1.10.23.

Vedlegg:

Forvaltningsrevisjonsrapport – Tiltak for å forhindre barnefattigdom

Saksframstilling:

Kontrollutvalget i Elverum kommune bestilte 28. januar 2022, jf. vedtak i sak 12/22, en prosjektplan for gjennomføring av en forvaltningsrevisjon med tittelen *Tiltak for å forhindre barnefattigdom*. Bestillingen av forvaltningsrevisjonen er forankret i kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020-2023.

Kontrollutvalget ønsket at følgende problemstillinger skulle være med i prosjektet:

1. Samarbeid, koordinering og helhetlig tjenesteyting
 - a. I hvilken grad er det generell kjennskap til hvor man skal henvende seg ved mistanke om at et barn eller ungdom trenger nærmere oppfølging med hensyn til fattigdomsproblematikk?
 - b. I hvor stor grad arbeider kommunen med å koordinere samarbeid, saksbehandling, tiltak og tilbud slik at kommunens tjenestetilbud blir helhetlig?
2. Oppfølging av lovpålagte oppgaver under pandemien

- a. I hvilken grad har Elverum kommune i pandemitiden levert forsvarlige tjenester til sårbare barn og unge?
- b. I hvilken grad har kommunen samhandlet med frivillige lag og foreninger for å hjelpe denne gruppen?

I kontrollutvalgsmøtet 11. mars 2022, sak 21/22, ble disse problemstillingene noe justert/endret etter forslag fra forvaltningsrevisor. Problemstillinger ble vedtatt på det samme møtet.

Prosjektplanen ble fremlagt for kontrollutvalget i møte den 20. mai sak 35/22. Kontrollutvalget fattet vedtak om at prosjektet skulle gjennomføres med tre problemstillinger:

1. Har Elverum kommune oversikt over barn i lavinntektshusholdninger?
2. Hvilke tiltak har Elverum kommune for å forebygge og forbedre barns situasjon i lavinntektshusholdninger?
3. Er det etablert et helhetlig tjenestetilbud overfor barn i lavinntektshusholdninger?

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke hvordan kommunen arbeider med å forebygge og forhindre barnefattigdom. Rapporten er ment å gi en oversikt på bakgrunn av de revisjonskriteriene revisjonen har utarbeidet, fremfor å gå i dybden på enkelte tjenesteområder i kommunen.

En kartlegging av kommunens oversikt, tiltak og det generelle tjenestetilbudet overfor barn i lavinntektshusholdninger, vil kunne bidra til å belyse hva kommunen gjør overfor disse barna, noe som kan gi nyttig styringsinformasjon til administrasjonen og kommunestyret.

Revisjonen har levert en rapport som svarer opp til problemstillingene, og kommet med følgende anbefalinger:

Elverum kommune bør:

- Sørge for at tjenestene har en overordnet oversikt over barn i lavinntektsfamilier, og at tjenestene fanger opp disse barna.
- Vurdere å utforme helhetlige handlingsplaner om barn og unges oppvekst, som også inkluderer tiltak mot barnefattigdom. Planen/planene bør synliggjøre konkrete tiltak som finnes i kommunen, og beskrive hvordan kommunen skal gå frem for å etablere nye tiltak.
- Fortsette arbeidet med å samordne tjenestene og forbedre tverrfaglig samarbeid, inkludert å formalisere samarbeid i rutiner og retningslinjer der hvor dette mangler, og sørge for implementering og oppfølging av disse.
- Utvikle samarbeidet med frivilligheten videre, og samtidig vurdere behovet for en frivillighetskoordinator, da dette vil gjøre det enklere å koordinere dialogen med frivilligheten.

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

TILTAK FOR Å FORHINDRE BARNEFATTIGDOM

Elverum kommune 2022

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
<https://www.revisjon-ost.no>
E-post: post@rev-ost.no
Org. nr.: 974 644 576 MVA

Forord – om rapporten

Denne rapporten er bygget opp pedagogisk med et kort sammendrag som går gjennom hovedfunnene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsprosjektet i første kapittel.

Vi har valgt å benytte en «trafikklysmoell» for å illustrere hva vi mener er i henhold til krav på området, det som er godkjent med merknad, og det som ikke er i henhold til krav på området. Hver vurdering blir merket med henholdsvis grønt, gul/oransje og rødt.

Vi gjør oppmerksom på at vurderinger med gul/oransje og rødt vil følge av beskrivelser av de mangler og/eller forbedringsmomenter vi mener at tjenesten har. For leseren vil det derfor være nyttig å lese gjennom vurderingene som fremgår av underkapitlene for hver problemstilling, i tillegg til den informasjonen leseren får i sammendraget.

Rapporten er for øvrig utarbeidet med et digitalt tilsnitt og innehar lenker til ulike seksjoner av rapporten. Dette skal gjøre det enklere for leseren å navigere i rapportens innhold. Det er også lenket til de kilder som er digitalt tilgjengelige, for en mer interaktiv opplevelse av rapporten.

Rapporten er bygget opp etter NKRFs krav til sluttrapport i Standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Dette innebærer minstekravene til

Rapporten er bygget opp etter NKRFs krav til sluttrapport i Standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Dette innebærer minstekravene til

- sammendrag
- informasjon om bestillingen (kap. 1)
- problemstillingene (kap. 3)
- valg av metoder og vurdering av datagrunnlag (kap. 6)
- revisjonskriterier (vedlegg A)
- presentasjon av data (kap. 7-9)
- vurderinger (kap. 7-9)
- konklusjon (kap. 10)
- anbefalinger (kap. 11)
- kommunedirektørens uttalelse (kap. 12)
- referanser

I tråd med RSK 001, ønsker vi å fremheve at vi vektlegger at forvaltningsrevisjoner skal «bidra til et godt beslutningsgrunnlag for de folkevalgtes styring og kontroll, og å bidra til læring».

Vi vil takke kontrollutvalget for oppgaven, og administrasjonen for gjennomføringen av forvaltningsrevisjonsprosjektet.

Vi håper at leseren finner nytte i rapporten og vil benytte denne videre i forbindelse med en trygg og god forvaltning av tjenesteområdet.

Løten, den 18. november 2022

Magnus Michaelsen
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Odd Henning Aure
Utøvende forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

Forord – om rapporten.....	2
Sammendrag	5
1 Bakgrunn for prosjektet	7
2 Formål.....	7
3 Problemstillinger	7
4 Avgrensninger.....	8
5 Revisjonskriterier.....	8
6 Metode for revisjonen.....	9
7 Problemstilling 1 – Oversikt over barn i lavinntektshusholdninger	10
7.1 Revisjonskriterium for problemstilling 1	10
7.2 Innhentet data.....	10
7.3 Revisors vurdering.....	12
7.3.1 Vurdering av revisjonskriterie 1 – Oversikt over barn i lavinntektshusholdninger	12
8 Problemstilling 2 – Tiltak	13
8.1 Revisjonskriterier for problemstilling 2	13
8.2 Innhentet data.....	13
8.2.1 Kommunens planverk med hensyn til barnefattigdom.....	13
8.2.2 Handlingsplaner	18
8.2.3 Gratisprinsippet.....	19
8.2.4 Tiltak for å motvirke fattigdom blant barn og unge	19
8.2.5 Evalueringer av tiltak.....	24
8.3 Revisors vurdering.....	25
8.3.1 Vurdering av revisjonskriterie 2 – Planer	25
8.3.2 Vurdering av revisjonskriterie 3 – Handlingsplaner	25
8.3.3 Vurdering av revisjonskriterie 4 – Gratisprinsippet	25
8.3.4 Vurdering av revisjonskriterie 5 – Tiltak.....	26
8.3.5 Vurdering av revisjonskriterie 6 – Evalueringer av tiltak.....	27
9 Problemstilling 3 – Helhetlig tjenestetilbud	29
9.1 Revisjonskriterier for problemstilling 3	29
9.2 Innhentet data.....	29
9.2.1 Samhandling og samarbeid mellom relevante tjenester	29
9.2.2 Samarbeidsavtale mellom barneverntjenesten og NAV Elverum	32
9.2.3 Samarbeid på system- og individnivå.....	32
9.2.4 Samarbeid mellom kommunen og frivilligheten	33

9.3	Revisors vurdering.....	35
9.3.1	Vurdering av revisjonskriterie 7 – Samarbeid mellom tjenestene.....	35
9.3.2	Vurdering av revisjonskriterie 8 – Samarbeidsavtale.....	36
9.3.3	Vurdering av revisjonskriterie 9 – Samarbeid på system- og individnivå	36
9.3.4	Vurdering av revisjonskriterie 10 - Samarbeid mellom kommunen og frivilligheten ...	36
10	Konklusjon	37
11	Anbefalinger	38
12	Kommunedirektørens uttalelse.....	39
13	Merknader til kommunedirektørens uttalelse.....	41
	Referanser	43
	Vedlegg A: Revisjonskriterier	45
	Vedlegg B: Lavinntektsgrenser for 2020	53

Sammendrag

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å vise hvordan kommunen arbeider med barnefattigdom. Denne rapporten er ment å gi en oversikt over dette arbeidet på bakgrunn av de revisjonskriteriene vi har utarbeidet, fremfor å gå i dybden på enkelte tjenesteområder i kommunen.

Problemstillinger

Til dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er det utarbeidet tre problemstillinger:

1. Har Elverum kommune oversikt over barn i lavinntektshusholdninger?
2. Hvilke tiltak har Elverum kommune for å forebygge og forbedre barns situasjon i lavinntektshusholdninger?
3. Er det etablert et helhetlig tjenestetilbud overfor barn i lavinntektshusholdninger?

Revisjonens gjennomføring

Vi besvarer problemstillingene på bakgrunn av utarbeidede revisjonskriterier. Kriteriene har vi utledet fra lover, forskrift, veiledere og andre kilder. Datagrunnlaget er innhentet ved gjennomføring av intervjuer, dokumentanalyser og epostkorrespondanse. Forvaltningsrevisjonen ble gjennomført i perioden juni - oktober 2022.

Revisjonens funn og konklusjoner

Oversikt

Kommunen er pålagt å ha løpende oversikt over folkehelsen i befolkningen, samt faktorer som påvirker denne. Vi mener at kommunen besitter denne oversikten. Kommunen som helhet mangler imidlertid en overordnet oversikt over barn i lavinntektshusholdninger, siden dette ikke er et ansvar som er lagt til noen bestemt funksjon eller tjeneste i kommunen. De enkelte tjenestene i kommunen har i ulik grad kjennskap til eller fokus på disse barna, innenfor sine ansvarsområder. Tjenester som vi forventer har en mer spesifikk kjennskap til lavinntektsproblematikk, har imidlertid god oversikt over barna til sine tjenestemottakere.

Tiltak

Kommuneplanens samfunnsdel omtaler ikke barnefattigdom, og kommunen har ikke utarbeidet en barnefattigdomsplan. Imidlertid ivaretar de strategiske planene for utdanning, integrering og folkehelsearbeid dette temaet i planverket i en ikke ubetydelig grad. Flere av målene i disse planene er realisert gjennom strategiene som er nevnt i disse planene.

Kommunen har ikke handlingsplaner med tiltak rettet mot bekjempelse og forebygging av barnefattigdom, noe som indikerer at barnefattigdom ikke er et prioritert område i kommunen. Dette betyr allikevel ikke at kommunen ikke har tiltak rettet mot å bekjempe barnefattigdom.

Elverum kommune har flere tiltak i form av fritidsaktiviteter for inkludering av, og deltagelse, fra barn. Dette er lavterskeltilbud som er rettet mot alle, men som antas å treffe barn i lavinntektshusholdninger i særlig stor grad. Elverum kommune har flere tiltak som bedrer eller har potensial til å bedre husholdningens inntektsgrunnlag, eller som kan bidra til å redusere utgiftene. Dette kan være effektive tiltak for å redusere barnefattigdom. Sosialtjenesten og sektorene for barnehage og skole – gjennom SFO og introduksjonsprogrammet (ved enhet for Bosetting og introduksjon), er ansvarlige for disse. Dette er i all hovedsak statlige initierte tiltak.

Barnefattigdom fremstår likevel ikke som en prioritert oppgave i kommunen, siden det er gjennomført få prosjekter i kommunen de senere årene som er rettet direkte mot målgruppen «barn i lavinntekts-husholdninger».

Kommunen er bevisst på at aktiviteter som er en del av grunnskoleopplæringen skal være gratis, slik at Elverum kommune overholder gratisprinsippet i grunnskolen.

Oppsummert mener vi at kommunen har flere gode tiltak for å forhindre barnefattigdom og overholder gratisprinsippet i skolen, uten at barnefattigdom per i dag er et satsingsområde i kommunen.

Helhetlig tjenestetilbud

Tjenestene i kommunen har i for liten grad hatt kjennskap til hverandre, og det har i liten grad blitt jobbet helhetlig mot barn i lavinntektshusholdninger. Disse barna og familiene har ofte komplekse behov, som igjen stiller krav til at tjenestene er samordnet for at mottakerne skal få et helhetlig tjenestetilbud.

Samtidig har samordningen av tjenestene og det tverrfaglige samarbeidet blitt bedre. Blant annet har noen tjenester utarbeidet samarbeidsavtaler de siste par-tre årene. Videre pågår det for tiden et prosjekt i kommunen for å gi brukerne bedre samordnede tjenester.

Barneverntjenesten og NAV Elverum har inngått en samarbeidsavtale som blir evaluert årlig, med deltakelse fra ledelse på både sektor- og tjenestenivå. Samarbeidsavtalen er således et levende dokument. Videre har tjenestene etablert og lagt til rette for utvikling av samarbeidsfora og -arenaer på systemnivå. Samarbeid på individnivå har et forbedringspotensial, selv om dette har blitt videreutviklet og forbedret.

Kommunen har etablert et samarbeid med frivilligheten i Elverum, og det er opprettet kontaktpunkter og møtearenaer mellom aktørene. Samtidig har ikke kommunen noe klart kontaktpunkt mot frivilligheten, og for frivilligheten i kommunen.

Kommunen har ikke etablert et helhetlig tjenestetilbud overfor barn i lavinntektshusholdninger. Det er imidlertid positivt at det er gjennomført tiltak, foretatt viktige grep og satt i gang prosesser for å forbedre samordning og samarbeid mellom tjenestene i kommunen. Kommunen har ikke nødvendigvis barn i lavinntektsfamilier som utgangspunkt for sitt arbeid med å etablere et mer samordnet og helhetlig tjenestetilbud, men arbeidet vil trolig også komme barn i lavinntektsfamilier til gode.

Revisjonens anbefalinger

Elverum kommune bør:

- sørge for at tjenestene har en overordnet oversikt over barn i lavinntektsfamilier, og at tjenestene fanger opp disse barna.
- vurdere å utforme helhetlige handlingsplaner om barn og unges oppvekst, som også inkluderer tiltak mot barnefattigdom. Planen/planene bør synliggjøre konkrete tiltak som finnes i kommunen, og beskrive hvordan kommunen skal gå frem for å etablere nye tiltak.
- fortsette arbeidet med å samordne tjenestene og forbedre tverrfaglig samarbeid, inkludert å formalisere samarbeid i rutiner og retningslinjer der hvor dette mangler, og sørge for implementering og oppfølging av disse.
- utvikle samarbeidet med frivilligheten videre, og samtidig vurdere behovet for en frivillighetskoordinator, da dette vil gjøre det enklere å koordinere dialogen med frivilligheten.

1 Bakgrunn for prosjektet

I henhold til kommuneloven § 23-2, punkt c, skal kontrollutvalget påse at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak (§ 23-3, første ledd).

Kontrollutvalget i Elverum kommune bestilte 28. januar 2022, jamfør vedtak i sak 12/22, en prosjektplan for gjennomføring av en forvaltningsrevisjon med tittelen *Tiltak for å forhindre barnefattigdom*. Bestillingen av forvaltningsrevisjonen er forankret i kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020-2023.

Kontrollutvalget ønsket at følgende problemstillinger skulle være med i prosjektet:

1. Samarbeid, koordinering og helhetlig tjenesteyting
 - a. I hvilken grad er det generell kjennskap til hvor man skal henvende seg ved mistanke om at et barn eller ungdom trenger nærmere oppfølging med hensyn til fattigdomsproblematikk?
 - b. I hvor stor grad arbeider kommunen med å koordinere samarbeid, saksbehandling, tiltak og tilbud slik at kommunens tjenestetilbud blir helhetlig?
2. Oppfølging av lovpålagte oppgaver under pandemien
 - a. I hvilken grad har Elverum kommune i pandemitiden levert forsvarlige tjenester til sårbare barn og unge?
 - b. I hvilken grad har kommunen samhandlet med frivillige lag og foreninger for å hjelpe denne gruppen?

I kontrollutvalgsmøtet 11. mars 2022, sak 21/22, ble disse problemstillingene noe justert/endret etter forslag fra forvaltningsrevisor. Problemstillinger ble vedtatt på det samme møtet.

Prosjektplanen ble fremlagt for kontrollutvalget i møte den 20. mai sak 35/22. Kontrollutvalget fattet vedtak om at prosjektet skulle gjennomføres med de tre problemstillingene i kapittel 3.

2 Formål

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke hvordan kommunen arbeider med å forebygge og forhindre barnefattigdom. Rapporten er ment å gi en oversikt på bakgrunn av de revisjonskriteriene vi har utarbeidet, fremfor å gå i dybden på enkelte tjenestekområder i kommunen.

En kartlegging av kommunens oversikt, tiltak og det generelle tjenestetilbudet overfor barn i lavinntektshusholdninger, vil kunne bidra til å belyse hva kommunen gjør overfor disse barna, noe som kan gi nyttig styringsinformasjon til administrasjonen og kommunestyret.

3 Problemstillinger

Til dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er det utarbeidet tre problemstillinger:

1. Har Elverum kommune oversikt over barn i lavinntektshusholdninger?
2. Hvilke tiltak har Elverum kommune for å forebygge og forbedre barns situasjon i lavinntektshusholdninger?
3. Er det etablert et helhetlig tjenestetilbud overfor barn i lavinntektshusholdninger?

4 Avgrensninger

Den faktoren som er av størst betydning for en families risiko for fattigdom, er de voksnes tilknytning til arbeidslivet. Tiltak for å få foreldrene i arbeid er dermed avgjørende for å redusere utfordringene forbundet med å vokse opp i en lavinntektshusholdning. Vi vil derfor også diskutere slike tiltak i denne rapporten. Imidlertid retter vi hovedsakelig oppmerksomheten mot tiltak som treffer barn og unge mer direkte.

Vi har også i mindre grad satt søkelys på langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke at barnefattigdom videreføres gjennom livet, da dette vil kreve en bredere gjennomgang av hele oppvekstområdet, noe som ligger utenfor denne revisjonens rammer.

Revisjonen har vært avgrenset til å omhandle de tjenestene som vi antar har mest befatning med temaet barnefattigdom i kommunen; NAV Elverum, barneverntjenesten, barnehage, skole, enhet Bosetting og introduksjon (flyktingtjenesten), samt sektor for Kultur gjennom deres tiltak og kontakt med frivilligheten.

5 Revisjonskriterier

I henhold til Standard for forvaltningsrevisjon, må revisor fastsette revisjonskriterier for forvaltningsrevisjonen. Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for krav og forventninger som blir brukt til å vurdere ulike sider av kommunens virksomhet og tjenester. Revisjonskriterier fastsettes vanligvis med basis i en eller flere av følgende kilder; lovverk, politiske vedtak og føringer, kommunens egne retningslinjer, anerkjent teori på området og andre sammenlignbare virksomheters løsninger og resultater. I denne rapporten er følgende kilder benyttet til å utlede revisjonskriteriene:

- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). LOV-2009-12-18-131.
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven). LOV-2011-06-24-30.
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). LOV-1998-07-17-61.
- Lov om barnehager (barnehageloven). LOV-2005-06-17-64.
- Lov om barneverntjenester (barnevernloven). LOV-1992-07-17-100.
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven). LOV-2011-06-24-29.
- Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. FOR-2018-10-19-1584.
- Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV. Dok.nr. R35-00. NAV 2012.
- Retningslinjer for samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet, 2016.
- Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.
- Riksrevisjonens undersøkning av barnefattigdom. Riksrevisjonen 2014. Dokument 3:11 (2013-2014).
- Like muligheter i oppveksten. Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023).

Utledningen av kriterier følger av [vedlegg A](#). Vi har omstrukturert noe på revisjonskriteriene som vi sendte til gjennomsyn i kommunen. Dette gjelder tiltak i samarbeid mellom kommunen og frivilligheten som vi har plassert sammen med andre tiltak i revisjonskriterie 5, samt at samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV på system- og individnivå, er slått sammen til ett kriterie i revisjonskriterie 9. Momentene fra revisjonskriteriene er imidlertid de samme som tidligere. Vi har også funnet det hensiktsmessig å ta ut av rapporten det opprinnelige revisjonskriterie 5, jf. [vedlegg A](#), som vedrører tjenestenes veiledning av brukerne.

6 Metode for revisjonen

Til denne forvaltningsrevisjonen har vi innhentet dokumentasjon fra kommunen, samt gjennomført intervjuer med administrativt ansatte. Etter vår oppfatning har vi innenfor denne forvaltningsrevisjens rammer, et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag for å besvare problemstillingene. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført fra juni til oktober 2022.

Dokumentstudier

Vi har gjennomgått sentrale dokumenter på området. Dokumentene er oversendt revisors kontaktperson, eller samlet inn i forbindelse med intervjuene. Dokumenter er også hentet fra kommunens hjemmesider. Fullstendig oversikt over dokumentene fremgår av referanselisten.

Intervjuer

Det er totalt gjennomført syv separate intervjuer. I intervjuet med NAV Elverum deltok både leder av NAV-kontoret og avdelingsleder i jobbsenteravdelingen. I tillegg har vi gjennomført et oppstartsmøte med kommunedirektør, samt alle intervjuobjektene, med unntak av fagansvarlig for introduksjonsordningen i enhet for Bosetting og introduksjon.

Følgende ansatte i Elverum kommune har blitt intervjuet

- leder og avdelingsleder i jobbsenteravdelingen i NAV Elverum
- fagansvarlig for introduksjonsordningen i enhet for Bosetting og introduksjon
- sektorsjef for Barnehage
- tidligere sektorsjef for Skole
- sektorsjef for Kultur
- enhetsleder for barneverntjenesten
- rådgiver idrett/fysisk aktivitet, folkehelsekoordinator og veterankontakt (IFV)

Alle referater er sendt til de som ble intervjuet for verifisering. Det betyr at den som har blitt intervjuet, har fått lese gjennom referatet fra intervjuet for å bekrefte at referatet er i overensstemmelse med det som ble sagt under intervjuet, og korrigere referatet der det er nødvendig. Intervjuene ble gjennomført i juli og august 2022.

7 Problemstilling 1 – Oversikt over barn i lavinntektshusholdninger

Har Elverum kommune oversikt over barn i lavinntektshusholdninger?

7.1 Revisjonskriterium for problemstilling 1

Kriteriet vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av denne, er gjengitt i kortform nedenfor. For en utledning av revisjonskriteriet, se [vedlegg A](#). Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må ses opp imot de innhentede data i prosjektet.

Kriterie 1 Elverum kommune må ha oversikt over barn og unges oppvekstvilkår.

7.2 Innhentet data

Oversiktsdokument

Kommuner er pålagt å ha løpende oversikt over folkehelsen og skal være særlig oppmerksomme på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. I henhold til folkehelseloven utarbeider Elverum kommune et oversiktsdokument over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer for helse, minimum hvert fjerde år. Dokumentet *Folkehelsen i Elverum kommune 2018-2021 – Oversikt over påvirkningsfaktorer på folkehelsen*, presentert for kommunestyret 30. januar 2019, er basert på Folkehelseinstituttets folkehelseprofil¹ for kommunen og kommunens egne data.

På bakgrunn av oversiktsdokumentet og kommunens planstrategi har Elverum kommune utarbeidet en folkehelseplan. Denne oppdateres hvert fjerde år. Både oversiktsdokumentet og folkehelseplanen omtaler barnefattigdom eksplisitt. Kapitlet *Oppvekst og ungdom* i oversiktsdokumentet omhandler i stor grad barn i lavinntektshusholdninger, og beskriver grunnlaget for det første målet i folkehelseplanen under oppvekst og levekår: «I Elverum pågår aktivt og synlig arbeid for å utjevne effektene av sosiale forskjeller - særlig overfor barn og unge».²

Oversikt i tjenestene

Det finnes ikke noen helhetlig oversikt over barn i lavinntektshusholdninger i Elverum kommune. De enkelte tjenestene i kommunen har i større grad oversikt over de lavinntektshusholdningene, og herunder barna, som ligger under deres ansvarsområde. Kjennskapen til disse barna varierer på tvers av de ulike tjenestene i kommunen.

På bakgrunn av tilgjengelig statistikk opplyser NAV Elverum at 563 barn i aldersgruppen 0-17 år, bodde i lavinntektshusholdninger i Elverum kommune i 2021. Dette utgjorde 15 prosent av husholdningene med barn i Elverum, noe som er 2 prosent høyere enn gjennomsnittet i Innlandet fylke. 24 prosent av sosialtjenestemottakerne i Elverum forsørger barn. For generelle oversikter over barn og unge i lavinntektshusholdninger viser NAV-kontoret til rapporter fra eksterne kilder som Bufdir, KOSTRA, Kommunebarometer, Oppvekstbarometret med flere.

NAV-kontoret har et særlig ansvar overfor personer som faller utenfor, eller får utilstrekkelig hjelp fra andre statlige eller kommunale velferdsordninger. NAV Elverum gir uttrykk for at de har god oversikt over barn og unge i lavinntektshusholdninger. NAV Elverum kartlegger nye søknader til sosial stønad. Til dette er det utarbeidet en kartleggingsmal som ligger i fagsystemet Socio. I tillegg til spørsmål om

¹ Folkehelseprofilen beskriver status på sentrale parametere for folkehelse i Elverum kommune.

² Folkehelseplanen blir beskrevet nærmere i kapittel 8.2.1.

Økonomi er det i denne malen blant annet oppført flere spørsmål som omhandler barnas situasjon og behov:

- Navn, alder og kjønn på barna?
- Daglig omsorg/samvær?
- Barnehage/SFO?
- Deltagelse på fritidsaktiviteter?
- Hva gjør familien i ferier?
- Hvordan blir det ordnet med klær, utstyr og leker mm.?
- Har barna tilgang til PC og internett hjemme/mobiltelefon?
- Har barna mulighet til å feire egen bursdag/delta på bursdagsfeiringer?
- Hvordan går det på skolen?
- Spesielle behov?
- Hva opplever du som forelder at du trenger hjelp til i forhold til dine barn?

Fra fagsystemet kan det tas ut rapporter månedlig på antall barn i de familiene som mottar sosialhjelp etter søknad. I snitt for månedene januar til juni 2022 var det 252 barn per måned i familier som mottok sosialhjelp.

Ofte er familiene som barneverntjenesten er i kontakt med, lavinntektsfamilier. Dette kan for eksempel skyldes at mange er enslige forsørgere, eller at de er familier som er tilflyttet landet og ikke har etablert seg med jobb, og dermed er mottagere av offentlige stønader. Barnevernet kommer ofte først inn i enkeltsaker når andre tiltak er utprøvd. Tiltak fra barneverntjenesten overfor familiene tar utgangspunkt i vurdert omsorgsevne. Tilfeller hvor foreldrene har god omsorgsevne og lav inntekt, vil i utgangspunktet være innenfor NAV sitt arbeidsområde, og ikke barneverntjenesten.

Utfordringer rundt økonomi er noe som blir eller kan bli avdekket underveis i barneverntjenestens undersøkelser, men hjemmets økonomi blir ikke nødvendigvis «kartlagt» i startfasen av en ny sak. Ifølge barnevernleder kan det derfor være ulik praksis mellom saksbehandlerne for hvorvidt økonomi blir kartlagt innledningsvis i kontakten mellom barn og foresatte og barneverntjenesten.

Innvandrere med flyktningbakgrunn og kort botid i Norge har ofte lavere inntekt, dårligere boforhold, lavere utdanning og svakere arbeidsmarkedstilknytning enn resten av befolkningen. Nylig ankomne innvandrere mellom 18 og 55 år med flyktningbakgrunn deltar i en introduksjonsordning. Deltakere i introduksjonsprogrammet har rett til introduksjonsstønad som utbetales av kommunen. Stønnen utgjør to ganger folketrygdens årlige grunnbeløp, som er 222 954 kroner i 2022. Deltagere under 25 år har rett til en introduksjonsstønad som utgjør 2/3 av denne stønnen. Inntektsgrunnlaget vil dermed ligge under fattigdomsgrensen. Dersom deltakere har barn, vil disse derfor automatisk inngå i statistikken.³ Per oktober 2022 er det 28 husholdninger med til sammen 63 barn, hvor foresatt/foresatte deltar i introduksjonsordningen.

Programrådgiver for introduksjonsprogrammet for nylig ankomne flyktninger følger opp flyktningene i programmet i inntil 2 år. Dette kan utvides til inntil 4 år ved behov, dersom det sannsynliggjøres at ytterligere programtid vil føre til arbeid eller deltakelse på høyere utdanning. Flyktningene får imidlertid tildelt en kontaktperson, som kan være programrådgiver, fra enhet Bosetting og introduksjon (flyktningstjenesten). Kontaktpersonen følger dem opp ved behov i totalt 5 år.⁴

³ Samlet inntekt vil være lavere enn 60 prosent av medianinntekten i Norge. Se [vedlegg B](#).

⁴ Dette skyldes statens integreringstilskudd, som både gir kommunen integreringstilskudd for en femårsperiode per bosatte flyktning, samt ansvar for å sikre integreringstiltak i femårsperioden.

Bosetting og introduksjon som er organisert under sektor for Skole, har oversikt over alle barn i familier hvor foresatte deltar i introduksjonsprogrammet. Enheten følger opp økonomi og søknader om sosialhjelp i disse familiene i samarbeid med NAV. I tillegg har Bosetting og introduksjon kjennskap til deltakere utover introduksjonsprogrammets varighet gjennom kontaktpersonrollen.

Skoler og barnehager har ingen systematiske fremgangsmåter for å skaffe seg oversikt over elever og barnehagebarn som vokser opp i lavinntektshusholdninger. Skolene avdekker barnas situasjon gjennom uformelle og formelle samtaler med elever og foresatte, blant annet om familien sliter økonomisk og om dette går utover barna.

Kommunen har flere ordninger som reduserer den økonomiske belastningen for lavinntektsfamilier ved bruk av barnehage og/eller SFO.⁵ I barnehage er det blant annet 187 barn har innvilget redusert oppholdsbetaling, og 164 barn som har innvilget gratis kjernetid.

Disse ordningene må det imidlertid søkes om, slik at ordningene ikke er noe som automatisk innvilges. Innvilgelse av disse ordningene gir kjennskap til husholdningens økonomi ved at den siste års selvangivelse, eventuelt annen relevant dokumentasjon, legges ved søknaden. Dermed er det først og fremst søkerne på de ulike ordningene, som barnehagene eller skolene kjenner den økonomiske situasjonen til.

7.3 Revisors vurdering

7.3.1 Vurdering av revisjonskriterie 1 – Oversikt over barn i lavinntektshusholdninger

Etter vår oppfatning tilfredsstillende kommunens oversiktsdokument over folkehelsen i Elverum, føringer og regelverkets krav.

For å kunne sette inn treffende tiltak bør kommunen ha god oversikt over barn som vokser opp under utfordrende økonomiske forhold. Etter vår vurdering har ikke Elverum kommune noen helhetlig oversikt over barn i lavinntektshusholdninger, da dette ikke er et ansvar som er lagt til noen bestemt funksjon eller tjeneste i kommunen. Samtidig har tjenestene i ulik grad kjennskap til, eller fokus på barnefattigdomsproblematikk på sine ansvarsområder.

Imidlertid har tjenester som vi forventer har en mer spesifikk kjennskap til lavinntektsproblematikk, som enhet for Bosetting og introduksjon og NAV-kontoret, etter vår oppfatning god oversikt over barna for sine tjenestebrukere. Dette følger av at enhet for Bosetting og introduksjon følger opp husholdningene fra de etablerer seg i Norge, og særlig gjennom deltagelse i introduksjonsprogrammet, mens NAV-kontoret blant annet kan hente ut antall barn som mottar sosialhjelp fra sitt fagsystem. NAV-kontoret, som har et særlig ansvar overfor personer som faller utenfor eller får utilstrekkelig hjelp fra andre statlige eller kommunale velferdsordninger, foretar eksempelvis en systematisk kartlegging av barns livssituasjon når deres forsørgere søker om sosialhjelp. Vi mener at dette er en fordelaktig praksis.

Samlet sett vurderer vi at Elverum kommune har oversikt over barn i lavinntektshusholdninger i flere henseender. Samtidig savner vi en mer helhetlig oversikt i kommunen.

Vi mener dermed at revisjonskriteriet er delvis overholdt.

 Elverum kommune må ha oversikt over barn og unges oppvekstvilkår.

⁵ Disse ordningene er beskrevet nærmere i kapittel 8.2.4.

8 Problemstilling 2 – Tiltak

Hvilke tiltak har Elverum kommune for å forebygge og forbedre barns situasjon i lavinntektsusholdninger?

8.1 Revisjonskriterier for problemstilling 2

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må ses opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterie 2	Arbeidet mot barnefattigdom bør være forankret i kommunens planverk.
	Kriterie 3	Kommunen bør vurdere å utarbeide handlingsplaner for å fremme tiltak for å motvirke barnefattigdom.
	Kriterie 4	Elverum kommune bør sørge for at gratisprinsippet blir overholdt i skolen.
	Kriterie 5	Kommunen bør ha tiltak for å styrke og sikre husholdningens inntektsgrunnlag og tiltak som demper umiddelbare konsekvenser av barnefattigdom, samtidig som det legges ned et langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke fattigdom blant barn og unge. Kommunen bør også ha tiltak for å motvirke barnefattigdom som involverer frivilligheten.
	Kriterie 6	For å kunne vurdere tiltakenes virkninger på å motvirke barnefattigdom, bør Elverum kommune evaluere tiltakene.

8.2 Innhentet data

8.2.1 Kommunens planverk med hensyn til barnefattigdom

Planverket er styringsgrunnlaget for kommunens virksomhet. Øverst i kommunens planhierarki finner vi kommuneplanen og tema- og sektorplaner, det vil si de strategiske planene. Disse planene beskriver overordnede og langsiktige mål som skal legge føringer for den daglige tjenesteproduksjonen i kommunen.

I dette kapittelet presenterer vi relevante momenter fra Elverum kommunes planstrategi og samfunnsdelen i kommuneplanen, samt andre overordnede planer som berører barnefattigdom.⁶ Dette vil også gjelde den utgåtte strategiske planen for bekjempelse av barnefattigdom 2013-2016, samt frivillighetsmeldingen som ikke er en plan, men en rapport.

Planstrategi

I kommunens planstrategi blir utviklingstrekk i samfunn og kommuneorganisasjon drøftet som grunnlag for å vurdere planbehovet i gjeldende kommunestyreperiode. Planstrategien viser til kommuneplanen, samt de strategiske planene. Formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre, for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

Kommunens planstrategi for perioden 2016 – 2019, ble vedtatt i kommunestyret 26. september 2018. Samfunnsområdet Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø og de tre underområdene i) oppvekstvilkår og skole, ii) folkehelse, velferd og omsorg, samt iii) kulturen, idretten og frivilligheten, er alle assosiert i større eller mindre grad med denne rapportens tema; barnefattigdom. Utfordringer knyttet til under-

⁶ Det skal igangsettes et arbeid for å lage en plan for kommunens arbeid med å forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer. Planen skal ferdigstilles i april 2023.

område ii) søkes for eksempel håndtert gjennom følgende planer; *Folkehelsearbeid i Elverum* og *Inkludering og integrering i Elverum*, samt den nevnte barnefattigdomsplanen *Barnefattigdom – bekjempelse og forebygging*.

I *Kommunal planstrategi i Elverum – utfordringsnotat*⁷, som er et grunnlag for den kommunale planstrategien, gjøres det en vurdering av muligheter og trusler i nåtid og fremtid. Her ble for eksempel følgende fremtidige muligheter, identifisert:

- i) Øke fokuset på barnefattigdom med strategier og konkrete tiltak.
- ii) Tilrettelegge for og utvikle frivilligheten med handlingsplaner og økonomiske midler.
- iii) Utvikle flere gratisarenaer for sosialt samvær.

Sosialt utenforskap og ensomhet med følger for psykisk helse, blir i notatet vurdert som en trussel.

Kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt 3. november 2010, og gjelder for perioden 2010 – 2022. Denne planen omtaler ikke barnefattigdom, og i liten grad tilhørende temaer, bortsett fra at planen angir et generelt mål om å prioritere barn og unge.

På bakgrunn av dette målet skal det legges til rette for et bredt kultur-, idretts, friluft-, og fritidstilbud til hele Elverums befolkning. I henhold til en av strategiene som er formulert for å nå dette målet, skal kommunen samarbeide med frivillige aktører.

Strategiske planer

Strategisk plan for Folkehelsearbeid i Elverum 2019 – 2023

Folkehelseplanens første mål (målene er ikke presentert i prioritert rekkefølge) er at det i Elverum skal pågå et aktivt og synlig arbeid for å utjevne effektene av sosiale forskjeller, særlig overfor barn og unge. Dette målet skal realiseres gjennom fire strategier:

- i) Alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, skal gis mulighet til gode fritidsopplevelser, og til å delta jevnlig i minst en organisert fritidsaktivitet sammen med andre, særlig ved; å etablere utlånsentral, å oppfordre innbyggere til å samle inn utstyr, samt å videreføre tilbudet *Aktiv ung* – et aktivitetstilbud for unge mellom 13 og 18 år.
- ii) Utrede behovsprøvd betaling av SFO.
- iii) Gjennomføre godt boligsosialt arbeid.
- iv) Samordne og fremme bruk av allaktivitetsarenaer.

Folkehelseplanens tredje mål er at det skal være flere barn og unge som gjennomfører ungdoms- og videregående skole, enn lands- og fylkesgjennomsnittet. Dette målet skal nås gjennom to strategier:

- i) Sikre alternative inkluderingsarenaer på ungdomsskole og videregående skole.
- ii) Tilby inkluderende etter-skoletid-aktiviteter og gratis leksehjelp.

Strategisk plan: Utdanning i Elverum 2017-2022

Utdanningsplanen redegjør for mål og strategier på tre fokusområder. Under mål 7 – på fokusområde «aktivt og lyttende samarbeid», har Elverum kommune følgende mål:

- i) Elverum kommune har nulltoleranse mot omsorgssvikt og overgrep mot barn, og arbeider for å forebygge og redusere fattigdom og sosial ekskludering blant barn og unge.
- ii) Barnehagene og skolene jobber aktivt for et samarbeid med arbeidslivet i Elverum for å skape motivasjon for barn og unge til å søke videre utdanning slik at de kvalifiseres for arbeidslivet.

⁷ Datert juli 2018.

Målene skal nås gjennom følgende strategier:

- i) Finne fram til og samarbeide med andre voksne som bryr seg, og som har nær tilknytning til barna.
- ii) Sørge for tett samarbeid mellom helsestasjon, PPT, skolehelsetjenesten, familieteam, barnehage og skole for det beste for barnet.
- iii) Sørge for tett samarbeid mellom kommune og frivillige organisasjoner for gjensidig utveksling av kompetanse, ressurser og erfaringer.
- iv) Sørge for tett samarbeid mellom kommune og arbeids- og næringsliv slik at det skapes gode arenaer hvor kontakten mellom de unge og næringslivet øker og motivasjon for opplæring og utdanning skapes.
- v) Sørge for at voksne som arbeider med, og er i kontakt med barn og unge, er gode rollemodeller som tør å sette grenser.

Strategisk plan for Integrering i Elverum 2015-2019

Denne planen har mål og strategier som blir vurdert å bidra til «å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer» blant Elverums innbyggere – se redegjørelse under. Målene i denne planen er formulert med tidsperspektivet fram mot 2019. Planen skal oppdateres, og de aktuelle målene i denne planen vil gjelde frem til denne oppdateringen.

I henhold til planens mål 3, som omhandler kvalifisering til arbeid og/eller utdanning, skal alle flyktninger ha kontakt med minst en frivillig organisasjon i løpet av 5-års perioden med kvalifisering. For å realisere dette skal:

- i) Samarbeidsarenaer og møteplasser mellom kommunen og frivillig sektor videreføres.
- ii) Synliggjøre frivillighetsarbeid som en viktig arena for kvalifisering til ordinært arbeidsliv.
- iii) Motivere til deltakelse i Elverums kultur- og fritidsliv.

I henhold til mål 4 som omhandler oppvekst og skole, skal alle barn og unge inkluderes på en eller flere fritidsarenaer. For å realisere dette skal:

- i) Alle sektorer bidra til at det etableres tidlig kontakt mellom barn og unge og frivillige organisasjoner.
- ii) Alle barn i flyktningfamilier få dekket utgifter til deltakelse i en kulturaktivitet eller idrettsgren i minst 2 år etter bosetting. Etter 2 år skal NAV vurdere behov for ytterligere økonomisk støtte, dersom familien mottar sosialhjelp.

Strategisk plan for bekjempelse av barnefattigdom 2013-2016

Elverum kommune hadde tidligere en strategisk plan for bekjempelse av barnefattigdom for perioden 2013 – 2016. I en oppsummering av denne planen i dokumentet «*Status krav til plan om forebygging*» fremkommer det at det ikke ble avklart om det var NAV, eller sektor for Familie og helse som skulle ha hovedansvaret for oppfølging av planen.⁸ I henhold til nevnte dokument ble planen derfor ikke eller i liten grad fulgt opp. Den ble heller ikke evaluert da den gikk ut.

Plan for bekjempelse av barnefattigdom 2013-2016 hadde følgende hovedmål:

- i) Alle barna i Elverum kommune skal ha en trygg og god oppvekst.
- ii) Andelen barn og unge i Elverum kommune som berøres av inntektsfattigdom skal være under syv prosent av befolkningen mellom 0-18 år.⁹

⁸ Et dokument i forbindelse med kommunens arbeid for å utarbeide en plan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer i Elverum.

⁹ Fattigdom målt på EU-skala som ligger under 60 prosent av medianinntekt.

Som hovedstrategi i den strategiske planen skulle det arbeides forebyggende, og tidlig innsats skulle prioriteres. Tverrfaglig samarbeid ble understreket å være kommunens arbeidsform, og kommunens ansatte skulle være hensynsfulle, kompetente og trygge voksne i møte med barna.

Planen inneholdt i tillegg forebyggende mål og strategier innenfor områdene:

i) Inntektssikring.

Delmål 1: Foreldre skal så sant mulig være i arbeid, utdanning eller i arbeidsrettede tiltak.

Delstrategier:

- Økt innovasjon og næringsutvikling i Elverumregionen for å sørge for etterspørsel av arbeidstakere med variert kompetanse.
- Foreldre uten fast inntekt, og som ikke er i arbeid, gis mulighet til å fullføre utdanning eller delta i arbeidsrettede tiltak.
- Elverum kommune bidrar med arbeidspraksisplasser.

ii) Oppvekst.

Delmål: 1. Alle barn og unge skal få oppfølging av helsestasjonen med særlig fokus på psykisk helse.

Delstrategier:

- Foreldre gis koordinerte tilbud om råd og veiledning fra ulike enheter i kommunen.
- Kommunen arbeider aktivt for å sikre et godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten, herunder også barne- og ungdomspsykiatrien.

iii) Læring og utvikling.

Delmål 1: De kommunale barnehagene skal tilrettelegge for at barn utvikler sin basiskompetanse gjennom lek og læring.

Delmål 2: Barn og unge i Elverum kommune skal oppleve mestring og inkludering i skolen, som skal bidra til fullført skolegang og deltakelse i samfunns og arbeidsliv.

Delstrategier:

- Tidlig innsats for å sørge for at barna som trenger ekstra oppfølging får den hjelpen de trenger.
- Skole og barnehage har et godt og tett samarbeid med foreldrene for å styrke foreldrenes muligheter for å følge opp sine barn.
- Pedagogisk personell i barnehage og lærere i skole arbeider for å skape kultur for læring og mestring.

Planen inneholdt videre delmål og delstrategier rettet mot risikogrupper innenfor områdene:

i) Råd og veiledning.

Delmål 1: Barnefamilier skal få råd og veiledning slik at barn i minst mulig grad rammes av fattigdom og konsekvenser av fattigdom.

Delstrategier:

- Helhetlige og samordnede hjelpetiltak for utsatte barnefamilier.
- Godt samarbeid mellom barneverntjenesten og andre fagenheter i kommunen.
- Tidlig intervensjon i familier med utfordring

Delmål 2: Kommunen skal bidra til integrering og utjevning av sosiale forskjeller blant barn og unge.

Delstrategier:

- Det tas særlig hensyn til barns behov i behandling av sosialhjelpsaker.
- Elverum kommune bidrar til arbeidsdeltakelse for foreldrene gjennom ulike arbeidsrettede tiltak.

ii) Oppvekstvilkår.

Delmål 1: Økonomisk vanskeligstilte familier skal ha stabile boforhold.

Delstrategier:

- Økonomisk vanskeligstilte familier får god veiledning om Husbankens virkemidler slik at flere får kjøpt egen bolig.
- Gjennom gode rutiner for tildeling av kommunale boliger skal barnefamilier være høyt prioritert.

Delmål 2: Barn og unge skal ha åpne møteplasser, for å skape god samfunnsdeltakelse.

Delstrategi:

- Kommunen og frivillige lag og foreninger gir gjennom et gjensidig forpliktende samarbeid et godt fritidstilbud for barn og unge i kommunen.

2. Barn og unge skal ha åpne møteplasser, for å skape god samfunnsdeltakelse.

iii) Integrering.

Delmål 1: Kommunen skal ha barnehageplasser til flyktningbarn som flytter til kommunen utenfor ordinært barnehageopptak.

Delmål 2: Flyktningers kompetanse er økt for å kvalifisere dem til deltakelse i skole, arbeids- og samfunnsliv.

Delstrategier:

- Kommunen tar et særlig ansvar for oppfølging av minoritetsbarn i barnehage og skole.
- Kultur- og religionsforståelse etableres gjennom gode arenaer for dialog.
- Kommunen har tilgjengelige språkpraksissteder.

Øvrige dokumenter

Handlings- og økonomiplan

Kommunens strategiske planer inneholder mål og strategier som skal være grunnlaget for prioriteringer inn i handlings- og økonomiplanen. I handlings- og økonomiplan for perioden 2022 – 2025, har det blitt lagt inn nye tiltak på 200 000 kroner til frivilligheten, 250 000 kroner for å motvirke barnefattigdom/aktivitetsstøtte, samt 250 000 kroner for utvidete åpningstider på ungdomshuset, for hvert år i økonomiplanperioden.¹⁰

Frivillighetsmelding

Elverum kommune har utarbeidet en frivillighetsmelding, datert 5. februar 2014. Hensikten med frivillighetsmeldingen er at den skal være en plattform for kommunens arbeid med frivillighet, og være grunnlag for årlige handlingsplaner. Frivillighetsmeldingen skal legge forholdene til rette for størst mulig grad av frivillig innsats og aktiv deltakelse i samfunnsutviklingen, og skal danne grunnlaget for en

¹⁰ Nye tiltak etter endringsforslag ved politisk behandling.

helhetlig frivillighetspolitikk for Elverum. Frivillighetspolitikken som ble vedtatt på grunnlag av Frivillighetsmeldingen, skulle innarbeides og synliggjøres i kommunens planverk fra 2014 og fremover.

Frivillighetsmeldingen har som formål å:¹¹

- i) Kartlegge og gi oversikt over frivillige organisasjoner og deres virksomhet, og over frivillig arbeid og innsats utført av enkeltpersoner og grupperinger.
- ii) Gi innsikt i frivillige organisasjoners selvstendige rolle, og videre deres samarbeidsrelasjoner med Elverum kommune.
- iii) Angi muligheter for frivillige organisasjoners virksomhet og deltakelse i utviklingen av Elverum som samfunn.
- iv) Utrede grunnlaget for en helhetlig frivillighetspolitikk for Elverum kommune.

På bakgrunn av mandatet ble det uttrykt et ønske om å utrede grunnlaget for effektivt samarbeid mellom kommunal sektor og frivillig sektor, og bidra til å sikre gjennomføringskraft i det frivillige arbeidet.

I henhold til frivillighetsmeldingen til Elverum har kommunen som mål å sikre gode vilkår og rammebetingelser for et godt, mangfoldig og rikt frivillighetsliv, og tilrettelegge for utstrakt samhandling både mellom kommunen og frivillig sektor og innad i frivillig sektor. Målet skal bidra til å sette fokus på tilrettelegging som styrker den frivillige innsatsen i Elverum, og etablering av samarbeidsarenaer og møteplasser. I tillegg skal samarbeidet med frivillig sektor bidra til at kommunen når målet i kommuneplanens samfunnsdel om at «Elverum skal være et godt og sunt sted å leve, med aktive, glade og friske innbyggere».

For å nå målet for kommunenes frivillighetspolitikk ble det foreslått følgende strategier:

- i) Inkludering, involvering og gjennomføring av tiltak og aktiviteter som innvirker på så mange frivillige organisasjoner som mulig.
- ii) Stimulere til kontakt og samarbeid og gjennomføre tiltak og aktiviteter som fremmer dette, mellom organisasjonene, og mellom kommunen og organisasjonene. Handlingsplaner for å fremme tiltak for å motvirke barnefattigdom.

8.2.2 Handlingsplaner

De strategiske planene presentert i kapittel 8.2.1, beskriver i liten grad konkrete virkemidler for å nå målene. Dette er heller ikke de strategiske planenes anliggende. Tiltak, konkretisering av forpliktelser og spesifisering av ansvar, er vanligvis beskrevet i handlingsplaner. Handlingsplaner for å fremme tiltak for å motvirke barnefattigdom, er beskrevet som en strategi i frivillighetsmeldingen for å nå målet for kommunenes frivillighetspolitikk.

I oversiktsdokumentet *Folkehelsen i Elverum kommune 2018-2021*, er det påpekt at: «I Elverum er det utarbeidet en egen strategisk plan for bekjempelse og forebygging av Barnefattigdom (2013-2016). Skal en slik plan ha noen effekt, må den følges opp i konkrete handlingsplaner, der ansvar for oppfølging klargjøres».

Ansvar for oppfølgingen av den strategiske barnefattigdomsplanen ble ikke avklart, og det ble ikke utarbeidet en tilhørende handlingsplan.¹²

¹¹ Sak nr. 122/12 12. desember 2012.

¹² I henhold til *Status krav til plan om forebygging* – internt notat i Elverum kommune.

Etter det vi kjenner til er det heller ikke utarbeidet andre handlingsplaner i kommunen som omhandler barnefattigdom. Et par handlingsplaner berører temaet i mer perifer grad, slik vi behandler det i denne forvaltningsrevisjonen, i forbindelse med tilknyttede temaer.

8.2.3 Gratisprinsippet

Tidligere skolesjef understreker at gratisprinsippet står sterkt i Elverumsskolen, og at dette er noe som kommunen har arbeidet målrettet med. Alt utstyr og skolemateriell som blir brukt i undervisningen er gratis.

Når det gjelder utstyr og klær i forbindelse med aktiviteter i tilknytning til skolen, så har skolene et eget utstyrslager som blant annet inneholder, ski, skøyter og sikkerhetsutstyr til aktiviteter. Dette er utstyr som skolen i stor grad har fått fra ulike givere, for eksempel fra familier hvor barna har vokst ut av utstyret. I mangel av utstyr eller hvor utstyret er vurdert for dårlig, kjøper skolen i noen tilfeller inn utstyr. I tillegg låner utstyrssentralen «Fritt fram» ut utstyr gratis.

Leirskole er i sin helhet finansiert av kommunen. Lommepenger til leirskoleoppholdet er noe som faller utenfor finansieringen. Vi har fått opplyst at det har vært vanlig at foresatte seg imellom har avtalt et begrenset beløp til lommepenger, som barna kan ta med på leirskolen.¹³

8.2.4 Tiltak for å motvirke fattigdom blant barn og unge

I dette kapitlet vil vi presentere ulike tiltak som Elverum kommune har for å motvirke barnefattigdom. Vi vil fokusere på kompensierende tiltak. Dette er tiltak som demper umiddelbare konsekvenser av barnefattigdom, og slik motvirker at barn fra lavinntektsfamilier ekskluderes fra viktige oppvekstarenaer.

Vi vil deretter presentere tiltak som bidrar til å sikre familiens inntektsgrunnlag, eller reduserer familiens utgifter gjennom økonomiske ordninger. Den mest avgjørende faktoren for en families risiko for fattigdom er de voksnes tilknytning til arbeidslivet.

Når det gjelder tiltak av mer langsiktig forebyggende karakter, omfavner dette ofte tiltak som har andre hovedformål, men som også kan treffe barnefattigdomsproblematikk. Disse ligger i hovedsak utenfor denne forvaltningsrevisjonens fokus, samtidig som dette også kan være områder som vil kunne være gjenstand for egne forvaltningsrevisjoner.

Kompenserende tiltak

Tilbudet av aktiviteter som sektor for Kultur er ansvarlige for, betraktes i utgangspunktet ikke som barnefattigdomstiltak. Kultursjef har i intervju fortalt at de ønsker å inkludere barn i lavinntektsfamilier med ulike aktiviteter, uten at dette oppleves som stigmatiserende. Derfor er tilbudene generelt rettet mot alle, men samtidig spesielt rettet mot barn i lavinntektsfamilier. Aktivitetstilbudet treffer derfor denne gruppen i særlig stor grad. I det følgende presenterer vi de mest sentrale tilbudene/tiltakene.

Ferieklubb

I sommerferiene arrangeres det ferieklubb de tre først ukene av ferien. Dette er et tilbud som alle kan melde seg på (barna melder seg på aktiviteter via app-en Spond). Det har vært vanlig med rundt 250 deltakelser årlig fra barn og unge. Ved stor etterspørsel blir det trukket hvem som får bli med av de påmeldte. Barn og unge som blir vurdert å ha særlig stort behov for et slikt tilbud blir prioritert, ved at det blir holdt av plasser til disse.

¹³ I størrelsesorden 200 - 300 kroner.

I ferieklubben er det satt opp ulike aktiviteter som barn og unge kan delta på. Dette kan for eksempel være lokale turer eller turer til Tusenfryd. Turene er enten gratis eller sterkt subsidiert. Midler til aktivitetene blir hentet fra budsjettpost i sektor Kultur, eller tilført gjennom prosjektmidler. Barneverntjenesten har også betalt for barn som faller inn under deres ansvar.

I 2022 har kommunen ansatt seks ungdommer for holde ferieklubben åpen i tre ekstra uker, det vil si til sammen seks uker. Alle aktivitetene som ble gjennomført i disse tre ekstra ukene var gratis. Kommunen ble tildelt 150 000 kroner fra Gjensidigestiftelsen, til lønnsmidler til ferieklubb. Kommunen har også blitt tildelt 289 000 kroner for 2022 og 2023 fra Bufdirs tilskudd til inkludering av barn og unge, til kultur-, fritids- og ferieaktiviteter.

Ungdommens hus

Ungdommens hus er en fritidsklubb for barn og unge i alderen 10 til 20 år som legger til rette for ulike lavterskelaktiviteter i kommunen. Musikkverkstedet i Ungdommens hus har en aldersgrense mellom 10 og 25 år. Kultursjef beskriver Ungdommens hus som hjertet av hva sektor Kultur driver med. I perioden fra 2020 til 2022 har Ungdommens hus fått 235 000 kroner fra ulike stiftelser og fond.

Fritt Fram

Fritt Fram er en utstyrssentral med tilholdssted i Ungdommens hus, som låner ut aktivitets- og fritidsutstyr til alle innbyggerne i Elverum. Midler til kjøp av utstyr er anskaffet gjennom søknader om prosjektmidler, eller utstyr som er donert direkte til Fritt fram. Kommunen har i 2022 mottatt 300 000 kroner fra Bufdir og 100 000 kroner fra Sparebankstiftelsen, som er øremerket kjøp av utstyr.

Aktiv Ung

Aktiv ung er et aktivitetstilbud for barn og unge mellom 13 og 18 år, som organiseres og gjennomføres av sektor Kultur og av ansatte fra Ungdommens hus. Aktivitetene er spesielt rettet mot de som er mindre aktive på fritiden. Tilbudet varierer gjennom året og inneholder ting som klatring, friluftsliv med og uten overnatting, fisketurer, bowling, frisbeegolf, turer til skianlegg, med mer.

Aktiv ung er i utgangspunktet gratis, men ved lengre reiser kan en mindre egenandel forekomme. Kommunen har fått tilskudd på 300 000 kroner fra Bufdir til Aktiv ung i 2021 for å gjøre deltagelse gratis og inkludere barn fra lavinntektsfamilier best mulig.

Åpen Hall

Åpen Hall er et aktivitetstilbud for barn og unge med rundt 1000 besøk per ferie. Åpen Hall gjennomføres i høst- og vinterferiene, med gratis ferietilbud hver dag for barn og unge som trenger et aktivitetstilbud når skolene er stengt. Kultursjefen beskriver dette som et godt tiltak for integrering og for å motvirke utenforskap. Kommunen gir også fire gratis svømmehalldager i året til barn og unge.

Andre møteplasser

Kommunen åpnet i 2020 Allaktivitetsparken, som legger til rette for gratis bruk av et anlegg som kan brukes til ulike aktiviteter av alle. Videre er området ved Sagtjernet vesentlig opprustet med turstier, treningspark, lekeområde og sandvolleybaner, for allmenn bruk.

Kontingenter

Etter søknad innvilger NAV en del tilleggsstønader til barnefamilier som mottar løpende sosialhjelp til for eksempel dekning av fritidsaktiviteter. NAV Elverum gir støtte til deltakelse på en fritidsaktivitet per barn. Som hovedregel kan NAV betale medlemskontingent for barn og ungdom direkte til idrettslagene i kommunen. NAV forholder seg til statens veiledende sosialhjelpssatser ved utbetalinger, men skjønsmessige vurderinger kan gjøre at utbetalinger i enkelte tilfeller ligger over denne normen. Søknad om økonomisk sosialhjelp kan ikke avslås med begrunnelse i at det finnes et annet (gratis) tilbud

tilgjengelig. Dette innebærer at når NAV orienterer om annet tilbud, så vil dette komme i tillegg til den økonomiske sosialhjelpen NAV innvilger.

Kontingent til en fritidsaktivitet kan bli dekket av NAV i inntil 2 år. For å få dekket kontingent utover disse 2 årene må det søkes sosialhjelp fra NAV. Betalingen av kontingent kan også gå gjennom barneverntjenesten eller Bosetting og introduksjon. Sistnevnte kan gi støtte i inntil 2 år av 5-års bosettingsperiode.

Klær og utstyr

NAV kan betale for utstyr til barn i lavinntektshusholdninger som de fleste barn kan forventes å ha. I intervju ble det eksemplifisert med at en sykkel kan bli betalt av NAV, i motsetning til skateboard. Barn og unge som mangler klær og/eller utstyr og som er under barneverntjenestens ansvar, kan få dette dekket av barneverntjenesten. Skolene har også utstyr til utlån i forbindelse med skidager og lignende.

Bosetting og introduksjon har en avtale med skoler, svømmehallen og Elverum fotball om å kunne få tøy og utstyr som er gjenglemt. Privatpersoner bidrar også med tøy og utstyr. Tøyet henges opp på læringscenteret slik at flyktningene/elevne kan ta det de ønsker. Dette er et gratis tilbud som blir mye brukt.

Tiltak for å sikre familiens inntektsgrunnlag

NAV har en viktig rolle i å hjelpe innbyggere med å komme seg i arbeid, og dermed forebygge fattigdom blant barnefamilier. NAV Elverum vurderer arbeidsrettet oppfølging av foreldre som det viktigste tiltaket for å forhindre barnefattigdom. Det arbeides med å kvalifisere brukerne for jobb, fremfor passive ytelser. Arbeidsrettet oppfølging til foreldrene gis blant annet gjennom kvalifiseringsprogrammet og forsterket oppfølging. Oppfølging av målgruppen innenfor utdanning er også viktig.

Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet er et tilbud om oppfølging og arbeidstrening for personer mellom 18 og 67 år for å få utprøvd sin arbeidsevne. Programmet gis for to år, og kan etter en særskilt vurdering forlenges med et tredje år. Målet med programmet er at den enkelte skal få den oppfølgingen en trenger for å komme i arbeid eller aktivitet. I likhet med arbeidsrettet oppfølging, beskriver NAV Elverum Kvalifiseringsprogrammet som et effektivt tiltak og et viktig virkemiddel for å bekjempe fattigdom og fremme sosial inkludering.

Programmet er på fulltid og skal inneholde arbeidsrettede aktiviteter med tett individuell oppfølging og veiledning. Utdanning og opplæring kan inngå i programmet. De som ønsker et slikt tilbud, får da rett til kvalifiseringsstønad. Stønaden utgjør to ganger folketrygdens årlige grunnbeløp, jf. beskrivelsen i kapittel 7.2.

Ved utforming av program skal det for eksempel legges særlig vekt på ivaretagelse av behovene til barn og unge som blir forsørget av deltakere i programmet.

Forsterket oppfølging

Prosjektet *Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier (HOLF)* var en del av Arbeids- og velferdsdirektoratets satsing på å styrke oppfølging av familier i NAV. Prosjektet startet oktober 2016 og ble avsluttet desember 2019. Målet for prosjektet var økonomisk selvstendighet og en bedret livssituasjon for familier, samt bedre tjenester og samordning fra NAV med andre tjenester i kommunen. HOLF-metodikken innebar bruk av familiekoordinatormodellen med tettere oppfølging av lavinntektsfamiliene.

Det deltok 29 kommuner i prosjektet, med en fordeling på 15 tiltakskommuner og 14 sammenligningskommuner. Elverum ble trukket ut til å være en sammenligningskommune. Sammenligningskommunene startet prosjektperioden uten hjelpemidler, og måtte selv finne ut hvordan de ville følge opp

familiene i prosjektet. NAV Elverum omdisponerte midler internt slik at to NAV-veiledere fungerte som familiekoordinatorer i fulltidsstillinger fra oktober 2016, hvor de jobbet mer strukturert opp mot familiene. For familiene var det frivillig å motta bistand.

I intervju har vi fått opplyst at det viktigste tiltaket var å få foreldrene over til arbeid, men gjennom HOLF-metodikken fikk de også på plass ekstra stønader til barn; mer til jul, sommeraktiviteter og til fritidsaktiviteter. Elverum kommune har imidlertid ikke videreført HOLF-metodikken med familiekoordinatorer etter prosjektperiodens utløp.

I 2022 har NAV Elverum igangsatt et internt tiltak rettet mot forsterket oppfølging av brukere med langvarig behov for økonomisk sosialhjelp. Dette tiltaket/prosjektet ble tildelt en ekstra stilling i forbindelse med tjenestegjennomgangen i kommunen, for å arbeide opp mot barnefamiliene over lengre tid, basert på erfaringer i arbeidet med HOLF. Brukere med barn blir prioritert til denne oppfølgingen.

Introduksjonsordningen

Introduksjonsordningen for nylig ankomne innvandrere mellom 18 og 55 år med flyktningbakgrunn, er et tiltak for å sikre husholdningen inntektsgrunnlag både umiddelbart og på lengre sikt. Deltakere i introduksjonsprogrammet har rett til introduksjonsstønning som utbetales av kommunen. Introduksjonsordningen er nærmere beskrevet i kapittel 7.2.

Andre tiltak

Læringscenteret - som er ansvarlig for voksenopplæringen i Elverum, tilbyr teoriopplæring innen helse og omsorg og barne- og ungdomsarbeid, slik at deltakere kan ta fagbrev via praksiskandidatordningen etter fem år med godkjent praksis. Dette er vurdert av fagansvarlig ved Bosetting og introduksjon til å være et viktig tilbud for flyktninger med lite skolebakgrunn.

Barnehager stiller som praksisplass for de som har behov for arbeidspraksis eller språkpraksis. Læringscenteret regulerer opptak til praksis. Dette er et samarbeid med Bosetting og introduksjon og Læringscenteret. Barnehage har et samarbeid beskrevet i en samarbeidsavtale med Læringscenteret om arbeidsoppfølging.

«Lekeressurs» var et prosjekt som ble initiert av Statsforvalteren og som nå er avsluttet. Barnehagene kunne søke om midler til prosjektet fra Statsforvalteren.¹⁴ Dette prosjektet hadde som mål å få flere menn til å jobbe i barnehager, ved å la gutter på ungdomsskolen prøve seg som lekeressurs i barnehager.

Sektor for Barnehage har søkt og fått innvilget tilskudd fra Bufdirs tilskuddordning for inkludering av barn og unge for 2022, til et prosjekt som omhandler jobbtilbud og veiledning. Dette er en utviding av lekeressursprosjektet. I Elverum er det ønsket å rekruttere ungdom i alderen 16-24 år, hovedsakelig enslige mindreårige flyktninger eller ungdom som bor i lavinntektsfamilier, slik at disse kan få arbeidstrening. Prosjektet er et samarbeid mellom barnehage, barneverntjenesten, Bosetting og introduksjon og læringscenteret.

Reduksjon av utgifter til SFO og barnehage

Barn i lavinntektsfamilier og/eller med innvandrerbakgrunn går i mindre grad i barnehage eller deltar i mindre grad på SFO. Reduksjon av utgifter til barnehage og SFO, vil kunne øke deltagelsen fra barn som tilhører en av disse gruppene. Foreldre kan etter vurdering få dekket utgifter av kommunen, først og fremst til barnehage, men også til SFO.

¹⁴ Tildeling for å iverksette tiltaket Lekeressurs. Fylkesmannen i Hedmark. 20.09.2018.

Barnehage

I tillegg til makspris og søskenmoderasjon, har tjenesteområdet barnehage to andre statlig initierte ordninger som reduserer den økonomiske belastningen for lavinntektsfamilier ved bruk av barnehage; henholdsvis inntektsregulert foreldrebetaling og gratis kjernetid. For å bli tildelt ordningene må foreldrene søke kommunen. Gratis kjernetid behandles samtidig med søknad om reduksjon av foreldrebetaling.

I tillegg til statlig vedtatt makspris, kan foresatte med samlet inntekt i husholdningen under 559 167 kroner søke redusert oppholdsbetaling. Oppholdsbetaling skal maksimalt utgjøre seks prosent av husholdningens samlede inntekt. Som nevnt i kapittel 7.2 har 187 barn fått innvilget redusert oppholdsbetaling. Foresatte med samlet inntekt i husholdningen under 598 825 kroner kan søke om gratis kjernetid på 20 timer per uke fra barnet er 2 år. Som tidligere nevnt har 164 barn fått innvilget gratis kjernetid.

Det er ingen barn som kun har gratis kjernetid høsten 2022, selv om dette også er en mulighet, som en følge av at innslagspunktet på samlet inntekt er et annet beløp enn for redusert foreldrebetaling. Per sommeren 2022 er det ingen søkere som har samlet inntekt mellom disse beløpene og som derfor har rett på kun gratis kjernetid.

Barneverntjenesten har i noen tilfeller dekket alle utgifter til barnehage for enkelte familier over flere år i Elverum kommune. I slike tilfeller er situasjonen til familiene mer sammensatt, med ytterligere mangler utover lav inntekt.

SFO

Fra høsten 2022 vil det gis en reduksjon i SFO-betalingen for barn i lavinntektsfamilier. Dette er en statlig initiert ordning, hvor det inngår 12 timer gratis kjernetid for elever på førstetrinnet. For å bli tildelt denne ordningen må foresatte søke om ordningen til kommunen. Eventuell veiledning om ordningen er det skolen som står for.

Elverum kommune har videre søkt og fått innvilget statlig tilskudd av gratis heltidsplass for barn på 1. trinn i lavinntektsfamilier.¹⁵ 60 av 143 kommuner som søkte på denne ordningen fikk innvilget tilskuddet.¹⁶ Dette er en stønad som utgjør rundt 14 000 kroner på årsbasis per barn. Skolene opplyser om søkekriteriene, men det er de foresatte som må søke om tilskuddet. Penger til mat holdes utenfor dette tilskuddet.

Fra høsten 2020 og høsten 2021 ble det innført redusert foreldrebetaling for foreldre med lav inntekt på henholdsvis 1. og 2. trinn, og 3. og 4. trinn. Fra og med august skal beløpet foreldre til barn på 3. og 4. trinn betaler for en plass i SFO utgjøre maks seks prosent av husholdningens samlede inntekt før skatt. Betaling for mat kommer i tillegg.

Langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke fattigdom

Elverum kommune har per 2022 full barnehagedekning, hvor alle barnehagene oppfyller pedagognormen. Oppfølgingstjenesten og ungdomsteamet i NAV Elverum har et samarbeid med Elverum videregående skole med et mål om å få elever tilbake til skolen og bli motiverte til å fullføre videregående skole.

¹⁵ Tilskuddsbrev høsten 2022 – Gratis SFO på 1.trinn for elever fra lavinntektsfamilier. Utdanningsdirektoratet.

¹⁶ Utklipp Østlendingen – SFO Elverum.

Elverum kommune deltar i et pilotprosjekt i 0-24-samarbeidet hvor det ble valgt å arbeide med å implementere «Bedre tverrfaglig innsats» (BTI), for å bedre samhandling og mer helhetlig innsats mellom ulike tjenester i kommunen. Dette prosjektet beskrives nærmere i kapittel 9.2.1.

Det er innvilget tilskudd fra Statsforvalteren til et regionalt prosjekt i Sør-Østerdal-regionen, med tittelen «Lagspill til barnets beste».¹⁷ Prosjektet har oppstart høsten 2022. Midlene skal gå til opprettelse av en stilling som skal ha ansvar for å lede ett prosjekt på tvers av kommunene i regionen med mål om å utvikle metoder for å fange opp barn og unge i familier som har sosiale og økonomiske utfordringer, og slik motvirke barnefattigdom. Blant tjenestene som skal styrkes og videreutvikles er råd og veiledning til foreldre og unge som har sosiale og/eller økonomiske utfordringer.

Vi har også fått opplyst at det er bevilget midler – «ekstra koronamidler», fra Statsforvalteren for å øke veiledningskompetansen på økonomi for alle NAV-veiledere i regionen. Dette prosjektet hadde ikke startet opp da intervjuet ble gjennomført sommeren 2022.

Tiltak i kommunen som involverer frivilligheten

I intervjuene er det opplyst om at flere tjenester og sektorer i kommunen har kontakt med frivilligheten angående aktiviteter/tilbud/tiltak til barn i lavinntektsusholdninger. Blant annet gjelder dette tilskudd til aktiviteter fra enkelte organisasjoner som går via skolen, og bidrag fra frivillige lag og foreninger, til flere av de kompenserende tiltakene beskrevet tidligere i kapitlet.

Bosetting og introduksjon har et samarbeid med Kiwanis Club Elverum. Kiwanis er en internasjonal humanitær organisasjon av frivillige som arbeider til støtte for barn og unge. Gjennom Kiwanismodelen «Intet barn på utsiden» kan det søkes om økonomisk støtte til deltakelse på fotballcup, leir samt utstyr for deltakelse i en fritidsaktivitet. De har også samarbeidet om å arrangere sommerturer i regionen. Selv om dette ikke har vært gjennomført de siste tre årene på grunn av pandemi, er intensjonen at samarbeidet skal tas opp igjen, opplyser fagansvarlig Bosetting og introduksjon.

I et samarbeid mellom kommunen og Røde Kors gjennomføres ordningen «Ønsketreet» i førjulstiden, for at barn som lever under vanskelige økonomiske kår skal få oppfylt et julegaveønske. Røde Kors bidrar også med juletre til lavinntektsfamilier.

«Ferie for alle» er et tilbud om ferie til familier som ikke har mulighet til å ta med barna på ferie på grunn av dårlig økonomi. Dette er et tilbud som Røde Kors er ansvarlige for. Kommunen er ikke direkte involvert i dette tiltaket, bortsett fra at Bosetting og introduksjon i flere år har søkt om deltakelse for flere familier, som noen familier også har fått innvilget.

8.2.5 Evalueringer av tiltak

Prosjektet *Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier (HOLF) 2016-2019*, beskrevet i kapittel 8.2.4., ble evaluert i en sluttrapport ved prosjektperiodens utløp. Sluttrapporten, datert desember 2019, ble forfattet av de to veilederne ved NAV Elverum som deltok som familiekoordinatorer i dette prosjektet. I denne sluttrapporten ble funnene i prosjektperioden diskutert. Basert på disse ble det utformet ti forslag til tiltak som vil kunne bidra til å forebygge barnefattigdom i Elverum, sammen med forventede effekter av tiltakene.

Utover denne sluttrapporten kjenner vi ikke til at det er gjennomført systematiske evalueringer av andre tiltak og prosjekter i Elverum kommune de senere årene, som relaterer seg til barnefattigdom.¹⁸

¹⁷ Søknad om tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontoret for 2022.

¹⁸ For 2022 har kommunen fått innvilget to tiltak i Bufdirs tilskudd for inkludering av barn og unge krever at mottakerne av tilskuddet skal utarbeide en sluttrapport som beskriver aktiviteten som har blitt gjennomført,

I intervjuer har vi fått opplyst at det blir gjort vurderinger rundt tiltak i form av betraktninger om tiltak har fungert. Dette er imidlertid mer ad hoc betraktninger, og ikke systematiske evalueringer av hvordan tiltaket har fungert.

8.3 Revisors vurdering

8.3.1 Vurdering av revisjonskriterie 2 – Planer

Kommuneplan for samfunnsdelen nevner ikke temaet barnefattigdom og bare i liten grad oppvekst og inkludering. Den kommunale planstrategien legger imidlertid til rette for utvikling av et planverk hvor barnefattigdom inngår eksplisitt. Både kommunens planstrategi 2016 – 2019 og kommuneplan for samfunnsdelen fra 2010 er dokumenter som forventes å bli oppdaterte i nær fremtid. Det vil være naturlig å inkludere barnefattigdom tydelig som et tema i den nye kommuneplanen.

Den strategiske planen for bekjempelse av barnefattigdom 2013-2016, ble ikke fulgt opp i kommunen. Elverum kommune har dermed ikke en egen plan for bekjempelse av barnefattigdom. Imidlertid inneholder alle de gjeldende strategiske planene for utdanning, integrering og folkehelsearbeid, mål og strategier for å arbeide med temaet. Målene og strategiene er både rettet inn mot å dempe negative konsekvenser av barnefattigdom på kort sikt, og langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke barnefattigdom.

Selv om kommuneplanens samfunnsdel ikke omtaler barnefattigdom, og kommunen heller ikke har en egen barnefattigdomsplan, vurderer vi likevel at de strategiske planene for utdanning, integrering og folkehelsearbeid, hovedsakelig ivaretar dette temaet i planverket. Flere av målene i disse planene er realisert gjennom strategiene som er nevnt i disse planene.

Vi mener derfor samlet sett at revisjonskriteriet er delvis etterlevd.

 Arbeidet mot barnefattigdom bør være forankret i kommunens planverk.

8.3.2 Vurdering av revisjonskriterie 3 – Handlingsplaner

Elverum kommune har ikke utarbeidet handlingsplaner for å motvirke barnefattigdom. Manglende handlingsplaner med konkrete tiltak rettet mot bekjempelse og forebygging av barnefattigdom, gir et inntrykk av at barnefattigdom ikke er et prioritert område i kommunen. Dette betyr imidlertid ikke at kommunen ikke har konkrete tiltak rettet mot å bekjempe barnefattigdom.

Kriteriet er følgelig vurdert som ikke etterlevd.

 Kommunen bør vurdere å utarbeide handlingsplaner for å fremme tiltak for å motvirke barnefattigdom.

8.3.3 Vurdering av revisjonskriterie 4 – Gratisprinsippet

For å unngå at barn og unge føler seg utenfor eller blir ekskludert fra sosiale og faglige aktiviteter i skolen på grunn av dårlig økonomi, bør kommunen som ansvarlig for grunnskolen sørge for at gratis-skoleprinsippet, jf. opplæringslova § 2-15, blir overholdt. Kommunen kan ikke kreve betaling fra elever eller foreldre for undervisningsmateriell eller aktiviteter som skjer i skoletiden og i skolens regi, og som

eventuelle avvik, hvor mange som har benyttet seg av prosjektet, utfordringer og suksesskriterier. Denne rapporteringen til direktoratet inneholder ikke nødvendigvis en evaluering av tiltakene.

er en del av grunnskoleopplæringa i samsvar med opplæringslova og lovens forskrifter. Dette inkluderer blant annet at leirskole i sin helhet dekkes av kommunen.

Etter vår oppfatning er kommunen bevisst på at aktiviteter som er en del av grunnskoleopplæringen, skal være gratis. Dette inkluderer at alle elever skal kunne delta på aktiviteter som skidager - gjennom utlån av utstyr for de som trenger det, og leirskoleopphold, uten at dette må dekkes inn ved egenandeler eller gjennom innsamlingsaksjoner.

Etter vår vurdering overholder Elverum kommune gratisprinsippet i grunnskolen. Kriteriet er dermed etterlevd.

 Elverum kommune bør sørge for at gratisprinsippet blir overholdt i skolen.

8.3.4 Vurdering av revisjonskriterie 5 – Tiltak

I planen for Folkehelsearbeid i Elverum 2019 – 2023, er det ett av denne planens mål at det pågår et aktivt og synlig arbeid for å utjevne effektene av sosiale forskjeller - særlig overfor barn og unge. Ved å legge til rette for god tilgang på fritidsaktiviteter og møteplasser slik at barn og unge ikke blir ekskludert fra deltagelse på ulike fritidsarenaer og dermed kan delta på lik linje med andre, bidrar kommunen til å dempe negative konsekvenser av fattigdom. Disse tiltakene vil også på lengre sikt kunne ha en forebyggende effekt gjennom deltakelse og inkludering. I Elverum kommune er det sektor for Kultur som er ansvarlig for mange av disse aktivitetene.

Kommunen har flere gode tiltak og lavterskeltilbud for å inkludere barn i fritidsaktiviteter. Disse er i utgangspunktet ikke å betrakte som barnefattigdomstiltak, men de treffer likevel denne gruppen i stor grad. Dette er også den anbefalte innretningen på slike tiltak, siden man gjennom brede tiltak unngår stigmatisering. Vi merker oss blant annet at ferieklubben, som er et viktig tilbud for mange barn, hadde et utvidet tilbud sommeren 2022, og aktiviteter med utgangspunkt i Ungdommens hus.

Den mest avgjørende faktoren for en families risiko for fattigdom er de voksnes tilknytning til arbeidslivet. Tiltak som går på arbeidsrettet oppfølging av arbeid er rettet mot voksne, men vil i de fleste tilfeller også komme barna til gode. Elverum kommune har flere tiltak som forbedrer og/eller har potensiale til å forbedre familiens inntektsgrunnlag. Samtidig har ikke kommunen i særlig grad klart definerede tiltak utover det som alle kommuner skal tilby av lovpålagte tjenester.

Barn med innvandrerbakgrunn vokser i betydelig større grad opp i lavinntektsfamilier enn andre barn. Ofte skyldes dette at mødrene til disse barna ikke er like yrkesaktive som andre mødre i Norge.¹⁹ Derfor er det viktig med god tilgang til barnehage for barna, slik at mødrene raskere skal kunne delta i tiltak som gjør dem bedre kvalifisert for yrkeslivet.

Med tanke på en families midler til rådighet, vil tiltak som reduserer utgifter forbedre familiens økonomi. Det har kommet flere statlig initierte ordninger som reduserer utgiftene til barnehage og SFO, hvor flere er rettet direkte mot lavinntektsfamilier. Elverum kommune har også fått innvilget søknad om en ekstra støtteordning til SFO.

Langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke at fattigdom videreføres når barna blir voksne vil typisk innebære tidlig innsats i barnehage og skole. Fra forskningen antas de positive effektene å være større

¹⁹ Like muligheter i oppveksten. Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023).

jo tidligere innsatsen settes inn.²⁰ Barnehage er vurdert å være gunstig for barns senere deltakelse og mestringsevne i utdanning, arbeidsliv og i samfunnet for øvrig. Det er derfor positivt at Elverum kommune har full barnehagedekning, og som en kvalitetsindikator, at alle barnehagene oppfyller pedagognormen.

Det finnes noe samarbeid rundt tiltak rettet mot barn og unge i lavinntektsusholdninger mellom kommunen og frivilligheten i Elverum, uten at dette hverken omfatter så mange tiltak direkte, eller at det involverer mange aktører. Det antas dermed å være et urealisert potensiale i Elverum for et nærmere samarbeid om tiltak mellom kommunen og frivilligheten.

Oppsummert vurderer vi at Elverum kommunen i flere henseender har adekvate tiltak for å motvirke barnefattigdom. Samtidig er det vårt inntrykk at barnefattigdom likevel ikke er en prioritert oppgave i kommunen, siden det er gjennomført få prosjekter i kommunen de senere årene som er innrettet mot barnefattigdom og målgruppen «barn i lavinntektsusholdninger». Manglende handlingsplaner, jf. kapittel 8.3.2, støtter opp om denne vurderingen. Det skal likevel sies at kommunen har realisert flere tiltak som blant annet blir beskrevet i strategiene for å nå målet med å utjevne effektene av sosiale forskjeller overfor barn og unge i folkehelseplanen, nevnt innledningsvis i dette kapittelet.

Vi vurderer derfor kriteriet i å være delvis etterlevd.

 Kommunen bør ha tiltak for å styrke og sikre husholdningens inntektsgrunnlag og tiltak som demper umiddelbare konsekvenser av barnefattigdom, samtidig som det legges ned et langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke fattigdom blant barn og unge. Kommunen bør også ha tiltak for å motvirke barnefattigdom som involverer frivilligheten.

8.3.5 Vurdering av revisjonskriterie 6 – Evalueringer av tiltak

Hvordan et tiltak eller prosjekt blir evaluert, vil avhenge av hvilken type tiltak/prosjekt det er snakk om. Evaluering kan brukes som grunnlag for å vurdere om det er behov for endringer i tiltaket, som læring og utvikling av nye tiltak for å nå barn i lavinntektsusholdninger. Noen tiltak eller prosjekter krever bare mindre vurderinger rundt effekter eller resultater, mens for større og mer sammensatte prosjekter kan det være hensiktsmessig å utarbeide evaluering i en sluttrapport. Alle tiltak er heller ikke like enkle å måle virkningen av.

Vi forventer ikke at ethvert tiltak oppført under kompenserende tiltak i kapittel 8.2.4 skal resultere i en systematisk og skriftlig evaluering. Mange av disse tiltakene er heller ikke rettet direkte mot barn i lavinntektsfamilier. Det fremkommer fra intervjuer at det i noen tilfeller blir gjort vurderinger rundt tiltak i form av betraktninger om tiltakene har fungert, uten at dette er systematiske og skriftlige evalueringer. Dette kan i likevel være tilstrekkelig.

Det er bare gjennomført ett større prosjekt som relaterer seg til barnefattigdom i Elverum kommune de senere årene, *Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier (HOLF)*. Dette prosjektet ble evaluert i en sluttrapport. Utover denne sluttrapporten, kjenner vi ikke til at det er gjennomført noen skriftlige evalueringer av andre tiltak og prosjekter som er avsluttet, og som relaterer seg til barnefattigdom. Dette kan delvis skyldes at tiltak/prosjekter i liten grad er formulert og konkretisert gjennom handlingsplaner, jf. kapittel 8.3.2.

Samlet vurderer vi at kriteriet delvis er etterlevd.

²⁰ Barnefattigdom, helse og livssjanser. Hva kan kommunene gjøre? Noen tilnærminger. Bekken, W., Dahl, E. og van Der Wel, K. OsloMet Rapport 2018 nr. 2.

 For å kunne vurdere tiltakenes virkninger på å motvirke barnefattigdom, bør Elverum kommune evaluere tiltakene.

9 Problemstilling 3 – Helhetlig tjenestetilbud

Er det etablert et helhetlig tjenestetilbud overfor barn i lavinntektshusholdninger?

9.1 Revisjonskriterier for problemstilling 3

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må ses opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterie 7	Kommunen bør ha lagt til rette for samhandling og etablert et formalisert samarbeid mellom relevante tjenester.
	Kriterie 8	Kommunen bør ha utarbeidet samarbeidsavtale mellom barneverntjenesten og NAV.
	Kriterie 9	Kommunen bør ha etablert samarbeidsfora- og arenaer mellom barneverntjenesten og NAV på system- og individnivå.
	Kriterie 10	Kommunen bør ha etablert et samarbeid med frivilligheten, og samtidig legge til rette for at frivilligheten får gode vilkår for å utvikle gode tiltak til barn og unge.

9.2 Innhentet data

9.2.1 Samhandling og samarbeid mellom relevante tjenester

Som påpekt i kapittel 4, har revisjonen vært avgrenset til å omhandle de tjenestene og områdene/sectorene som vi antar har mest befatning med temaet barnefattigdom i kommunen; NAV Elverum, barnehage, skole, barneverntjenesten, enhet Bosetting og introduksjon, samt sektor for Kultur gjennom tiltak og kontakt med frivilligheten. Det er først og fremst samhandling og samarbeid mellom disse tjenestene vi ser på i dette kapitlet.

Figur 1 på neste side viser en oversikt over den overordnede organiseringen av kommunen, med sektor- og stabsinndeling. Enhet bosetting og introduksjon er organisert under sektor for Skole (Utdanning).

Samarbeid mellom tjenestene per i dag

I rapporten *Prosjekt for utredning av tjenestetilbudet til barn og unge i Elverum kommune fra 2017*, kom det frem at tjenestene hadde lite kjennskap om hverandre, og at det ble etterlyst strukturerte samarbeidsarenaer hvor tjenestene kunne møtes.

NAV skal bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Opplysning, råd og veiledning er en av kjerneoppgavene. NAV gir råd og veiledning overfor brukerne på områder som; arbeid, økonomi, familieoppfølging, gjeldsrådgivning, helse og rus. Mer konkret så informerer og veileder NAV på områder som for eksempel aktivitetsplikt og kvalifiseringsprogrammet.

I NAV Elverum er det utpekt en veileder som skal være en «fagressurs» for de andre veilederne, når det gjelder veiledning av familier som mottar sosialhjelp. Vedkommende deltar også i arbeidsgruppe for flere fritidsaktiviteter blant minoritetsbarn, og deltar i samarbeidsmøtene med barneverntjenesten på systemnivå, jf. kapittel 9.2.3.

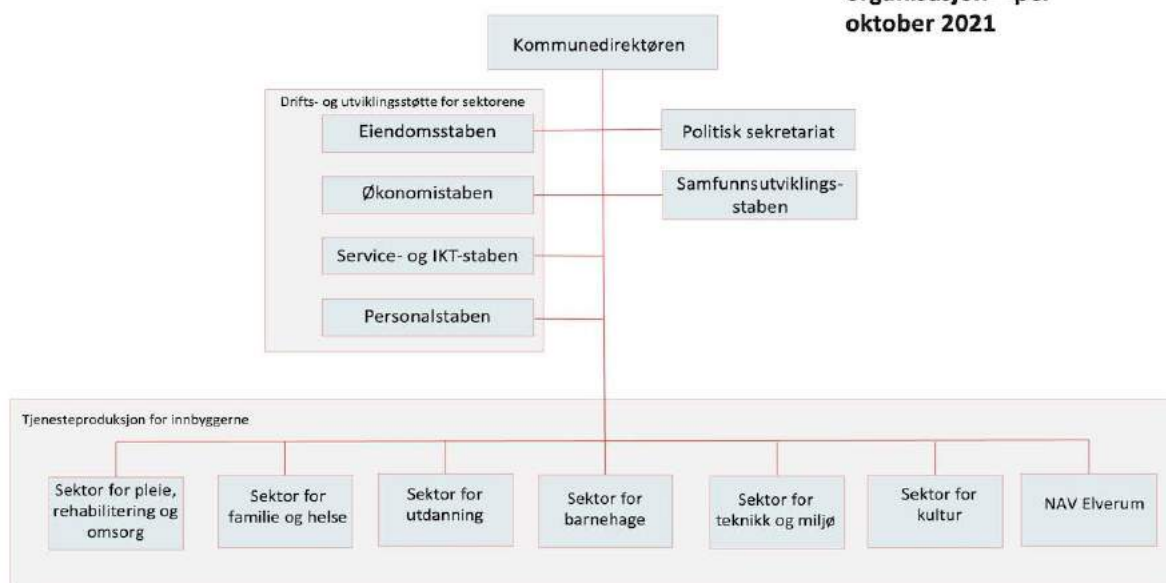
Siden 2017 har det blant annet blitt utarbeidet to samarbeidsavtaler mellom tjenester i kommunen, hvor begge involverer NAV Elverum. Det er for eksempel etablert en samarbeidsavtale mellom NAV

Elverum og barneverntjenesten. Denne avtalen og samarbeidet mellom NAV Elverum og barneverntjenesten blir beskrevet nærmere i kapitlene 9.2.2 og 9.2.3.²¹ Det er også utarbeidet en samarbeidsavtale mellom NAV Elverum og Bosetting og introduksjon og Elverum læringssenter.²² Samarbeidsavtalene ble inngått henholdsvis desember 2019 og oktober 2021. Avtalene inneholder rutiner for samarbeid inkludert evaluering av samarbeidet, samt møtepunkter på individ- og systemnivå.

ELVERUM KOMMUNE

Kommunedirektørens organisasjon – per oktober 2021

Figur 1: Organisering av stab og sektorområdene i Elverum kommune.

NAV har hovedansvar for oppfølging av økonomi og søknader om sosialhjelp. Enhet for bosetting og introduksjon bistår NAV i dette arbeidet. NAV Elverum deltar jevnlig på fagmøtene til bosetting og introduksjon. NAV Elverum deltar på fagmøtene til Bosetting og introduksjon en gang i uken. Fagansvarlig ved Bosetting og introduksjon har i intervju uttalt at det er en god dialog med saksbehandlere ved NAV Elverum og at samarbeidet mellom tjenestene fungerer godt. Minoritetsveilederne ved NAV Elverum har et tett samarbeid med Bosetting og introduksjon og Elverum læringssenter, og følger opp flyktningene som har behov for det etter at introduksjonsperioden er over. Antall minoritetsveiledere i kommunen er økt fra to til fire i 2022, noe som skyldes forventet økt pågang av ukrainere på bakgrunn av krigen i Ukraina.

NAV Elverum har ansvar for midlertidige boliger, og er ofte involvert i søknader om statlig bostøtte. NAV Elverum samarbeider med innfordringsavdelingen i kommunen når det gjelder kommunale husleie-restanser, med mål om å hindre utkastelse. NAV Elverum sine gjeldsrådgivere har videre et nært samarbeid med boligsosialt team angående for eksempel startlån. Boligsosialt team forvalter og leier

²¹ Samarbeidsavtale mellom NAV og barneverntjenesten er et eget revisjonskriterie.

²² Samarbeidsavtale om introduksjonsprogrammet. Elverum kommune og Arbeids- og velferdsetaten – NAV. Oppdatert 12.10.2021.

ut kommunens utleieboliger samt formidler Husbankens låne- og tilskuddsordninger, bostøtte og startlån. Teamet består av tre rådgivere og er samlokalisert med NAV Elverum. Fra NAV Elverum deltar to representanter i boligtildelingsmøtene, og avdelingsleder i jobbsenteravdelingen i NAV Elverum deltar i boligsosialt koordineringsforum.

Bosetting og introduksjon samarbeider med flere tjenester/områder i kommunen, og har et spesielt tett samarbeid med skole, barnehage og helsestasjon, i tillegg til NAV Elverum. Kontaktpersoner hos Bosetting og introduksjon har som oppgave å følge opp nyankomne flyktninger, blant annet barn ved skoleoppstart. Videre har Bosetting og introduksjon møter med helsesykepleier på helsestasjonen omtrent hver 6. uke, der ulike problemstillinger tas opp.

Bosetting og introduksjon samarbeider også med barneverntjenesten i saker der barneverntjenesten er inne med undersøkelser og/eller oppfølging av barn. Ifølge fagansvarlig ved Bosetting og introduksjon, kunne det imidlertid i enkelte saker som avsluttes etter undersøkelse uten videre tiltak, vært hensiktsmessig med et tettere samarbeid. Dette for å vurdere hvordan eventuelt andre instanser i kommunen kunne jobbe forebyggende for å hjelpe familier der det er behov for dette.

Barnehage og skole samarbeider i særlig grad med Helsestasjon og PPT – dette er også lovpålagt. Begge har videre et samarbeid med barneverntjenesten, hovedsakelig gjennom meldingsplikten og opplysningsplikten til tjenesten. Det er sjelden at meldingene dreier seg om fattigdom. Det blir i intervju gitt uttrykk for at andre tjenester kan være vanskelige å kontakte på grunn av forhold som taushetsplikt og krav om anonymitet.

Sektor for Kultur deltar i samarbeidsmøter med miljøteamet i Elverum hver tredje uke. Her møter representanter fra barnehagene, ungdomsskolene, videregående skole, barneverntjenesten, politi og rus og omsorg. I disse møtene fremkommer blant annet bekymringer om enkelte barn og unge. Tiltak for å hjelpe disse barna blir diskutert i samarbeidsmøtene.

I intervjuer blir det påpekt at kommunen har rom for forbedringer når det gjelder helhetlig samhandling. Det blir gitt uttrykk for at samarbeid mellom tjenester ikke er samordnet godt nok, og det blir etterlyst en klarere ansvarsfordeling og mer kjennskap til hverandres tjenester.

Pilotprosjekt i 0-24-samarbeidet og bedre tverrfaglig innsats

Elverum kommune deltar per september 2022 i et pilotprosjekt i 0-24-samarbeidet. Dette er et samarbeid som handler om å gi bedre samordnede tjenester og en mer helhetlig innsats for utsatte barn og unge under 24 år. Utsatte barn kan for eksempel være barn som er født inn i, eller har havnet i, vanskelige livssituasjoner på grunn av fattigdom.²³ Pilotprosjektet er initiert av Statsforvalteren og KS, og Elverum kommune deltar som en av fire kommuner i Innlandet. Prosjektet er rammefinansiert til første halvdel av 2023. Kommunene i piloten skulle gis lokal frihet til å stimulere til utviklingsarbeid og fremme samarbeid mellom tjenestene i kommunen slik at utsatte barn og unge får bedre tjenester. Kriteriene for tilskuddene skulle ikke knyttes til enkelttilskudd eller enkelttjenester, men slås sammen til å gjelde tiltak og tjenester mot målgruppen. Et motiv for å gjennomføre piloten fra statlig hold var å få mer kunnskap om effekten av en mer fleksibel finansieringsmodell, fremfor dagens mange ulike sektor- og fagspesifikke tilskuddsordninger.

Kommunen stod ganske fritt med å velge hva de skulle arbeide med i piloten. I Elverum kommune ble det valgt å arbeide med å implementere «Bedre tverrfaglig innsats» (BTI), for å bedre samhandling

²³ Gitt som eksempel i forbindelse med beskrivelsen av 0-24-samarbeidet.

mellom ulike tjenester i kommunen, og utøve en mer helhetlig innsats. Målet for BTI-arbeidet blir på Elverum kommunes hjemmesider oppgitt å være:²⁴

- Tidlig innsats.
- Samordning av tjenestene slik at oppfølgingen blir helhetlig, koordinert og uten avbrudd.
- Godt samarbeid med barn, unge og familier som trenger hjelp fra kommunen.

Ansvar for gjennomføringen av pilotprosjektet i Elverum kommune er lagt til sektor for Barnehage.²⁵ Vi får opplyst at det er opprettet en arbeidsgruppe og at tjenestene samarbeider om BTI-modellen i 0-24 prosjektet, men at prosjektet per sommer 2022 er i startfasen.

I henhold til søknadsskjema²⁶ for deltakelse i piloten, ønsker kommunen å sikre en bedre flyt og samhandling mellom tjenester som jobber med barn, unge og familier. Elverum kommune har et mål om å levere bedre tjenester til utsatte barn og unge og deres familier, med særlig fokus på å styrke psykisk helse. Antall barn i lavinntektshusholdninger blir nevnt som et område med bekymringsfull utvikling. Kommunen ønsker å gjennomføre endringer som gir bedre og mer helhetlige tjenester slik at barn, unge og deres familier opplever at tiltak og tilbud i kommunen er tilgjengelige og mer samordnet. Kommunen ønsker å innføre nye måter å jobbe på, samt å forbedre samhandlingsrutiner. Tiltak skal derfor gjennomføres både på system- og tjenestenivå.

9.2.2 Samarbeidsavtale mellom barneverntjenesten og NAV Elverum

NAV Elverum og barneverntjenesten har inngått en samarbeidsavtale - *Samarbeidsavtale mellom NAV Elverum og barneverntjenesten i Elverum kommune*, med understøttende samarbeidsrutiner. Samarbeidsavtalen ble utarbeidet som en følge av et tilsyn fra Statsforvalteren i 2019. Første samarbeidsavtale er datert til 4. april 2019. Før dette fantes det ingen avtale om samarbeid mellom NAV Elverum og barneverntjenesten.

Samarbeidsavtalen mellom tjenestene regulerer informasjonsflyt, faglige samarbeidsmål og økonomisk ansvarsfordeling, for arbeidet med henholdsvis ungdom mellom 18 og 25 år, og barnefamilier. Samarbeidsavtalen har to formål:

1. Sikre et helhetlig samarbeid og ansvarsfordeling mellom NAV Elverum og barneverntjenesten for ungdom i aldersgruppen 18 – 25 år.
2. Sikre et helhetlig samarbeid og god tjenesteflyt mellom NAV Elverum og barneverntjenesten, for barnefamilier som har et hjelpebehov etter barnevernloven og sosialtjenesteloven.

Samarbeidsavtalen skal evalueres en gang i året. I denne evalueringen deltar sektorsjef for Familie og helse, leder NAV Elverum, avdelingsleder for jobbsenteravdelingen ved NAV Elverum, samt leder for barneverntjenesten.

9.2.3 Samarbeid på system- og individnivå

I henhold til samarbeidsavtalen skal NAV Elverum og barneverntjenesten gjennomføre fellesmøter årlig. Vi får opplyst at dette også gjelder i praksis.

Samarbeidsmøter om ungdom 18 til 25 år gjennomføres to ganger årlig. Tema for møtene er evaluering av innholdet i samarbeidsavtalen og praktisk gjennomføring av samarbeidsrutinene. På disse møtene

²⁴ www.elverum.kommune.no/bedre-tverrfaglig-innsats-bti-hvorfor.

²⁵ Opprinnelig lå pilotprosjektet til sektor Familie og helse.

²⁶ Søknadsskjema om deltakelse i pilot for programfinansiering. Pilot for programfinansiering – 2020-2022.

deltar leder for barneverntjenesten, fagledere ved barneverntjenesten, avdelingsleder for jobbsenteravdelingen ved NAV Elverum og NAV Elverum sitt ungdomsteam.

Samarbeidsmøter om barnefamilier gjennomføres to ganger årlig. Tema for møtene er evaluering av innholdet i samarbeidsavtalen og evaluering av den praktiske gjennomføringen av samarbeidet mellom de to tjenestene. Når det gjelder samarbeidsrutiner for barnefamilier - i henhold til samarbeidsavtalen, er blant annet «*tjenesteflyt–etablering av samarbeid og gjennomføring av samarbeid i enkelt-saker*» et fokusområde for evalueringen av den praktiske gjennomføringen av samarbeidet mellom NAV Elverum og barneverntjenesten. På disse møtene deltar leder for barneverntjenesten, fagledere ved barneverntjenesten, avdelingsleder for jobbsenteravdelingen ved NAV Elverum, samt NAV Elverum sine veiledere med ansvar for familieperspektivet.

Fra intervju får vi opplyst at det gjennomføres felles opplæring mellom NAV Elverum og barneverntjenesten ved at de er på besøk hos hverandre en gang i året. Dette har ifølge avdelingsleder i NAV Elverum ført til bedre rutiner, at saker mellom NAV Elverum og barneverntjenesten kan drøftes anonymt i fellessamtaler, og videre kompetanseheving ved NAV-kontoret.

Avdelingsleder ved NAV Elverum mener at samarbeidet med barneverntjenesten fungerer godt på systemnivå, mens det på individnivå er mer å gå på. På individnivå kreves det mer strukturert jobbing over tid i enkeltsaker og det må jobbes mer med fellesmøter i starten av et case. Videre må man sørge for å hente inn samtykkeerklæringer fra brukerne i oppstarten av saker.

Ifølge barnevernleder²⁷ ble ikke opplysninger delt godt nok mellom barneverntjenesten og NAV Elverum tidligere, men dialogen har blitt bedre år for år. Barnevernleder har i intervju påpekt at det er forbedringsmuligheter i samarbeidet, men at tjenestene holder en fortløpende dialog og at samarbeidet fungerer godt på individnivå.

I den siste versjonen av samarbeidsavtalen blir det understreket at det fortsatt er behov for å intensivere samarbeidet, og at partene skal ha fokus på å videreutvikle dette. Dette skulle være et tema i halvårsevalueringen av samarbeidet.

9.2.4 Samarbeid mellom kommunen og frivilligheten

I kapittel 8.2.4 beskrev vi tiltak for å motvirke fattigdom hvor kommunen og frivilligheten samarbeider. I det følgende beskrives samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten nærmere.

Basert på frivillighetsregisteret per september 2022 er det 255 frivillige organisasjoner i Elverum kommune. I henhold til kommunens frivillighetsmelding kan organisasjonene grupperes i følgende kategorier:²⁸

1. Idretts-, friluftslivs- og naturvernorganisasjoner
2. Kulturorganisasjoner
3. Sosiale- og humanitære organisasjoner
4. Kirkesamfunn, religiøse organisasjoner og livssynsorganisasjoner
5. Velforeninger
6. Andre foreninger

²⁷ Barnevernleder har vært leder for barneverntjenesten i Elverum siden 2014, og har lang fartstid i barneverntjenesten i Elverum kommune før det.

²⁸ Politiske partier og yrkes, bransje- og fagforeninger er frivillige organisasjoner som er utelatt fra oversikten. Politiske partier er innrettet mot styring av offentlig sektor og yrkes, bransje- og fagforeninger har sin tilknytning til arbeidslivet.

Ansvar for Elverum kommunes kontakt mot frivillig sektor er i hovedsak lagt til sektor for Kultur, uten at dette ansvaret er lagt til en bestemt stilling eller person. Kommunen har for eksempel ikke en frivillighetskoordinator for å koordinere kontakten mellom kommunen og frivilligheten.

Kontakt og samarbeid mellom sektor for Kultur og frivilligheten foregår ved at begge parter tar kontakt ved behov for hjelp og samhandling i prosjekter. I tillegg samarbeider flere sektorer og enheter i kommunen direkte eller indirekte med frivilligheten på forskjellige måter. NAV Elverum og frivilligheten har direkte kontakt i forbindelse med betaling av medlemskontingenter, og ved at NAV Elverum informerer familiene om tilbud i regi av frivilligheten. Ansatte i sektor for kultur har i sine roller ansvar for å opplyse og formidle kontakt med frivilligheten og innbyggerne i Elverum kommune om relevante tjenester.

Kultursjefen har opplyst om at sektor for Kultur er i jevnlig dialog med frivillighetssentralen som koordinerer frivilligheten opp mot relevante tjenester i kommunen, blant annet gjennom arrangementet «Frivilligbørs», som ble arrangert første gang april 2022.²⁹ Frivilligbørs Elverum er en møteplass hvor bedrifter, frivillige organisasjoner og offentlige virksomheter møtes for å inngå samarbeidsavtaler og bytte tjenester.³⁰ Frivilligbørs handler om å dele ressurser, uten at dette skal involvere penger.

Det er utarbeidet formelle avtaler mellom sektor for Kultur og Elverum musikkråd og Elverum idrettsråd, som er paraplyorganisasjoner for det frivillige kulturlivet, samt fellesutvalg for samfunnshus og grendehus. På dialogkonferansene mellom kommuneledelsen - politisk og administrativ, tas det opp tema som samarbeid, forbedringer og økonomi. Kultursjefen deltar på styremøter i musikkrådet og rådgiver for kultur i kommunen, deltar på styremøter i fellesutvalget.

I tillegg ivaretar rådgiver IFV³¹ kontakten med frivilligheten gjennom visse funksjoner. Rådgiver IFV skal blant annet være bindeledd mellom kommunen og Elverum idrettsråd for idrettslag tilknyttet Norges idrettsforbund, og deltar på styremøter i idrettsrådet.

Rådgiver IFV er kommunens administrator/koordinator av Bufdirs tilskudd for inkludering av barn og unge, og mottar alle søknader både internt i kommunen og fra ulike lag og foreninger i Elverum, og oversender prioritert liste til Bufdir. Denne koordinatorrollen ivaretar en del av knutepunktfunksjonen i kommunen, som er et krav fra Bufdir for å få utbetalt tilskuddet for inkludering av barn og unge. Informasjon om tilskuddet legges ut som en nyhetssak på kommunens hjemmesider når søknadsfristen for tilskuddet nærmer seg. Nytt fra 2021/2022 er at alle søknadene fra kommunen skal samordnes til en søknad.³²

Knutepunktfunksjonen skal:

- ha oversikt over og bidra til å koordinere, det frivillige og offentlige arbeidet i kommunen som er rettet mot målgruppen, slik at tiltakene på området kan dra nytte av hverandre.
- samle kunnskap om lokale forhold knyttet til barn i lavinntektsfamilier og dele erfaringer med frivilligheten og andre som jobber med fagfeltet.

²⁹ www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/den-forste-frivilligborsen-i-elverum-var-en-suksess

³⁰ www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/informasjonsmote-om-frivilligbors

³¹ Rådgiver idrett/fysisk aktivitet, folkehelsekoordinator og veterankontakt (IFV), er ikke ansatt i sektor for Kultur.

³² Ifølge «Tiltak som har fått bevilget midler gjennom deltakende kommuner. Tilskudd til inkludering av barn og unge 2022. Bufdir.»

- være et kontaktpunkt i kommunen for frivillige organisasjoner som jobber med inkludering av barn i målgruppen. Det må fremgå av kommunens nettsider hvor frivilligheten kan henvende seg og hvilke oppgaver knutepunktfunksjonen skal ivareta.

Hvert år deler Elverum kommune ut midler til Elverum idrettsråd, som skal gå til tilskudd til idrettslagene i kommunen. Det er 40 idrettslag som kan søke om midler fra denne tildelingen. Ved den siste tildelingen var tilskuddet på 805 000 kroner. Formålet med kommunens tildeling av midler er at lagene skal kunne få litt bedre økonomi, slik at lagene i større grad skal kunne bruke midler på opplæring, kursing og egne prosjekter på forskjellige områder.

Spillemidlene som søkere i Elverum kommune blir tildelt, blir i hovedsak brukt til å legge til rette for bygging og utvikling av idrettsanlegg. Rådgiver IFV er i tillegg til å være kommunens representant på dette området, også rådgiver/veileder for utvikling av ulike anlegg ut mot/for lag og foreninger. De siste tre årene har Elverum kommune blitt tildelt til sammen nesten 30 millioner kroner i spillemidler, hvor om lag 90 prosent av midlene går til idrettsanlegg.

9.3 Revisors vurdering

9.3.1 Vurdering av revisjonskriterie 7 – Samarbeid mellom tjenestene

Utfordringene for lavinntektsfamilier er ofte sammensatte og kan kreve hjelp fra flere tjenester over tid. Det er derfor behov for en helhetlig kommunal innsats. Kommunens ansvar etter kommunehelse- tjenesteloven innebærer en plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og med andre tjenesteytere der dette er nødvendig. De ulike sektorer og tjenester i kommunen er pålagt å samarbeide i henhold til den enkelte særlovgivning.

I intervjuer fremkommer det at tjenestene i kommunen i liten grad har hatt kjennskap til hverandres tjenester, og at det videre i liten grad har blitt jobbet helhetlig. Samtidig har samordningen og det tverrfaglige samarbeidet blitt bedre. Fra innhentet data er det beskrevet mange områder som tjenestene samarbeider rundt.

Revisjonen finner det positivt at det har blitt utarbeidet samarbeidsavtaler og rutiner mellom enkelte tjenester, som tar for seg samhandling og samordning mellom tjenestene og beskriver møtepunkter. En økt formalisering av samarbeid på tvers av tjenestene vil etter vår oppfatning kunne legge til rette for mer varige samarbeidsstrukturer.

Det er videre positivt at kommunen tar grep for å forbedre det tverrfaglige samarbeidet mellom tjenestene gjennom pilotprosjektet i 0-24-samarbeidet. Det uttalte målet med prosjektet er å gi bedre samordnede tjenester og en mer helhetlig innsats for utsatte barn og unge. Selv om kommunen ikke nødvendigvis har barn i lavinntektsfamilier som utgangspunkt i sitt arbeid med å etablere et mer samordnet og helhetlig tjenestetilbud, vil dette ventelig også komme barn i lavinntektsfamilier til gode.

I en samlet vurdering, vurderer vi kriteriet å være delvis etterlevd.

 Kommunen bør ha lagt til rette for samhandling og etablert et formalisert samarbeid mellom relevante tjenester.

9.3.2 Vurdering av revisjonskriterie 8 – Samarbeidsavtale

NAV Elverum og barneverntjenesten har inngått en samarbeidsavtale. Avtalen blir evaluert årlig med deltakelse fra ledelse på sektor- og tjenestenivå. Samarbeidsavtalen er således et levende dokument.

Kriteriet anses derfor å være etterlevd.

 Kommunen bør ha utarbeidet samarbeidsavtale mellom barneverntjenesten og NAV.

9.3.3 Vurdering av revisjonskriterie 9 – Samarbeid på system- og individnivå

Et samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret for å bistå barn, ungdom eller familier med sammensatte og langvarige behov, vil ofte være nødvendig. Samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret, er også lovpålagt.

Samarbeid vil, gitt tjenestenes ulike orienteringer på individ- og systemnivå, bedre kunnskapen om hverandres ansvarsområder. Et godt samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret krever at det etableres faste møtepunkter for samarbeid. En samarbeidsavtale mellom tjenestene hvor det klarlegges hva tjenestene skal samarbeide om, og omfang av samarbeidet, vil da være hensiktsmessig.

Etter vår oppfatning har NAV Elverum og barneverntjenesten gjennom samarbeidsavtalen og oppfølgingen av denne, lagt til rette for et godt samarbeid på systemnivå. Dette blir det også gitt uttrykk for i intervjuer, for eksempel gjennom forbedring av rutiner. Et slikt samarbeid på systemnivå vil ofte være en forutsetning for at tjenestene skal samarbeide godt på individnivå.

Vi vurderer at barneverntjenesten og NAV Elverum har etablert samarbeidsfora- og arenaer på systemnivå, og samtidig lagt til rette for utvikling av disse. Når det gjelder samarbeid på individnivå gis det uttrykk for at dette kan bli bedre, men det fremkommer også at dette er noe som har blitt videreutviklet og forbedret.

Samlet vurderer vi kriteriet å være delvis etterlevd.

 Kommunen bør ha etablert samarbeidsfora- og arenaer mellom barneverntjenesten og NAV Elverum på system- og individnivå.

9.3.4 Vurdering av revisjonskriterie 10 - Samarbeid mellom kommunen og frivilligheten

Samarbeid og gode samarbeidsrelasjoner mellom kommunen og frivilligheten er viktig for å gi et best mulig tilbud til kommunens innbyggere. Samarbeid omkring barn i lavinntektsfamilier er et område som egner seg særlig godt for samarbeid.

Kommunen har etablert et samarbeid med frivilligheten i Elverum, og det er opprettet kontaktpunkter og møtearenaer mellom aktørene, noe vi finner positivt. Kommunen har ikke en frivillighetskoordinator eller en person med særlig ansvar for kontakten med frivilligheten. I Elverum er det i hovedsak sektor for Kultur som har kontakt med frivilligheten.

Samlet sett vurderer vi kriteriet som delvis etterlevd.

 Kommunen bør ha etablert et samarbeid med frivilligheten, og samtidig legge til rette for at frivilligheten får gode vilkår for å utvikle gode tiltak til barn og unge.

10 Konklusjon

Oversikt over barn i lavinntektshusholdninger

Kommunen er pålagt å ha løpende oversikt over folkehelsen i befolkningen, samt faktorer som påvirker denne. Vi mener at kommunen besitter denne oversikten. Samtidig finnes det ingen overordnet oversikt over barn i lavinntektshusholdninger i Elverum kommune, og tjenestene har i ulik grad kjennskap til eller fokus på barna innenfor sine ansvarsområder. Tjenester som vi forventer har en mer spesifikk kjennskap til lavinntektsproblematikk, har imidlertid god kjennskap til barna til sine tjenestemottakere.

Vi konkluderer med at tjenestene til dels har god oversikt på sine tjenesteområder, men at det for kommunen som helhet mangler en overordnet oversikt over barn i lavinntektshusholdninger, da dette ikke er et ansvar som er lagt til noen bestemt funksjon eller tjeneste i kommunen.

Tiltak for å forbedre barns situasjon i lavinntektshusholdninger

Kommuneplanens samfunnsdel omtaler ikke barnefattigdom, og kommunen har ikke utarbeidet en barnefattigdomsplan. Imidlertid ivaretar de strategiske planene for utdanning, integrering og folkehelsearbeid dette temaet i planverket i en ikke ubetydelig grad. Flere av målene i disse planene er realisert gjennom strategiene som er nevnt i disse planene.

Kommunen har ikke handlingsplaner med tiltak rettet mot bekjempelse og forebygging av barnefattigdom, noe som indikerer at barnefattigdom ikke er et prioritert område i kommunen. Dette betyr imidlertid ikke at kommunen ikke har tiltak rettet mot å bekjempe barnefattigdom.

Elverum kommune har flere tiltak i form av fritidsaktiviteter for inkludering av, og deltagelse, fra barn. Dette er lavterskeltilbud som er rettet mot alle, men som antas å treffe barn i lavinntektshusholdninger i særlig stor grad. Elverum kommune har flere tiltak som bedrer eller har potensial til å bedre husholdningens inntektsgrunnlag, eller som kan bidra til å redusere utgiftene. Dette kan være effektive tiltak for å redusere barnefattigdom. Sosialtjenesten og sektorene for barnehage og skole – gjennom SFO og introduksjonsprogrammet (ved enhet for Bosetting og introduksjon), er ansvarlige for disse. Dette er i all hovedsak statlige initierte tiltak.

Barnefattigdom er likevel ikke en prioritert oppgave i kommunen, siden det bare i mindre grad blir stilt midler fra kommunen til disposisjon for tiltak, og samtidig at det er gjennomført få prosjekter i kommunen de senere årene som er rettet mot barnefattigdom.

Kommunen er bevisst på at aktiviteter som er en del av grunnskoleopplæringen skal være gratis, slik at Elverum kommune overholder gratisprinsippet i grunnskolen.

Vi konkluderer med at kommunen har flere gode tiltak for å forhindre barnefattigdom og overholder gratisprinsippet i skolen, uten at barnefattigdom per i dag er et satsingsområde i kommunen.

Helhetlig tjenestetilbud overfor barn i lavinntektshusholdninger

Tjenestene i kommunen har i liten grad hatt kjennskap til hverandre, og det har videre i liten grad blitt jobbet helhetlig mot barn i lavinntektshusholdninger. Disse barna og familiene har ofte komplekse behov, som igjen stiller krav til at tjenestene er samordnet for at mottakerne skal få et helhetlig tjenestetilbud.

Samtidig har samordningen av tjenestene og det tverrfaglige samarbeidet blitt bedre, for eksempel ved at noen tjenester har utarbeidet samarbeidsavtaler de siste par-tre årene. I tillegg pågår det for tiden et arbeid, i form av et prosjekt, for å gi brukerne bedre samordnede tjenester.

Barneverntjenesten og NAV Elverum har inngått en samarbeidsavtale som blir evaluert årlig, med deltagelse fra ledelse fra både sektor- og tjenestenivå. Samarbeidsavtalen er således et levende dokument. Videre har tjenestene etablert samarbeidsfora og -arenaer på systemnivå, og samtidig lagt til rette for utvikling av disse. Samarbeid på individnivå har et forbedringspotensial, samtidig er dette blitt videreutviklet og forbedret.

Kommunen har etablert et samarbeid med frivilligheten i Elverum, og det er opprettet kontaktpunkter og møtearenaer mellom aktørene. Samtidig har ikke kommunen noe klart kontaktpunkt mot frivilligheten, og for frivilligheten i kommunen.

Det er ikke etablert et helhetlig tjenestetilbud overfor barn i lavinntektshusholdninger i Elverum kommune, men det er positivt at det er foretatt viktige grep og satt i gang prosesser for å forbedre samordning og samarbeid mellom tjenestene i kommunen. Kommunen har ikke nødvendigvis barn i lavinntektsfamilier som utgangspunkt for sitt arbeid med å etablere et mer samordnet og helhetlig tjenestetilbud, men dette arbeidet vil trolig også komme barn i lavinntektsfamilier til gode.

11 Anbefalinger

På bakgrunn av vurderinger og konklusjoner i kapitlene 7 til 10, har vi følgende anbefalinger.

Elverum kommune bør:

- sørge for at tjenestene har en overordnet oversikt over barn i lavinntektsfamilier, og at tjenestene fanger opp disse barna.
- vurdere å utforme helhetlige handlingsplaner om barn og unges oppvekst, som også inkluderer tiltak mot barnefattigdom. Planen/planene bør synliggjøre konkrete tiltak som finnes i kommunen, og beskrive hvordan kommunen skal gå frem for å etablere nye tiltak.
- fortsette arbeidet med å samordne tjenestene og forbedre tverrfaglig samarbeid, inkludert å formalisere samarbeid i rutiner og retningslinjer der hvor dette mangler, og sørge for implementering og oppfølging av disse.
- utvikle samarbeidet med frivilligheten videre, og samtidig vurdere behovet for en frivillighetskoordinator, da dette vil gjøre det enklere å koordinere dialogen med frivilligheten.

12 Kommunedirektørens uttalelse

ELVERUM KOMMUNE

Revisjon Øst Iks
Postboks 84

2341 LØTEN

Kommunedirektørens kontor

Vår dato: 16.11.2022
Vår referanse: 2022005175-2
Arkiv: 22/5175/
Deres dato: 26.10.2022
Deres referanse:
Vår saksbehandler: Kristian Trengereid

Svar på foreløpig forvaltningsrevisjonsrapport

Kommunedirektørens uttalelse til foreløpig rapport fra forvaltningsrevisjonsprosjektet «Tiltak for å forhindre barnefattigdom» i Elverum kommune

Kommunedirektøren mener at rapporten er et godt grunnlag for å jobbe videre med tiltak for å forhindre barnefattigdom og innholdet i rapporten vil kunne brukes i kommunes videre planarbeid.

Kommunedirektøren ønsker å gi en generell tilbakemelding til prosjektet i forhold til en del av de mangler som er påpekt i rapporten. Dreier avvikene seg i hovedsak om at Elverum kommune bryter de mål vi har satt oss i vårt eget planverk eller bryter vi et normativt krav som er forankret i lovverk?

Det er kommentert/konkludert med i rapporten at kommunen som helhet mangler en overordnet oversikt over barn i lavinntektshusholdninger, men at tjenester som forventes å ha en mer spesifikk kjennskap til lavinntektsproblematikk imidlertid har en god oversikt over barna til sine tjenestemottakere. Hva slags muligheter har de ulike tjenestestedene til «vaske» sine lister og lage en felles oversikt uten å ha samtykke fra tjenestemottakerne? Kjenner prosjektet til en kommune som har en slik overordnet oversikt og hvordan har de gått fram for å skaffe denne?

Hvilke tall er det som underbygger påstanden i rapporten om at det bare i mindre grad blir stilt midler fra kommunen til disposisjon for tiltak mot barnefattigdom? (side 6)

Igangsatte/planlagte tiltak:

Som et ledd i arbeidet med å utvikle det tverrfaglige samarbeidet i Elverum kommune, har vi etablert «Laget rundt barn og unge». Dette skal være en arena hvor ledere i sektorer som yter tjenester til barn, unge og deres familier sikrer en felles forståelse for utfordringsbildet i kommunen, utvikler kompetanse, bidrar i utviklingsarbeid og deler erfaringer.

Kommunestyret ga 26.10.22 mandat til utarbeidelse av plan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer og mandat til å revidere strategisk plan oppvekst i Elverum.

Telefon	Adresse	Internett	E-post	Bank
62433000	PB.403, 2418 Elverum	www.elverum.kommune.no	postmottak@elverum.kommune.no	1822.85.40001

Arbeid med lavinntektsfamilier vil være tema i planverket hvor blant annet følgende skal beskrives:

- overordnede mål og strategier for det helhetlige tjenestetilbudet
- hvordan ansvaret skal fordeles mellom etatene
- hvordan oppgaveløsningen skal organiseres
- hvordan ulike etater skal samarbeide

Kommunen har i tillegg fått tilskudd til å utvikle og implementere en kommunal modell for systematisk og kunnskapsbasert identifikasjon og oppfølging av utsatte barn. Gjennom arbeidet skal kommunen nedtegne og formalisere en helhetlig, tverrsektoriell modell for å styrke tidlig innsats og oppfølging av utsatte barn. Modellen må utformes på individs-, etats- og kommunalt nivå. Arbeid med barn som vokser opp i lavinntektsfamilier vil inngå i denne modellen.

Vedlagt følger en oversikt over faktaendringer og forslag til rettinger i rapporten.

Med hilsen

Kristian Trengereid
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes derfor uten underskrift

Vedlegg

Faktaendringer-rettinger - foreløpig utkast til forvaltningsrapport

13 Merknader til kommunedirektørens uttalelse

Vedrørende avvik: egne planer kontra normative krav

Kommunedirektøren stiller i uttalelsen spørsmål ved om avvikene i rapporten dreier seg om hvorvidt Elverum kommune avviker fra egne mål i eget planverk eller om kommunen bryter normative krav som er forankret i lovverk.

Først og fremst ble revisjonskriteriene oversendt kommunen den 23. juni med en frist for tilbakemelding på kriteriegrunnlaget den 7. juli. Vi har ikke mottatt en formell tilbakemelding på kriteriegrunnlaget, men alle de som er intervjuet har fått kriteriene oversendt og hatt anledning til å uttale seg. Vi har ikke mottatt tilbakemeldinger på at disse kriteriene ikke har vært hensiktsmessige å stille som krav til kommunen.

Av de ti revisjonskriteriene er det ett revisjonskriterium som er vurdert som et rent avvik. Dette kriteriet omhandler utarbeidelse av handlingsplaner for tiltak mot barnefattigdom. I utledningen av revisjonskriteriene er det for dette kriteriet vist til en oppfordring om utvikling av slike handlingsplaner i Solberg-regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier i perioden 2020-2023. Vi har også benyttet Bufdirs veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom i utledningen. I tillegg har vi nevnt Elverum kommunes plan for Folkehelsearbeid 2019-2023. Forventningene i dette kriteriet er hovedsakelig bygget på forventninger fra statlige myndigheter og de kunnskapsdokumenter som er utarbeidet fra statlige myndigheter knyttet til arbeidet med tematikken. Men vi har også vist til kommunens planverk, hvor handlingsplaner for tiltak er en naturlig forlengelse av kommunens målsettinger.

For de øvrige kriteriene hvor det er vurdert delvis tilfredsstillende praksis, nevner vi kun de følgende kildene i kriteriegrunnlaget (utledningen kan leses i sin helhet i vedlegg A):

- Folkehelseloven § 5
- Sosialtjenesteloven §§ 12-14
- Kommunehelsetjenesteloven § 3-1
- Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4
- Barnevernloven §§ 3-2 og 3-3
- Opplæringsloven §§ 15-4 og 15-8
- Barnehageloven § 45
- Retningslinjer for samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV
- Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom (Bufdir 2021)
- Solberg-regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier 2020-2023
- Elverum kommunes plan for folkehelsearbeid 2019-2023

Vedrørende oversikt

Kommunedirektøren stiller i sin uttalelse spørsmål ved hvordan tjenester skal kunne samordne lister over mottakere av tjenester innenfor lavinnteksproblematikk uten at det foreligger samtykke fra mottakerne. Det blir også stilt spørsmål ved om vi har kjennskap til kommuner som har slike oversikter, og hvordan de går frem for å skaffe de.

Jamfør Norges kommunerevisorforbunds Standard for forvaltningsrevisjon (RSK001) punkt 23, skal ikke revisor anbefalte detaljerte løsninger. Likevel kan vi gi noen generelle betraktninger knyttet til samtykke.

Forventningene til oversikt er omtalt i revisjonskriterienes kapittel 3.1. Det er i all hovedsak vist til sosialtjenesteloven § 12 og folkehelseeloven § 5. Vi kunne for øvrig også ha vist til barnevernloven §§ 3-1 og 3-2. Lovverket legger til grunn at kommunen skal ha oversikt over barn og unges oppvekstvilkår, og samhandle på tvers av tjenester. Det er flere forhold som kan ha innvirkning på muligheten for å dele informasjon mellom tjenester, som for eksempel taushetsplikt og personvernlovgivningens krav til databehandlingsgrunnlag. Systematisk bruk av samtykke ved tjenesteytelse, hvor også det å behandle data i form av kravene til oversikt inngår, kan være et eksempel på hvordan offentlig forvaltning skaffer seg et tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for å kunne samordne lister. Digitaliseringsdirektoratet har omtalte samtykke som databehandlingsgrunnlag i offentlig sektor her: <https://www.digdir.no/sammenhengende-tjenester/bruk-av-samtykke-i-offentlig-sektor/3707>

I ulike kunnskapsgrunnlag blir det vektlagt at dersom man skal finne frem til de vellykkede tiltakene, er man avhengig av kunnskap om mottakerne og deres situasjon.^{33 34 35} Det vil også være viktig å drive helhetlig planlegging.³⁶ Vi mener det er naturlig at dette sees i sammenheng. Ved å ha en helhetlig oversikt, evaluering av tiltak og kunnskap om sammensatte problemstillinger, vil arbeidet med å legge målrettede og konkrete planer for hvilke tiltak som skal iverksettes og den effekten man ønsker å oppnå bli vesentlig forenklet og mer treffsikkert.

Med hensyn til samlet oversikt og bruk av dette, har for eksempel Bergen kommune utarbeidet en statusrapport for Handlingsplan mot fattigdom med særlig vekt på barnefamiliers situasjon, som er behandlet politisk. Her er det gitt en samlet oversikt over mottakere av tjenester, selv om det heller ikke i dette tilfellet fremstår som at man har «vasket» listene mellom tjenester: <https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/3651143/Statusrapport-for-Handlingsplan-mot-fattigdom-med-saerlig-vekt-pa-barnefamiliers-situasjon->

Når det gjelder samordnede oversikter, finnes det flere eksempler på tiltak overfor barn og familier i lavinntekt, hvor flere tjenester samarbeider omkring de samme barna og familiene. I kunnskapsgrunnlagene som er nevnt i fotnotene på denne siden blir flere av disse beskrevet.

Vedrørende tallfesting av disponering av midler til barnefattigdomstiltak

I sin uttalelse stiller kommunedirektøren spørsmål ved hvilke tall som underbygger at det i rapporten blir vist til at kommunen i liten grad stiller midler til disposisjon for tiltak mot barnefattigdom.

Vi har valgt å gjøre en korrigerende i rapporten. Konklusjonen er hovedsakelig knyttet til en vurdering av konkrete tiltak, og at det for oss fremstår som at Elverum kommune har hatt få slike konkrete tiltak. En naturlig slutning på bakgrunn av dette er at det er avsatt få midler til slike tiltak, men kommunen benytter også midler til bredere tiltak som favner flere enn målgruppen «barn i lavinntekt». For å unngå forvirring har vi derfor tatt ut det som omhandler midler.

³³ Bekken, Dahl og van der Wel. 2018. Barnefattigdom, helse og livssjanser. Hva kan kommunene gjøre? Noen tilnærminger.

³⁴ Fløtten og Grødem. 2014. Helhetlige tiltak mot barnefattigdom. En kunnskapsoppsummering.

³⁵ Nuland, Reegård og Sandlie. 2010. Tiltak for fattige barn og unge. Evaluering av fattigdomstiltakene innenfor tilskuddsordningen Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn.

³⁶ Kilde: https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Veileder/Planarbeid_i_kommunen/Helhetlig_kommunal_planlegging_for_innsats_mot_fattigdom_i_barnefamilier/

Referanser

Dokumenter fra kommunen

Planer og rapporter

Barnefattigdom – Bekjempelse og forebygging 2013 – 2016.

Folkehelsearbeid i Elverum 2019 – 2023.

Frivillighetsmelding, 5. februar 2014.

Handlings- og økonomiplan 2022 – 2025.

Integrering i Elverum 2015-2019.

Kommuneplan 2010 – 2022 – Samfunnsdel.

Kommunal planstrategi i Elverum – utfordringsnotat.

Oversiktsdokument over folkehelsen i Elverum.

Planstrategi for 2016 – 2019.

Utdanning i Elverum 2017-2022.

Rutiner o.l.

Kartleggingsmal. NAV Elverum.

Mal for kvalitetssjekk av vedtak/saker etter sosialtjenesteloven. NAV Elverum.

Samarbeidsavtale mellom NAV Elverum og barneverntjenesten i Elverum kommune. Oppdatert 20.02.2022.

Samarbeidsavtale om introduksjonsprogrammet. Elverum kommune og Arbeids- og velferdsetaten – NAV. Oppdatert 12.10.2021.

Prosjekter

Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier 2016-2019. NAV Elverum. 17.12.2019.

Pilot for programfinansiering – 2020-2022

Prosjekt for utredning av tjenestetilbudet til barn og unge i Elverum kommune fra 2017.

Tildeling for å iverksette tiltaket Lekeressurs. Fylkesmannen i Hedmark. 20.09.2018.

Tilskuddsbrev høsten 2022 – Gratis SFO på 1.trinn for elever fra lavinntektsfamilier. Utdanningsdirektoratet.

Tilskudd til inkludering av barn og unge 2022. Vurderinger av søknader – Elverum kommune.

Søknad om å bli pilotkommune samarbeid Fylkesmannen og KS. 12.2.2019.

Søknad om tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontoret for 2022.

Søknadsskjema om deltakelse i pilot for programfinansiering. Pilot for programfinansiering – 2020-2022.

Notat

Status krav til plan om forebygging – internt notat i Elverum kommune. Udatert.

Andre referanser

Barnefattigdom, helse og livssjanser. Hva kan kommunene gjøre? Noen tilnærminger. Bekken, W., Dahl, E. og van Der Wel, K. OsloMet Rapport 2018 nr. 2.

Like muligheter i oppveksten. Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023).

Tiltak som har fått bevilget midler gjennom deltakende kommuner. Tilskudd til inkludering av barn og unge 2022. Bufdir.

Utklipp Østlendingen – SFO Elverum.

Internettreferanser

www.elverum.kommune.no/bedre-tverrfaglig-innsats-bti-hvorfor.

www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/den-forste-frivilligborsen-i-elverum-var-en-suksess

www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/informasjonsmote-om-frivilligbors

Vedlegg A: Revisjonskriterier

Om utledningen av revisjonskriterier

I dette dokumentet presenterer vi grunnlaget for de revisjonskriteriene som vi ønsker å anvende i forvaltningsrevisjonsprosjektet *Tiltak for å forhindre barnefattigdom i Elverum kommune*.

Revisjon Øst IKS forholder seg til Norges Kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon, kalt RSK 001, som førende for kvalitetssikringen i gjennomføringen av forvaltningsrevisjonsprosjekter.

I RSK 001 fremgår det at det skal utarbeides revisjonskriterier for problemstillingene som skal vurderes i et forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Revisjonskriterier er krav og forventninger som den eller de kontrollerte enhetene skal revideres/vurderes i forhold til. Revisjonskriteriene må være relevante, konkrete og i samsvar med kravene og føringene som gjelder for den eller de enhetene som skal revideres.

Revisjonskriteriedokumentet er et internt arbeidsdokument for revisjonen. Dokumentet vil likevel legges ved i prosjektets sluttrapport.

For å sikre en god forankring av prosjektets vurderinger og konklusjoner, blir revisjonskriteriene som hovedregel sendt til kommunedirektøren, som øverste ansvarlige leder for kommunens administrasjon. Kommunedirektøren kan delegere gjennomgangen av kriteriene til andre i kommuneadministrasjonen, som for eksempel til den eller de enheter som skal kontrolleres.

Når vi oversender revisjonskriteriene ber vi om en tilbakemelding på om kommuneadministrasjonen opplever kriteriene som relevante for de krav som kan stilles overfor tjenesteområdet.

For kriteriene i dette dokumentet har vi tatt utgangspunkt i relevante lovverk med forskrifter, rundskriv og kommunens retningslinjer. Kildene blir omtalt ytterligere i utledningen under de enkelte problemstillingene.

Av hensyn til revisjonens omfang kan det bli aktuelt å avgrense hva vi undersøker. Vi tar derfor forbehold om at vi ikke nødvendigvis vil foreta vurderinger av samtlige av de fremsatte revisjonskriteriene. Det kan også bli nødvendig å gjøre justeringer på kriteriene underveis. Ved vesentlige endringer vil kommunedirektøren bli orientert.

Bakgrunn for bestillingen

Bestillingen av forvaltningsrevisjonen er forankret i kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020-2023. Kontrollutvalget i Elverum kommune bestilte 28. januar 2022, jamfør vedtak i sak 12/22, en prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen *Tiltak for å forhindre barnefattigdom*. Problemstillinger ble vedtatt på kontrollutvalgsmøtet 11. mars 2022, sak 21/22.

Prosjektplanen ble fremlagt for kontrollutvalget i møte den 20. mai sak 35/22. Kontrollutvalget fattet vedtak om at forvaltningsrevisjonsprosjektet skal gjennomføres med tre problemstillinger:

1. *Har Elverum kommune oversikt over barn i lavinntektshusholdninger?*
2. *Hvilke tiltak har Elverum kommune for å forebygge og forbedre barns situasjon i lavinntektshusholdninger?*
3. *Er det etablert et helhetlig tjenestetilbud overfor barn i lavinntektshusholdninger?*

Utledning av revisjonskriterier

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1

Har Elverum kommune oversikt over barn i lavinntektshusholdninger?

Kommunen har et ansvar for å holde oversikt over barns oppvekst- og boforhold. Blant tjenestene i kommunen gjelder dette særlig barneverntjenesten og NAV. Blant annet helsestasjon, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom har en viktig rolle for å identifisere barn og unge som står i fare for å oppleve negative konsekvenser av fattigdom, og følge opp barn og unge som har dårlig helse som følge av fattigdom.³⁷

For å nå fram til målgruppen, må kommunen ha oversikt over hvilke barn som står i risiko for fattigdom og dårlige levekår. En kartlegging vil synliggjøre omfang og vise hvilke utfordringer disse barna har. En kartlegging bør også ta for seg hvilke innsatser som kommunen allerede har for målgruppen.

I henhold til sosialtjenesteloven § 12 skal kommunen gjøre seg kjent med innbyggernes levekår. I rundskriv R35-00 til sosialtjenesteloven står det om bestemmelsen i § 12 at kommunen er pålagt et ansvar for å skaffe seg nødvendig kunnskap om samfunnsmessige og sosiale forhold i lokalsamfunnet. Videre har NAV-kontoret et særlig ansvar overfor personer som faller utenfor eller får utilstrekkelig hjelp fra andre statlige eller kommunale velferdsordninger. Det skal rettes spesiell oppmerksomhet mot forhold som er av betydning for de sosialt vanskeligstilte, personer utenfor arbeidslivet og for oppvekstsvilkårene til barn og unge.

I tillegg til kravet i sosialtjenesteloven om å følge med på barn og unges oppvekstsvilkår, er dette også en plikt etter folkehelseloven § 5 og barnevernloven mer generelt.

I henhold til folkehelseloven § 5 skal kommunen ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan påvirke denne. Kommunen skal basere denne oversikten på blant annet

- opplysninger som er tilgjengeliggjort fra statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen
- kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene
- kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn, som kan ha innvirkning på befolkningens helse

Denne oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal være særlig oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

Punktvis oppsummering av revisjonskriterium for problemstilling 1

1. Elverum kommune må ha oversikt over barn og unges oppvekstsvilkår.

³⁷ Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.

Utlledning av revisjonskriterier for problemstilling 2

Hvilke tiltak har Elverum kommune for å forebygge og forbedre barns situasjon i lavinntektshusholdninger?

Basert blant annet på den oversikten og kjennskapen kommunen har til barn og unge og deres oppvekstvilkår i Elverum, skal kommunen utarbeide tiltak for å motvirke barnefattigdom.

Bufdirs veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom, sammenfatter hva arbeidet med å motvirke barnefattigdom dreier seg om, i tre punkter:

- 1) Å bidra til å styrke og sikre familiens inntektsgrunnlag.
- 2) Å dempe negative konsekvenser av fattigdom for barna her og nå.
- 3) Langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke at fattigdom videreføres når barna blir voksne.

Kommunen forventes å ha tiltak innenfor alle disse områdene, 1) – 3).

I planen for Folkehelsearbeid i Elverum 2019 – 2023 er denne planens mål 1 at det pågår et aktivt og synlig arbeid for å utjevne effektene av sosiale forskjeller - særlig overfor barn og unge.

Arbeidet mot målet er konkretisert gjennom fire strategier, blant annet gjennom å «gi alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, mulighet til gode fritidsopplevelser, og til å delta jevnlig i minst en organisert fritidsaktivitet sammen med andre».³⁸

Vi forventer at kommunen iverksetter og har iverksatt tiltak ut i fra de mål som fremkommer i planen for folkehelsearbeid. For at tiltakene skal være målrettede og effektive vil dette forutsette en viss oversikt over hvor tiltakene vil være mest hensiktsmessige.

Kommunens planer

Arbeid mot barnefattigdom bør være forankret i kommunens ordinære planverk.³⁹ Riksrevisjonen fant i en undersøkelse at kommuner som har omtalt fattigdom blant barn i planverket sitt, har flere tiltak enn andre kommuner.⁴⁰ Manglende oppmerksomhet og svak forankring av arbeidet med barnefattigdom kan dermed være noe av forklaringen på hvorfor noen kommuner har få tiltak rettet mot fattigdom blant barn.⁴¹

For å sikre administrativ og politisk forankring av kommunens arbeid med barn som vokser opp i lavinntektshusholdninger, er det derfor viktig at barnefattigdom tas inn i kommunens ordinære planarbeid.⁴²

Solberg-regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023)⁴³ oppfordrer kommuner til å utforme helhetlige handlingsplaner om barn og unges oppvekst, som også inkluderer tiltak mot barnefattigdom. Planene bør sikre at man ser alle kommunale tjenester rettet mot

³⁸ Det har blitt utarbeidet en frivillighetsmelding i 2014 for kommunen som har som mål å gi oversikt over frivillige organisasjoner og deres virksomhet.

³⁹ Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.

⁴⁰ Riksrevisjonens undersøkelse av barnefattigdom. Riksrevisjonen 2014. Dokument 3:11 (2013-2014).

⁴¹ Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.

⁴² Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.

⁴³ Like muligheter i oppveksten. Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023).

lavinntektsgruppen under ett. Kommunene blir oppfordret til å inkludere frivilligheten, næringslivet og sosiale entreprenører i planene, for bedre koordinering av tiltakene.

Kommunens veiledningsplikt

I henhold til sosialtjenesteloven § 17 skal kommunen gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Dette fordrer at tjenesteapparatet har oversikt over tiltak, tilbud og tilskudd som tilbys både internt i kommunen og eksternt, slik at foresatte og barna får nødvendig informasjon, råd og veiledning ut ifra sine behov.

Gratisprinsippet

Sosiale og faglige aktiviteter som er en del av grunnskoleopplæringen, skal i prinsippet være gratis. For å unngå at barn og unge føler seg utenfor eller blir ekskludert fra aktiviteter i skolen på grunn av dårlig økonomi, er det hensiktsmessig å sikre at gratisprinsippet, hjemlet i Opplæringslova § 2-15, blir overholdt.

Frivillig sektor

Barn og ungdom i familier med lav inntekt deltar i mindre grad i organiserte aktiviteter enn andre. For at alle barn og unge skal få mulighet til å delta i fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, kreves innsats og samarbeid. Deltakelse i fritidsaktiviteter bidrar til opplevelser og læring i fellesskap med andre barn og unge. Frivillige organisasjoner innen idrett, kunst og kultur tilbyr noe av de viktigste fritidsaktivitetene for barn og unge i Norge og er viktige arenaer for fysisk, kulturell og sosial kapital. Fritidsarenaer bidrar også til å forberede barn og unge for deltakelse på mer formelle arenaer senere i livet.⁴⁴

Frivillig sektor spiller derfor en viktig rolle for å forebygge konsekvenser av barnefattigdom, blant annet gjennom å motvirke utenforskap. Kommunen bør derfor legge til rette for at frivilligheten får gode vilkår for å utvikle gode tiltak for ulike målgrupper blant barn og unge.⁴⁵

Evalueringer av tiltak

Som en del av kommunedirektørens oppfølging av internkontrollen bør iverksatte tiltak evalueres. Evaluering bør planlegges helt fra starten. Hvordan et tiltak blir evaluert vil avhenge av typen tiltak - for eksempel er ikke alle tiltak like enkle å måle virkningen av.

Evaluering kan brukes som grunnlag for å vurdere om det er behov for endringer i tiltaket, som læring og utvikling av nye tiltak for å nå barn i lavinntektshusholdninger, og som grunnlag for søknad om støtte fra tilskuddsordninger. Både positive og negative erfaringer skal evalueres.⁴⁶

Punktvis oppsummering av revisjonskriterier for problemstilling 2

2. Kommunen bør ha tiltak for å styrke og sikre husholdningens inntektsgrunnlag og tiltak som demper umiddelbare konsekvenser av barnefattigdom, samtidig som det legges ned et langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke fattigdom blant barn og unge.
3. Arbeidet mot barnefattigdom bør være forankret i kommunens planverk.

⁴⁴ Like muligheter i oppveksten. Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023).

⁴⁵ Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.

⁴⁶ Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.

4. Kommunen bør vurdere å utarbeide handlingsplaner for å fremme tiltak for å motvirke barnefattigdom.
5. Kommunens tjenesteapparatet bør ha oversikt over tiltak, tilbud og tilskudd som tilbys av både interne tjenester og eksterne, slik at foresatte og barna får nødvendig informasjon, råd og veiledning ut ifra sine behov.
6. Elverum kommune bør sørge for at gratisprinsippet blir overholdt i skolen.
7. Elverum kommune bør ha tiltak for å motvirke barnefattigdom som involverer frivilligheten, og samtidig legge til rette for at frivilligheten får gode vilkår for å utvikle gode tiltak til barn og unge.
8. For å kunne vurdere tiltakenes virkninger på å motvirke barnefattigdom, bør Elverum kommune evaluere tiltakene.

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 3

Er det etablert et helhetlig tjenestetilbud overfor barn i lavinntektshusholdninger?

I tillegg til god kvalitet på de ulike tjenestene i kommunen, er det viktig at tjenestene er samordnet slik at de kan yte rask og riktig hjelp til tjenestemottakerne.

Fra statlig hold har det blitt understreket et behov for samarbeid mellom alle sektorer som er i kontakt med barn og unge. Dette gjelder ikke minst frivillig sektor og kommunen, og mellom sektorer og tjenester i kommunen. Det er fremhevet at kommunene må iverksette en systematisk og koordinert innsats rettet mot alle instanser som møter barn, unge og utsatte familier. Dette skal lede til at kommunene bedre og lettere kan identifisere barn og unge som har fattigdomsrelaterte utfordringer, og for å kunne iverksette effektive tiltak.

Barnefattigdom er et sammensatt problem, og ansvaret for å motvirke dette kan ikke overlates til en enkelt tjeneste, jf. rundskriv 35-00.⁴⁷ For å sikre at barn og unge i lavinntektshusholdninger får rett hjelp til rett tid, er samarbeid på tvers av sektorer og tjenester nødvendig. Ledelsesforankring av samarbeidet på tvers av sektorer/tjenester er en forutsetning for at det kan gjøres et godt arbeid for barn som lever i fattigdom.⁴⁸ Barnefattigdom omhandler sammensatte utfordringer hvor det er et behov for støtte fra flere instanser, og hvor innsatsen må ses i sammenheng ut fra familiens behov.

Samarbeid og samhandling mellom kommunale tjenester

Kommunens ansvar etter kommunehelsetjenesteloven § 3-1 første ledd innebærer en plikt, jf. § 3-4, til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og med andre tjenesteytere der dette er nødvendig. De ulike sektorer og tjenester i kommunen er pålagt å samarbeide i henhold til den enkelte særlovgivning; barnevernloven § 3-2, sosialtjenesteloven § 13, helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4, samt tilhørende forskrift, og opplæringslova § 15-8. Det er viktig at det er opprettet kontaktpunkter mellom relevante tjenester slik at nødvendig kommunikasjon ikke blir hindret.

De ulike sektorene og tjenestene skal ha et utstrakt tverrfaglig samarbeid med kommunale tjenester som barnehager, skole, fastlege, tannhelsetjenesten, familievern, NAV, psykolog og spesialisthelsetjenesten.⁴⁹

Barnehage og skole har videre opplysningsplikt til sosialtjenesten, jf. barnehageloven § 45 og opplæringsloven § 15-4 i forhold som avkrever tiltak fra tjenesten.

Samarbeid barneverntjenesten og NAV

I tillegg til de generelle bestemmelsene for barneverntjenesten og NAV om plikt til å samarbeide med andre tjenester, sektorer og forvaltningsnivåer, i henholdsvis barnevernloven § 3-2 og sosialtjenesteloven § 13, er det utarbeidet egne retningslinjer for samarbeidet mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret.⁵⁰ Formålet med retningslinjene er å bidra til bedre koordinering og samordning av tjenester overfor barn, unge og familier som har behov for hjelp fra begge tjenester. Retningslinjene omfatter hjelp til familier i en sosialt og økonomisk vanskelig situasjon som har behov for hjelp fra både barneverntjenesten og NAV-kontoret, og ungdom som mottar ettervernstilltak.

⁴⁷ Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV. Dok.nr. R35-00. NAV 2012.

⁴⁸ Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.

⁴⁹ Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.

⁵⁰ Retningslinjer for samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet, 2016.

Barneverntjenestens og NAV-kontorets formål og oppgaver grenser opp mot hverandre, og tjenestene forholder seg ofte til de samme familiene og individene. Tjenestene bør derfor ha tilstrekkelig kunnskap om hverandres ansvar og oppgaver, slik at de kan etablere et godt samarbeid for å sikre at brukerne av tjenestene får et godt tilbud. Barneverntjenesten og NAV-kontoret har plikt til å samarbeide både på system- og individnivå.

For å få til et godt samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret, bør det etableres fora og arenaer for samarbeid, jf. retningslinjene for samarbeid. Faste samarbeidsmøter vil kunne bidra til at felles utfordringer blir kjent og forsøkt forebygget eller løst. Samarbeid mellom tjenestene bør være forankret på ledernivå, og det kan være hensiktsmessig å inngå samarbeidsavtaler.

Samarbeid på individnivå må vurderes ut fra den enkelte sak. Retningslinjene fremhever individuell plan som et godt verktøy for samarbeid. Både barneverntjenesten og NAV-kontoret har plikt til å utarbeide individuelle planer til personer som har behov for langvarige og koordinerte tjenester. Formålet med individuell plan er at familien eller individet får et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud, og en person skal derfor kun ha én individuell plan. Både barneverntjenesten og NAV-kontoret må undersøke om det allerede foreligger en individuell plan og eventuelt være en bidragsyter i denne. Hvis personen ikke ønsker en individuell plan, er det likevel en plikt til å samarbeide for å få til en helhetlig oppfølging.

I saker der det er behov for å yte økonomisk stønad, er det i henhold til rundskriv Q 2016-0982 viktig at barneverntjenesten samarbeider tett med NAV. I Prop. 106 L blir det uttalt: «*Departementet er ... av den oppfatning at å yte økonomisk stønad til utsatte barn og unge og deres familier er en oppgave som fortrinnsvis ligger hos arbeids- og velferdsforvaltningen*».

Frivillig sektor

I Solberg-regjeringenes strategier mot barnefattigdom ble det påpekt at det er behov for at kommuner og frivillige aktører etablerer og utvider gode samarbeidsrelasjoner. I sosialtjenesteloven § 14, heter det at kommunen, i særlig grad ved NAV, bør samarbeide med brukergruppens organisasjoner og med frivillige organisasjoner som arbeider med de samme oppgavene som kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen. I henhold til barnevernloven § 3-3 bør barneverntjenesten samarbeide med frivillige organisasjoner som arbeider med barn og unge.

Punktvis oppsummering av revisjonskriterier for problemstilling 3

Når det gjelder å motvirke barnefattigdom bør kommunen ha:

9. Lagt til rette for samhandling og etablert et formalisert samarbeid mellom relevante tjenester.
10. Etablert samarbeidsfora- og arenaer mellom barneverntjenesten og NAV på individnivå.
11. Etablert samarbeidsfora- og arenaer mellom barneverntjenesten og NAV på systemnivå.
12. Utarbeidet samarbeidsavtale mellom barneverntjenesten og NAV.
13. Etablert et samarbeid med frivilligheten.

Referanser

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). LOV-2009-12-18-131.

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven). LOV-2011-06-24-30.

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). LOV-1998-07-17-61.

Lov om barnehager (barnehageloven). LOV-2005-06-17-64.

Lov om barneverntjenester (barnevernloven). LOV-1992-07-17-100.

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven). LOV-2011-06-24-29.

Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. FOR-2018-10-19-1584.

Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV. Dok.nr. R35-00. NAV 2012.

Retningslinjer for samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet, 2016.

Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom. Bufdir 2021.

Riksrevisjonens undersøkning av barnefattigdom. Riksrevisjonen 2014. Dokument 3:11 (2013-2014).

Like muligheter i oppveksten. Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023).

Vedlegg B: Lavinntektsgrenser for 2020

Lavinntektsgrenser på årsinntekt) etter skatt, etter husholdningstype.			
	EU-skala, 60 prosent (kr)		
	2020		
Enslig	241400		
Enslig forsørger med ett barn	313800		
Enslig forsørger med to barn	386200		
Enslig forsørger med tre barn	458600		
Par uten barn	362000		
Par med ett barn	434400		
Par med to barn	506800		
Par med tre barn	579200		
Par med fire barn	651600		

Kilder: SSB.

Arkivsak-dok. 21/00029-7
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-74/22 KONTROLLUTVALGETS ÅRSPLAN 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget vedtar den foreslåtte årsplanen og sender den til kommunestyret for orientering.

Vedlegg:

Årsplan 2023

Saksframstilling:

Sekretariatet har laget et forslag til årsplan for 2023. Årsplanen gir en generell oversikt over kontrollutvalgets oppgaver og hvordan disse er planlagt fulgt opp, ut fra det vi kjenner til på nåværende tidspunkt.

I tillegg har sekretariatet laget en intern tiltaksplan som oppdateres etter hvert møte. Disse dokumentene blir også lagt ut på hjemmesiden til Konsek Øst IKS, under «Sentrale dokumenter» ved årets slutt.

KONTROLLUTVALGET I ELVERUM KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023

**KONTROLLUTVALGET I
ELVERUM KOMMUNE**

**Vedtatt i kontrollutvalget 25.11.22
Behandlet i kommunestyret xx.x.xx**

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
2	KONTROLLUTVALGET I ELVERUM.....	3
3	MØTEPLAN	3
4	KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER I 2023.....	4
4.1	KONTROLL MED FORVALTNINGEN	4
4.2	OPPGAVER KNYTTET TIL REGNSKAPSREVISJON	5
4.3	OPPGAVER KNYTTET TIL FORVALTNINGSREVISJON	5
4.4	OPPGAVER KNYTTET TIL FORVALTNINGSREVISJON AV SELSKAPER	6
4.5	OPPGAVER KNYTTET TIL EIERSKAPSKONTROLL.....	6
4.6	OPPGAVER KNYTTET TIL BUDSJETTBEHANDLINGEN	6
4.7	OPPGAVER KNYTTET KONTROLLUTVALGETS PÅSEANSVAR MED REVISJONEN	6
4.8	KONTROLLUTVALGETS RAPPORTERING	7
4.9	ØVRIGE OPPGAVER OG AKTIVITETER I 2023	7
	VEDLEGG – FAGLIG OVERSIKT	7
	KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER	8
	KONTROLLUTVALGET OG REVISOR.....	9
	KONTROLLUTVALGET OG SEKRETARIAT	9

Kontrollutvalget i Elverum kommune

1 Innledning

Kommunestyret har den øverste kontrollen med den kommunale forvaltningen. Det er vedtatt ny kommunelov, lov 22. juni 2018 nr 83 hvor deler av den ble gjort gjeldende i 2019 mens noe gjelder fra henholdsvis 1.1.2020 og 1.1.2021. Kontrollutvalget med sitt sekretariat og revisjonen er sentrale hjelpeorganer for kommunestyret og skal utøve sitt arbeid i henhold til kommunelovens bestemmelser i **kapittel 23** og **kapittel 24**. Det er også en egen forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Kontrollutvalgets oppgaver knytter seg både til kontroll med den kommunale forvaltningen og til et påseansvar med revisjonens arbeid. Kommunale foretak omfattes også av kontrollen.

Kontrollutvalgsforskriften har bestemmelser om kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. I tillegg er kontrollutvalget gitt oppgaver i forbindelse med valg av revisor, ansettelse, suspensjon og oppsigelse av revisor og budsjett for hele kontroll- og revisjonsarbeidet i kommunen. Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har et eget kompetent sekretariat. Eksempler på hvordan kontrollutvalget kan utføre sine oppgaver er gjengitt i **vedlegget** (listen er ikke uttømmende).

I kontrollutvalgets årsplan har vi omtalt noen av oppgavene som er planlagt gjennomført i 2023. Kontrollutvalget har i tillegg en egen tiltaksplan med mer spesifisering av planlagte tiltak og oppgaver. Denne blir oppdatert fortløpende.

Alle sentrale dokumenter er å finne på kommunens hjemmeside, de blir også lagt ut på Konsek Øst IKS sin hjemmeside.

2 Kontrollutvalget i Elverum

Kontrollutvalget i Elverum består av 5 medlemmer. Følgende medlemmer og varamedlemmer er valgt for perioden 2019-2023:

Medlem	Parti	Varamedlem	Parti
Ole Kristian Solberg - leder	SP	Stein Erik Nyberg	AP
Jan Eirik Krey - nestleder	H	Ingvild Sagmoen	AP
Siv Lena Birkheim	H	Jan Aleksander Bjørneboe	SV
Britt Weium	AP	Anne Kari L. Holter	SP
Rune Rindalsholt	FRP	Christian Eckbo	H
		Jane Odden	H
		Atle Ivar Flaa	H

Kontrollutvalget har ikke eget reglement men er inkludert i kommunens «Reglementer for politiske organer». Kontrollutvalget valgte å bruke dette istedenfor å ha et eget.

3 Møteplan

Kontrollutvalgets møter skal holdes for åpne dører på lik linje som andre kommunale utvalg. Kontrollutvalgets møter avholdes på dagtid.

Kontrollutvalget har vedtatt en møteplan for 2023. Det er lagt opp til 7 møter i 2023. Ved behov kan kontrollutvalget gjøre endringer i planen. Møteplanen holdes oppdatert.

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Det legges opp til følgende møtedager i 2023:

Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
27.		10.		12.	16.			8.	13.	24.	

4 Kontrollutvalgets oppgaver i 2023

4.1 Kontroll med forvaltningen

Den generelle kontrollen med forvaltningen gjennomføres med følgende tiltak:

- Samtaler med ordføreren og kommunedirektøren, etter avtale.
- Informasjon fra enhetene, dette bestemmes fortløpende.

Faste rapporteringer til kontrollutvalget fra kommunedirektøren:

- Økonomirapportering.
- Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging.
- Rapportering om kommunedirektørens oppfølging av kommunestyresaker (årlig eller halvårlig)
- Rapportering av sykefravær, anmeldelser, varslinger og eventuelle mottatte tilsynssaker.

Kontrollutvalget har fordelt oppmerksomheten på de ulike områdene slik:

- Saker fra formannskapet: Ole Kristian Solberg
- Saker fra komite for helse og omsorg: Siv Lena Birkheim
- Saker komite for vekst og utvikling: Rune Rindalsholt
- Saker fra komite for utdanning: Britt Weium
- Saker fra plan og eiendom: Jan Eirik Krey

Kontrollutvalget har en gjensidig orientering i hvert møte.

Kontrollutvalget skal ha kontroll med hele den kommunale forvaltningen, både administrativt og politisk, men kontrollutvalget skal ikke kontrollere kommunestyret, jf. kommuneloven § 23-2:

«Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen eller fylkeskommunen.»

Ettersom kontrollutvalget har «fordelt» de ulike områdene i kommunen mellom seg, kan vedkommende som har det enkelte området delta i de respektive utvalgene, også når det gjelder lukkede møter. Betingelsen er at saken er relevant for kontrollutvalget. Kommunestyret selv kan imidlertid bestemme at kontrollutvalget ikke har rett til å være til stede i lukket møte i kommunestyret, jf. bestemmelsens fjerde ledd, 2. setning.

Kontrollutvalget vil i løpet av året be om informasjon fra ulike enheter. Hvilken informasjon som kontrollutvalget ber om, vil gå fram av kontrollutvalgets tiltaksplan.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen som utarbeides som grunnlag for forvaltningsrevisjon, vil også være et godt hjelpemiddel for kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen.

Kontrollutvalget vil også vurdere å legge noen av møtene sine til de ulike virksomhetene i kommunen, eksempelvis i forbindelse med ulike orienteringer fra enhetene.

Kontrollutvalget i Elverum kommune

4.2 Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon

Ved behandlingen av kommunens og eventuelt foretakets regnskap for 2022, vil kontrollutvalget avgi en uttalelse, som stiles til kommunestyret. Formannskapet (og styret for foretakets regnskap) får kopi av uttalelsen, slik at den er med innstillingen til kommunestyret. Slik vi tolker forskrift om kontrollutvalg og revisjon (forskriften) § 3 annet ledd og kommuneloven § 14-6, er det formannskapet og ikke styret, som innstiller til kommunestyret også ved behandlingen av foretakets årsregnskap.

Alle nummererte brev eller andre typer revisjonsmerknader, som revisjonen ønsker at kontrollutvalget skal følge opp, behandles fortløpende. Nummererte brev som ikke blir godt nok fulgt opp, sendes kommunestyret til videre behandling. Revisjonens årsavslutningsbrev følges opp av revisjonen, med orientering til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget behandler en interimrapportering i det første møtet i 2023.

4.3 Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planene skal baseres på en risiko og vesentlighetsvurdering av kommunen og kommunens selskaper, jf. kommuneloven § 23-3. Hensikten med en slik vurdering er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget utarbeidet i 2020 en plan for forvaltningsrevisjon i kommunen og kommunens selskaper for perioden 2021-2024.

Risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2021-2024 ble behandlet i kontrollutvalgets møte i 21. september 2020 og kontrollutvalget foreslo følgende prosjekter for 2021-2024:

Områder	Forslag prosjekter (temaer)
Økonomi, administrasjon og fellesfunksjoner	Offentlige anskaffelser – Budsjettering og økonomistyring (Inkl. investeringsprosjekter)
-----«-----	Kommunens eierstyring av selskaper
-----«-----	Innkjøp
-----«-----	Heltid/deltid
-----«-----	Næringsutvikling
Sektor for pleie, rehab.og omsorg	Vikarbruk i pleie, rehabilitering og omsorgstjenesten
Sektor for familie og helse inkl. NAV	Tiltak for å forhindre barnefattigdom
Sektor for utdanning	Tilpasset undervisning og spesialundervisning
-----«-----	Skolemiljø og mobbing (etterlevelse av opplæringsloven kap. 9A)
-----«-----	Tilbud til barn i barnehagen med særskilt behov
-----«-----	Tilskudd til private barnehager
Sektor for teknikk og miljø, inkl. eiendom	Styring av byggeprosjekter, internkontroll, oppfølging og økonomi

Planen ble vedtatt av kommunestyret 28.10.20.

Kontrollutvalget behandlet i møte 11.3.22 forvaltningsrevisjonsprosjekt «Budsjettering og økonomistyring». Prosjektplan «Tiltak for å forhindre barnefattigdom i Elverum kommune ble behandlet i møte 20.5.22 og forventes ferdigstilt i løpet av 2022.

Alle forvaltningsrevisjonsrapporter blir fulgt opp av kontrollutvalget i ettertid (om hvordan rapportens anbefalinger blir fulgt opp av administrasjonen).

Kontrollutvalget i Elverum kommune

4.4 Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon av selskaper

Risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon av selskaper for perioden 2021-2024 ble behandlet i kontrollutvalgets møte 23. oktober 2020 og kontrollutvalget foreslo følgende prosjekter for 2021-2024:

Selskap	Kommentarer
Elverum Vekst AS	
Ydalir boligutvikling AS	
SØIR IKS	Eventuelt fellesprosjekt med øvrige eiere
Elverum Energi AS	

Planen ble vedtatt av kommunestyret 18.11.20.

Det ble bestilt prosjektplan for eierskapskontroll i SØIR IKS i møte 20.5.22. Ferdig rapport blir behandlet våren 2023.

Alle gjennomførte forvaltningsrevisjoner med selskaper følges opp i ettertid.

4.5 Oppgaver knyttet til eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres og planen skal baseres på en risiko og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap, jf. kommuneloven § 23-4.

Kontrollutvalget har i 2020 utarbeidet en plan for eierskapskontroll for perioden 2021-2024.

Det foreslås en generell «overordnet» eierskapskontroll for å undersøke hvordan kommunenes systemer og rutiner fungerer i praksis. Samtidig med en eventuell forvaltningsrevisjon i selskaper, jf. pkt. 4.4 ovenfor, foreslås at det gjennomføres eierskapskontroll av disse selskapene.

4.6 Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen

Kontrollutvalget behandlet forslag til budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet for 2023 i møtet 14. oktober 2022. I forslaget ligger rammen for kontrollutvalgets virksomhet, revisjonens virksomhet og sekretariatets virksomhet. Budsjettet vedtas av kommunestyret. Kontrollutvalgets forslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret. Kontrollutvalget følger opp at dette skjer, jf. reglement for kontrollutvalget § 5.

4.7 Oppgaver knyttet kontrollutvalgets påseansvar med revisjonen

Følgende tiltak er planlagt:

- Revisjonen rapporterer om sin virksomhet gjennom revisjonens ulike planverk, gjennom oppdragsavtaler og engasjementsbrev og for øvrig ved behov.
- Oppdragsansvarlig revisor både for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon legger fram sine uavhengighetserklæringer i 2023.
- Høsten 2023 orienterer revisjonen om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2023. Revisjonens plan for Elverum kommune er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget.
- Vurdering av kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2022, jf. NKRFs¹ veiledere² legges fram i det første møtet i 2023.
- Øvrige tiltak går fram av kontrollutvalgets tiltaksplan.

¹ NKRF (Norges kommunerevisorforbund <https://www.nkrf.no/>)

² http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_-_KUs_paseansvar_regnrev.pdf og http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_-_KUs_paseansvar_forv_rev.pdf

Kontrollutvalget i Elverum kommune

4.8 Kontrollutvalgets rapportering

Kontrollutvalgets årsrapport for 2022 behandles i mars 2023, og oversendes deretter kommunestyret til orientering. Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret om resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon i årsrapporten. Eventuelle omprioriteringer av prosjekter skal også framgå av årsrapporten.

Rapporter etter gjennomført forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller, eventuelle andre bestillinger og eventuell oppfølging av nummererte brev sendes fortløpende til kommunestyret.

Kontrollutvalgets årsplan for 2023 behandles i siste møte i 2022 og sendes deretter kommunestyret til orientering.

4.9 Øvrige oppgaver og aktiviteter i 2023

- Kontrollutvalgets oppgaver er mange og store og ser behov for en jevnlig oppdatering av sine kunnskaper. Dette er vist gjennom kontrollutvalgets forslag til budsjett som inneholder en post til kursvirksomhet.
- Konsek Øst IKS har planlagt 1 fagdag for kontrollutvalgene i 2023, trolig i juni 2023. Revisjon Øst IKS vil også trolig delta. Det samme ble gjort i juni 2022.
- Kontrollutvalget ønsker å sende flest mulig av sine medlemmer på NKRFs kontrollutvalgskonferanse. Den blir avholdt 1. og 2. februar på Gardermoen. Dette er en stor konferanse med deltakere fra hele landet. I de siste årene har antall deltakere ligget på mellom 600 og 800 deltakere.
- Det er også ønskelig med jevnlig møter mellom kontrollutvalgslederne i distriktet. Dette vurderes etter hvert.
- Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne, jf. kommuneloven § 23-2, 2. ledd.
- Kontrollutvalget og sekretariatet vil fortsette arbeidet med å informere om kontroll og revisjon, bl.a. gjennom sekretariatets hjemmeside og ved å oppfordre kommunen til å orientere om kontrollutvalgets virksomhet på kommunens hjemmeside.
- I den grad kontrollutvalget ønsker det, vil sekretariatet delta i kommunestyret når viktige saker fra kontrollutvalget blir behandlet.

Elverum, 25.11.22
Ole Kristian Solberg (sign.)
leder av kontrollutvalget

Kristin Moe
Sekretær/Avdelingsleder

VEDLEGG – FAGLIG OVERSIKT

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Kontrollutvalgets oppgaver

Kontroll med forvaltningen

Kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen kan bl.a. utøves gjennom:

- revisjonens arbeid,
- risiko- og vesentlighetsvurdering,
- tilsendte saksdokumenter og protokoller fra kommunestyret og andre politiske utvalg,
- samtalen med ordføreren og kommunedirektøren
- kommunedirektørens rapportering av oppfølging av vedtak,
- innkalling av enhets- eller virksomhetsledere til utvalgets møter, hvor det redegjøres og svares på spørsmål om forvaltning og drift av vedkommende enhet/virksomhet/tjeneste,
- besøk i kommunens forskjellige virksomheter, enheter,
- utvalgets egne observasjoner,
- rapporter fra andre tilsynsorganer,
- saker hvor kommunen har vært omtalt i media

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget har en plikt til å påse at regnskapsrevisjonen skjer på en betryggende måte. Dette påseansvaret er omhandlet i årsplanens pkt. 4.7.

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapene

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon (forskriften) § 3, skal kontrollutvalget på bakgrunn av revisjonsberetningen, avgi uttalelse om årsregnskapene (kommunen og foretak). Uttalelsen skal avgis til kommunestyret, med kopi til formannskapet for dette behandler regnskapet.

Oppfølging av merknader

Kontrollutvalget har et ansvar for oppfølging av revisjonens merknader. Dette er merknader som er gitt i nummererte brev, jf. forskriften § 3.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal på grunnlag av revisjonens rapporter og annen informasjon føre kontroll med at forvaltningen er i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak. Kontrollutvalget skal videre i samarbeid med revisjonen foreta en systematisk vurdering av bruk og forvaltning av de kommunale midler med utgangspunkt i oppgaver, ressursbruk og oppnådde resultater.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valg perioden utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon, basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Kommunens selskaper skal også inngå i denne planen, jf. kommuneloven § 23-3. Planen skal vedtas av kommunestyret.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valg perioden utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres, basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, jf. kommuneloven §23-4. Planen skal vedtas av kommunestyret.

Budsjettbehandlingen

Etter forskriften § 2, skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet i kommunen. Dette forslaget bør foreligge tidnok til at kommunen kan få innarbeidet dette i sine budsjetter. Kommunedirektøren har ikke adgang til å gjøre endringer i dette forslaget, jf. kommentarene til forskriften § 2.

Kontrollutvalgets påseansvar med revisjonen

Kontrollutvalget skal holde seg løpende underrettet om revisjonens virksomhet og ha påseansvar med at revisjonsarbeidet er a jour og foregår i samsvar med gjeldende forskrift og andre bestemmelser.

Dette kan utøves på følgende måte:

- Gjennom behandling av revisjonens planverk.
- Gjennom forvaltningsrevisjonsprosjekter som forelegges til behandling eller til orientering.
- Gjennom behandling av rapporter vedrørende misligheter/uregelmessigheter.
- Gjennom rapporter vedrørende regnskapsrevisjon eller vurderinger av den interne kontrollen.

Kontrollutvalget i Elverum kommune

- Gjennom revisjonens orienteringer som blir gitt til kontrollutvalget.
- Gjennom resultatet av gjennomført ekstern kvalitetskontroll av revisjonsenheten.
- Ved løpende spørsmålsstilling fra kontrollutvalget.

NKRF har utarbeidet veileder for hhv. påseansvar med regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon som benyttes i vurderingen.

Kontrollutvalgets rapportering

Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret når det er viktig at dette blir holdt orientert og gitt mulighet til å drøfte eventuelle tiltak. Kontrollutvalget rapporterer direkte til kommunestyret.

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av disse, jf. forskriften § 4. Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller skal også rapporteres til kommunestyret iht. forskriften § 5.

Rapporter etter forvaltningsrevisjonsrapporter, eierskapskontroller og eventuelt andre rapporter/undersøkelser sendes fortløpende til kommunestyret.

Kontrollutvalget avgir årlig årsplan og årsrapport til kommunestyret.

Kontrollutvalget og revisor

Dette punktet inneholder øvrige forhold til revisor som ikke er knyttet mot noen av punktene ovenfor.

- Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (ev. regnskapsrevisjon) etter bestiller/utførermodellen.
- Kontrollutvalget har innsyn i revisjonens saksdokumenter iht. offentlighetslovens bestemmelser, så langt det er nødvendig for kontrollutvalgets arbeid.
- Revisjonen skal orientere kontrollutvalget om gjennomført ekstern kvalitetskontroll fra NKRF.

Kontrollutvalget og sekretariat

I henhold til kommuneloven § 23-7, skal kontrollutvalget ha et eget sekretariat til å bistå seg i sitt arbeid. Det er kommunestyret som skal «sørge for sekretærbistand som tilfredsstiller kontrollutvalgets behov». I lovens forarbeider, jf. Ot.prp. 46 L (side 406) sies det:

«Det følger av bestemmelsen at sekretariatet skal ha kapasitet og kompetanse som oppfyller kontrollutvalgets behov for utrednings- og saksforberedelseskapasitet.»

Konsek Øst IKS (fra 1.1.2021) er et interkommunalt selskap som skal ivareta sekretariatsfunksjonen for kontrollutvalgene i Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes kommuner. Sekretariatet har tre ansatte.

Arkivsak-dok. 21/00038-11
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-75/22 MØTEKALENDER 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget vedtar vedlagte møteplan for 2023

Vedlegg:
Møteplan

Saksframstilling:

Sekretær har utarbeidet et forslag for møtedatoer for 2023, disse er vedlagt saken.

Møteplan kontrollutvalgene 2023

Ved behov kan kontrollutvalgene gjøre endringer i møteplanen eller innkalle til flere møter.

Glåmdalskommunene

	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai ¹	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt. ²	Nov.	Des.
Eidskog		2.	16.		25.	8.		31.		5.	30.	
Grue		7.	21.		30.	8.			5.	17.	28.	
Kongsvinger	31.		14.		2.	8., 6.		29.		3.		5.
Nord-Odal		9.	23.			8., 1.			7.	19.		1.
Sør-Odal		6.	27.		22.	8.			4.	16.		4.
Våler	30.		20.		24.	8.		28.		2.	27.	
Åsnes		8.	22.		31.	8.		30.		4.		6.

Kommunene i Sør-Østerdal

	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Elverum	27.		10.		12.	8., 16.			8.	6.	24.	
Engerdal			6.		15.	8.			18.		20.	
Stor-Elvdal		6.	20.		22.	8.			12.		27.	
Trysil		15.			24.	8., 14.			6.	18	29.	
Åmot		16.			25.	8., 15.			7.	19.	30.	

1. I disse møtene behandles kommunenes årsregnskap/årsberetning
2. I disse møtene behandles budsjett for kontroll og tilsyn for 2023. Høstferie er uke 41
3. Felles fagdag [8. juni](#)

Oppdatert 04.11.2022

Arkivsak-dok. 21/00033-29
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-76/22 EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til innstilling

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00041-42
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-77/22 REFERATER OG ORIENTERINGER

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering

Vedlegg:

Kontrollutvalgets tiltaksplan med oppfølgingsliste

Saksframstilling:

Det er vedtatt at kontrollutvalgsmedlemmene skal ha en gjensidig orientering fra de komiteene de skal ha oppmerksomheten rettet mot.

Orienteringer/diskusjoner: • Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene (hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige).

Kontrollutvalget har fordelt oppmerksomheten på de ulike områdene slik:

- Saker fra formannskapet: Ole Kristian Solberg
- Saker fra komite for helse og omsorg: Siv Lena Birkheim
- Saker komite for vekst og utvikling: Rune Rindalsholt
- Saker fra komite for utdanning: Britt Weium
- Saker fra plan og eiendom: Jan Eirik Krey

Kontrollutvalget tar en gjensidig orientering i hvert møte.

Kontrollutvalgets medlem i kommunestyre eventuelt kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.

- Eventuelle mediasaker
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer

Oppdatert «Tiltaksplan med oppfølgingsliste» ligger ved saken til orientering.

Arkivsak-dok. 21/00041-43
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
25.11.2022

SAK EL-78/22 REFERATSAKER

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Vedlegg:

1. MHBR IKS – innkalling representantskapsmøte 14.11.22
2. MHBR IKS – styreprotokoll 19.9.22

Saksframstilling:

MHBR IKS – innkalling representantskapsmøte 14.11.22
MHBR IKS – styreprotokoll 19.9.22

MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS

Kirkevegen 75, 2413 Elverum
Telefon: 62 43 32 30
Faks: 62 41 12 34
Bank: 1822 42 07197
Org.nr.: 988 353 299
E-post: post@mhbr.no

Til representantskapmedlemmer og varamedlemmer

Administrasjon

Vår dato: 17.10.2022
Vår referanse: 2020000041-17
Arkiv: 20/41/
Deres dato:
Deres referanse:
Vår saksbehandler: Eldri Svisdal

Representantskapsmøte 14. november 2022 kl. 10:00

Vedlagt ligger sakspapirene til representantskapsmøte mandag den 14. november 2022 kl. 10:00 på kommunehuset i Folldal.

Eventuelle forfall meldes til Lena Lundby på tlf. 974 19 786 eller mail: lena.lundby@mhbr.no

Varamedlemmer blir innkalt ved forfall.

Med hilsen

Eldri Svisdal
representantskapets
leder

MØTEINNKALLING

Utvalg: Representantskapsmøte
Møtested: Kommunehuset i Folldal
Møtedato: Mandag 14. november 2022 kl. 10:00

SAKLISTE

Saksnummer Innhold

Saksliste:

07/22	Åpning og godkjenning av innkalling
08/22	Valg av 2 representanter til å undertegne protokollen
09/22	Brukerbetaling 110
10/22	Økonomi- og investeringsplan 2023-2026
11/22	Driftsramme 2023
12/22	Gebyrregulativ 2023
13/22	Gjennomgang av interkommunale samarbeid med mål om kostnadseffektiv drift
14/22	Forebyggende- og beredskapsanalyse
15/22	Brannsjefens prioritering 2023
16/22	Orientering om virksomheten

Representantskapsmøte
Møtedato
14.11.22
OPPROP
Medlemmer:

Alvdal	Mona Murud
Alvdal	Johnny Hagen
Elverum	Eldri Svisdal, leder
Elverum	Dag Martin Bakken
Elverum	Ida Kristine Teien
Engerdal	Snorre Lillebo
Engerdal	Linda Nathalie Foss
Folldal	Kristin Langtjernet
Folldal	Øyvind Øien
Rendalen	Linda Døsen Stubsveen
Rendalen	Jørn Heiberg
Stor-Elvdal	Even Moen
Stor-Elvdal	Ketil Øien
Tolga	Einar Hilmarsen
Tolga	Ann Kristin L. Sandvik
Trysil	Erik Sletten
Trysil	Liz Bjørseth
Tynset	Merete M. Moen
Tynset	Nils P. Hagen
Våler	May-Liss Sæterdalen
Våler	Hans Robert Morønning
Åsnes	Marianne Kjellgren
Åsnes	Rune Sørli

Vara:

Alvdal	Leif Langodden	Tynset	Britt Sæter Grue
Alvdal	Tirill Langleite	Tynset	Bjørn Reidar Nordmoen
Elverum	Bente Irene Aaland	Våler	Elin Østeberg
Elverum	Frank Ophus	Våler	Kjell Ivar Berget
Elverum	Vigdis Osbak	Åsnes	Lisa Marita Tyskeberg
Engerdal	Per Olav Opgård	Åsnes	Jon Arne Borg Engø
Engerdal	Jon Inge Tollefsen		
Folldal	Egil Eide		
Folldal	Marina Pettersen		
Rendalen	Henning Dalbakk		
Rendalen	Hanne Didriksen		
Stor-Elvdal	Ingeborg Mellgren Mathiesen		
Stor-Elvdal	Øyvind Lien		
Tolga	Ingeborg Kirkbakk		
Tolga	Åsmund Nymo		
Trysil	Stine Akre		
Trysil	Terje Stenseth		

Representantskapsmøte

Møtedato

14.11.22

SAK 07/22

GODKJENNING AV MØTEINNKALLING OG SAKLISTE

Forslag til vedtak:

Innkalling og sakliste av 17. oktober 2022 ble godkjent, og ordføreren erklærte møtet for lovlig satt.

Saksopplysninger:

Representantskapsmøte

Møtedato

14.11.22

SAK 08/22

VALG AV TO REPRESENTANTER TIL Å UNDERTEGNE PROTOKOLLEN

Forslag til vedtak:

.....

.....

Saksopplysninger:

Det velges to representanter til å undertegne protokollen sammen med ordfører.

Vedlegg: Ingen

Representantskapsmøte

Møtedato

14.11.22

SAK 09/22

BRUKERBETALING 110

Styrets forslag til vedtak:

Representantskapet tar den fremlagte orienteringen til etterretning og oppfordrer medlemmene i representantskapet til å løfte saken i egne kommuner.

Saksopplysninger:

Ekstra kostnader for drift og utvikling av 110-sentralen har vært et gjennomgående tema for selskapet over lang tid. I budsjettprosessen for 2022 ble det i styremøte og representantskapet vedtatt at det varslede tillegget skulle sendes eierkommunene, og ikke dekkes av selskapets budsjett.

Tabellen under viser økonomisk utvikling og vedtatt kostnad.

År	Brukerbetaling pr. innbygger	Grunnlag innbyggere	SUM	Totalt	Merknad
2018	46,12	48 132	2 219 848	2 873 711	Tilleggsfaktura - flytting av 110
	13,58		653 863		
2019	47,50	48 127	2 286 033	2 286 033	
	Intet ekstra		0		
2020	56,00	48 127	2 695 112	2 765 859	Økning av bemanning 110, trinn 1 Underskudd 2019
	1,47		70 747		
2021	65,50	47 851	3 134 241	3 837 172	Økning av bemanning 110, trinn 2 Oppgradering 110 diverse
	14,69		702 931		
2022*	65,50	55 078	3 607 609	4 185 928	Oppgradering 110 diverse
	10,50		578 319		

Sum markert i gult viser totalsum som skal dekkes av eierkommuner.

20. april 2022 mottok MHBR ny informasjon, hvor det er påkommet ytterligere ekstrakostnader knyttet til investeringene nasjonalt i regi av NKS 110 IKS (Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS).

Tabell under viser ny total kostnad for 110, samt differansen på varslet økning og faktisk økning.

2022*	65,50	55 078	3 607 609	4 984 559	Oppgradering 110 diverse
	25,00		1 376 950		
Differanse			798 631		

For MHBR/eierkommuner i MHBR utgjør økningen i underkant av 800' totalt.

Utviklingen som beskrives over underbygger de problemstillinger som selskapet tidligere har fremlagt for både styre og representantskap. Det er svært krevende å få tilstrekkelig informasjon og grunnlag for å legge inn i budsjetter.

Brannsjef har gjennom samhandlingsmøter igjen påpekt denne problemstillingen i brannsjefutvalg Innlandet. Problemstillingen er av nasjonal karakter, og ikke bare for vår region som tidligere påpekt. Gjennom diskusjon i representantskapet nå sist er det en klar oppfatning at denne saken bør løftes politisk, samt inn i de planlagte utredninger som er signalisert. Det gjelder både totalberedskapskommisjonen, samt den varslede gjennomgangen av brann og redning fra regjeringens side.

Når det gjelder den nå sist påkomne økningen vist i tabell over på i underkant av kr 800', er administrasjonens vurdering at den dekkes av selskapets midler. Det blir således en deling av hvem som

dekker ekstrautgifter, med den først varslede økningen som tas av eierkommunene, mens den siste tas av selskapet. Kombinert med regnskapsrapport for 2022 vurderes det som forsvarlig å gi denne anbefalingen. Styret i MHBR IKS vedtok på styremøte i juni 2022 at den siste påkomne økningen dekkes av selskapets midler.

Signaler 2023:

Som tidligere år er det signalisert fra 110 Innlandet at det også for neste år vil komme en ekstra kostnad ut over driften. Drift av 110 Innlandet er beregnet til kr 68,- pr innbygger for 2023. Ut over det signaliseres det en tilleggs faktura på ca. kr 32,- pr innbygger for investeringer som er nasjonalt styrt. Administrasjonen har lagt til grunn at brukerbetaling for drift av 110 Innlandet dekkes av MHBR IKS, mens tilleggs faktura for nasjonale investeringer betales av eierkommunene direkte.

Brannsjef har sendt et skriv til alle kommunedirektører med en forklaring på forholdene rundt 110. Dette skrevet ligger vedlagt sakspapirene.

Styret og administrasjonen har i flere møter diskutert og behandlet ulike aspekter rundt 110. I forkant av styremøte i juni 22 sendte brannsjefen ut en forespørsel til alle kommunedirektører med fokus på økonomi. Det ble skissert to modeller. Den ene gikk ut på å håndtere kostnader 110 som i dag. Den kan beskrives med at drift av 110 Innlandet dekkes av MHBR (som er hoved finansiert av eiertilskudd), mens ekstrautgifter vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Modell 2 beskriver at brukerbetaling for 110 går direkte til eierkommuner i MHBR IKS, uten at selskapet er involvert.

De tilbakemeldinger som ble mottatt fra kommunedirektørene gikk ensidig i retning av å beholde dagens løsning (modell 1).

Noe av diskusjonen dreier seg ulike beregningsmodeller, hvor 110 fakturerer basert på innbyggertall, mens MHBR i sin Selskapsavtale benytter eierandel. Naturligvis gir disse to ulike beregningsmetoder ulike summer.

Tabell under viser forskjell på innbyggertall versus eierandel:

	Innbyggerantall	Eierandel
	% -vis av hele MHBR	
Åsnes	13,05	11,30 %
Våler	6,51	7,64 %
Elverum	38,80	33,22 %
Trysil	11,95	11,19 %
Engerdal	2,27	3,64 %
Stor-Elvdal	4,20	5,41 %
Rendalen	3,12	5,32 %
Alvdal	4,43	4,97 %
Folldal	2,77	3,55 %
Tynset	10,10	10,92 %
Toiga	2,81	2,84 %

Setter man kostnadene for 110 i 2022 inn i de ulike beregningsmetodene gir det følgende resultat:

Tabell 110 kostnader totalt for 2022

	Antall	%-vis av hele MHBR	Kostnad fordelt etter innbyggertall	Eierandel MHBR	Kostnad fordelt på eierandel	Differanse	%-vis differanse
Åsnes	7 211	13,05	652 596	11,3	564 973	-87 622	-13,43
Våler	3 597	6,51	325 529	7,64	381 982	56 453	17,34
Elverum	21 435	38,90	1 939 868	33,22	1 660 921	-278 946	-14,38
Trysil	6 603	11,95	597 572	11,19	559 473	-38 098	-6,38
Engerdal	1 253	2,27	113 397	3,64	181 991	68 595	60,49
Stor-Elvdal	2 318	4,20	209 779	5,41	270 487	60 708	28,94
Rendalen	1 722	3,12	155 841	5,32	265 987	110 146	70,68
Aivdal	2 445	4,43	221 273	4,97	248 488	27 216	12,30
Folldal	1 530	2,77	138 465	3,55	177 492	39 027	28,19
Tynset	5 581	10,10	505 081	10,92	545 974	40 894	8,10
Tolga	1 551	2,81	140 366	2,84	141 993	1 628	1,16
	55 246	100,00					
	Innbyggertall						

Kostnad MHBR 34,5 kr pr innbygger
 Totaleum MHBR [55 246]

90,5
4 999 763

Tabellen viser at dersom en sammenligner de to beregningsmåtene gir det svært ulik utslag for eierkommunene. Det må samtidig legges til at bakgrunnen for eierandel baserer seg på flere faktorer enn innbyggertall. Det er årsaken til differansen som fremgår av tabell.

Denne saken vil bli gjenstand for videre oppfølging av administrasjonen i tett dialog med styret.

Saken vil bli ytterligere belyst på møtet av brannsjef.

Vedlegg: Skriv fra MHBR IKS til kommunedirektører i eierkommuner

VEDLEGG TIL SAK 9/22
MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS
 Kirkevegen 75, 2413 Elvenum
 Telefon: 62 43 32 30
 Bank: 1822 42 07197
 Org.nr.: 988 353 299
 E-post: post@mhbr.no

Kommunedirektører eierkommuner MHBR IKS

Administrasjon

Vår dato: 02.09.2022
 Vår referanse: Unr-
 Arkiv: /
 Deres dato:
 Deres referanse:
 Vår saksbehandler: Trond Joar Kjenstadbakk

Tentativ informasjon til eierkommuner angående brukerbetaling MHBR IKS og tilleggsutgifter 110

Viser til tidligere vedtatt økonomiplan for MHBR IKS (2022), samt skriv fra Hamar kommune vedrørende brukerbetaling 110 med tilleggsutgifter på grunn av investeringer.

Hensikten med dette dokumentet er å gi kommunedirektører et tentativt bilde på utgifter forbundet med eierskap MHBR IKS, samt tilleggsutgifter knyttet til investeringer for 110.

Innledningsvis skal jeg forsøke å gi et kort oppsummert bilde på historikk for hvorfor betaling for 110 har økt så mye som det faktisk gjør.

- Stortinget vedtok i 2006 innføring av nytt felles nødsamband (TETRA).
- Landets 110- sentraler fikk i forbindelse med innføring av det nye nødnettet i 2009 oppgradert sine kommunikasjonsløsninger dekket av staten.
- DSB (direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) fikk ansvar for drift- og vedlikehold av felles nødnett utenfor selve nødnettsentralene.
- Det ble etablert en driftsorganisasjon for hver enkelt nødnettet med ansvar for strukturoppbygging av kanaler, programmering av terminaler m.m. Driften dekkes inn via abonnementet på radioterminalene.
- Etter etablering av nytt nødnett trakk staten seg ut av all drift og vedlikehold av 110 sentralene. Den enkelte 110- sentral fikk etter dette ansvar for drift- og vedlikehold all teknisk infrastruktur for sin nødmeldetjeneste. Det vil si at all anskaffelse og oppgraderinger av teknisk infrastruktur i ettertid dekkes inn via ordinær brukerbetaling fra kommunene.
<https://www.stortinget.no/Global/pdf/Innstillinger/Stortinget/2010-2011/inns-201011-371.pdf> (Se side 4 drift og vedlikehold)
- Oppdragshåndteringsverktøy (OHV) som benyttes og som nå skal erstattes heter Vision, hvor denne programvaren ble laget så langt tilbake i tid som 2006. Avtalen med leverandøren av Vision løp ut i 2021 (forlenget ut 2022), derfor byttes OHV ut nå ved alle landets 110- sentraler.
- Alle 110- sentralene etablerte nasjonalt kommunesamarbeid for 110- sentraler <https://nks110.no/> for å håndtere felles anskaffelse av nytt OHV.
- NKS110 har inngått avtale med ny leverandør av nytt OHV, hvor utrulling av nytt OHV starter opp i løpet av første halvdel av 2023. Anskaffelse av dette nye OHV er årsak til den økte brukerbetalingen som er meldt i brevet fra 110- Innlandet til sine brukerkommuner.
- For Hamar kommune som vertskommune for 110- Innlandet er det ikke aktuelt å ta denne investeringen over flere år med nedskrivning inn i den ordinære brukerbetalingen.

Noen linker ligger vedlagt under som kan gi mere utfyllende informasjon om prosessen og det som har skjedd.

<https://www.dsb.no/lover/brannvern-brannvesen-nodnett/artikler/forvaltningsforum-110/oversikt-over-systemer/oppdragshandteringsverktoy-ohv/>
<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=75345>
https://nblf.no/nyhet_vis.asp?NyhetID=1518

MHBR IKS har det siste året arbeidet med å løfte saken rundt tilleggsutgifter for investeringer og drift av nasjonale systemer for 110.

Det oppleves svært lite tilfredstillende å sitte med marginal påvirkning og kun passivt motta regninger og budsjettall langt ut i gjeldende driftsår. Det har vært tilfellet den siste perioden.

Denne saken bør løftes politisk, slik at den havner på den nasjonale agendaen, ref flere av linkene over viser.

Så skal jeg forsøke å gi et bilde av utgiftsbildet for MHBR IKS og tillegg 110 slik vi kjenner det per nå for 2023.

Vår økonomiplan for MHBR IKS følger en vedtatt utvikling som er forankret i styret og rep.skapet. Det er ingen økonomiske påslag her. Utviklingen de siste årene ser dere av tabell under.

I 2022 ble det to endringer i forhold til vedtatt økonomiplan.

På bakgrunn av en Sentralt fremforhandlet Særavtale skulle alle ansatte innen beredskap som IKKE hadde en vaktordning få kompensasjon gjennom et tillegg. Dette ble forhandlet og landet i MHBR i fjor. Det gjelder da ikke alle kommuner – kun de som ikke har personell på vaktordning. Derfor er summene ulike for kommunene. (se tabell under)

Videre ble det vedtatt for 2022 at deler av den ekstrakostnaden som kom fra 110 skulle dekkes av eierkommunene og ikke av MHBR. (se tabell under)

Når det gjelder 2023 er bildet det samme. Tillegg etter særavtale dekkes fortsatt utenom eiertilskuddet (vil bli slik inntil selskapsavtale blir justert iht kostnadsfordeling). Vider er det synliggjort at tilleggsutgifter for 110, ut over normal driftsmidler til Alarmsentralen Innlandet 110 skal dekkes av eierkommunene.

Egen tabell viser de to størrelsene.

MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS											
RAMME 2023											
Kommuner	Ramme 2020	Ramme 2021	Ramme 2022	Ekstra 2022 110	Ramme 2022 Særavtale	Ramme 2022 Totalt	Ramme 2023	Ramme 2023 Særavtale	Ramme 2023 Totalt	Ekstra 2023 110	Fordelings- nøkkel
Åsnes			6 532 586	75 884	0	6 608 470	6 843 200	0	6 843 200	230 752	11,30 %
Våler	3 689 458	4 020 970	4 416 722	37 664	72 000	4 526 386	4 626 800	72 000	4 698 800	115 104	7,64 %
Elverum	16 109 733	17 483 852	19 204 648	223 566	0	19 428 214	20 117 900	0	20 117 900	685 920	33,22 %
Trysil	5 422 018	5 889 353	6 468 995	69 090	0	6 538 085	6 776 600	0	6 776 600	211 296	11,19 %
Engerdal	1 778 842	1 915 750	2 104 302	13 125	0	2 117 427	2 204 400	0	2 204 400	40 096	3,64 %
Stor-Elvdal	2 638 088	2 847 310	3 127 548	24 969	108 000	3 260 517	3 276 300	108 000	3 384 300	74 176	5,41 %
Rendalen	2 604 319	2 799 943	3 075 519	18 281	108 000	3 201 800	3 221 800	108 000	3 329 800	55 104	5,32 %
Alvdal	2 398 057	2 615 736	2 873 182	25 253	108 000	3 006 435	3 009 800	108 000	3 117 800	78 240	4,97 %
Folldal	1 695 350	1 868 383	2 052 273	15 939	108 000	2 176 212	2 149 900	108 000	2 257 900	48 960	3,55 %
Tynset	5 300 762	5 747 251	6 312 907	58 139	45 000	6 416 046	6 613 100	45 000	6 658 100	178 592	10,92 %
Tolga	1 393 918	1 494 706	1 641 818	16 412	90 000	1 748 230	1 719 900	90 000	1 809 900	49 632	2,84 %
Sum	43 030 545	46 683 254	57 810 500	578 322	639 000	59 027 822	60 559 700	639 000	61 198 700	1 767 872	100,00 %

Det våre eierkommuner stipuleres som eiertilskudd finner dere i kolonnen som heter «Ramme 2023 Totalt».

Kolonnen som heter «Ekstra 2023 110» viser en tilleggsregning for 110 som eierkommunene skal dekke på utsiden av eiertilskudd.

Under viser tabellen totalt bilde på betaling for 110 for våre eierkommuner/MHBR IKS.

KOMMUNE	INNBYGGERTALL	BRUKERBETALING	EKSTRAKOSTNAD	TOTALT
Åsnes	7 211	490 348	230 752	721 100
Våler	3 597	244 596	115 104	359 700
Elverum	21 435	1 457 580	685 920	2 143 500
Trysil	6 603	449 004	211 296	660 300
Engerdal	1 253	85 204	40 096	125 300
Stor-Elvdal	2 318	157 624	74 176	231 800
Rendalen	1 722	117 096	55 104	172 200
Alvdal	2 445	166 260	78 240	244 500
Folldal	1 530	104 040	48 960	153 000
Tynset	5 581	379 508	178 592	558 100
Tolga	1 551	105 468	49 632	155 100
TOTALT	55 246	3 756 728	1 767 872	5 524 600

Bakgrunn for tallene er som følger:

Brukerbetaling er driften av 110 Innlandet som MHBR dekker som del av eiertilskuddet. Beregnet til 68,- kr pr innbygger i 2023.

Ekstrakostnad er tillegg til investeringer og drift av den teknologiske utviklingen av alle 110-sentraler i Norge. Beregnet til 32,- kr pr innbygger i 2023.

Når det gjelder økonomiplan, budsjett og vedtak rundt fordeling av kostnader er dette stipulerte størrelser fra min side. Dette skal behandles i styremøte 19.september, samt endelig behandling i representantskapet 14. november 2022.

Min hensikt med dette skrivet har vært å forsøke å informere dere som kommunedirektører om for det første utviklingen av 110 nasjonalt med de konsekvenser det får for dere og oss. For det andre å så tidlig som mulig å gi dere rammer for budsjettbehandling 2023.

Det er svært ønskelig om saken rundt 110-utviklingen løftes inn i de politiske kretser i våre kommuner. Det er flere kommuner som nå løfter denne saken politisk gjennom sine kanaler.

MHBR på sin side vil benytte alle våre anledninger til å gjøre det samme. Nasjonal gjennomgang av brann og redning som er signalisert fra statsråden og departementet vil være en slik anledning.

Med ønske om videre dialog!

Med hilsen

Trond Joar Kjenstadbakk
brannsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes derfor uten underskrift.

Representantskapsmøte

Møtedato

14.11.22

SAK 10/22**ØKONOMI – OG INVESTERINGSPLAN 2023-2026****Styrets forslag til vedtak:**

Representantskapet vedtar forslaget til investerings- og økonomiplan 2023-2026 for Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS.

Saksopplysninger:

Økonomiplanen bygger på budsjettet for 2023. På inntektsiden foreligger det en økning som følge av økt tilskudd fra eierne jf. tidligere vedtak i styremøte 18.05.2020 og i representantskapsmøte 09.06.2020.

Økningen er i henhold til planen om å komme i balanse etter flere års planlagt bruk av egenkapital. Vi ser at vi må øke tilskuddet noe mer enn pris- og lønnsvekst for å gå i balanse. Tilskuddet i årene fremover blir gjenstand for en prosess med tanke på utviklingen av selskapet. Det er noe reduksjon i variabel inntekt, mens ABA-inntektene øker. Det er ingen økning på gebyr for feiing og tilsyn for 2023. Fra og med 2024 er det lagt inn 3% økning.

På kostnadssiden ligger 110-Innlandet inne med ordinær brukerbetaling uten ekstra kostnad. På lønnskostnader ligger det en ekstra ansatt og en prosjektstilling inne på selvkostområdet. Prosjektstillingen blir trukket ut igjen i 2024. Det blir økte avskrivninger fra og med 2023 ut fra nye investeringer. På annen driftskostnad er det lagt inn større økning på kostnader for drivstoff, husleie og forsikringer. Nye systemverktøy på selvkostområdet er også kommet inn og vil øke kostnadene noe fremover. Vi har samtidig redusert noen kostnader på drift. Fra og med 2024 er det lagt inn 3% i pris- og lønnsvekst.

Låneforpliktelser er lagt inn med opptak av lån jf. investeringsplan, og det er beregnet avdrag og renter.

Investeringsplanen viser alle investeringer som skal aktiveres i balansen. Det betyr at de bokføres som en eiendel og avskrives over antatt levetid.

Beredskap: Nye mannskapsbiler i 2023 og 2025. Tankbiler må skiftes ut jevnlig. Andre investeringer er røykdykkerbil, kipp-bil, bytte av ATV og transporthengere, skogbrannutstyr, frigjøringsverktøy, kompressorer, røykvifter og løfteputer.

Feiing: Snøscooter med henger og slede.

Vedlegg: Ingen

MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS BUDSJETT 2023			
TEKST	2021	2022	2023
GEBYR FOR FEING OG TILSYN	-13 946 000	-17 219 000	-18 235 400
ANDRE SALGSINNEKTER AVG.PL.	-5 487 000	-5 613 000	-6 043 000
SALGSINNEKTER AVG.FRITT	-530 000	-490 000	-340 000
SELVKOSTFOND	619 000	560 400	-551 100
SUM SALGSINNEKTE	-19 344 000	-22 761 600	-25 169 500
TILSKUDD FRA EIERE	-46 683 200	-59 027 800	-61 198 700
ANNEN DRIFTSRELATERT INNEKTE	-550 000	-330 000	-140 000
SUM ANNEN DRIFTSINNEKTE	-47 233 200	-59 357 800	-61 338 700
SUM DRIFTSINNEKTER	-66 577 200	-82 119 400	-86 508 200
VAREKOSTNADER	5 510 000	6 300 200	5 855 000
LØNNKOSTNAD	52 930 300	61 361 500	65 068 900
AVSKRIVNING	2 148 000	2 737 000	3 173 000
ANNEN DRIFTSKOSTNAD	11 914 100	13 338 200	13 563 300
SUM DRIFTSKOSTNADER	72 502 400	83 736 900	87 660 200
DRIFTSRESULTAT	5 925 200	1 617 500	1 152 000
RENTEINNEKTE	-700 000	-500 000	-500 000
ANNEN FINANSINNEKTE	0	0	0
SUM FINANSINNEKTE	-700 000	-500 000	-500 000
RENTEKOSTNAD	61 000	234 600	348 000
ANNEN FINANSKOSTNAD	0	0	0
SUM FINANSKOSTNAD	61 000	234 600	348 000
RESULTAT AV FINANSPOSTER	-639 000	-265 400	-152 000
ÅRSRESULTAT	5 286 200	1 352 100	1 000 000

MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS				
ØKONOMIPLAN 2023 - 2026				
BUDSJETT	2023	2024	2025	2026
TILSKUDD FRA EIERE	-61 198 700	-64 258 600	-66 186 400	-68 172 000
GEBYR FOR FEILING OG TILSYN	-18 235 400	-18 782 500	-19 346 000	-19 926 400
SALG AV TJENESTER	-6 383 000	-6 574 500	-6 771 700	-6 974 900
ØVRIGE INNTEKTER	-140 000	-144 200	-148 500	-153 000
BRUK AV FOND	-551 100	-52 600	-54 200	-55 800
SUM DRIFTSINNTEKTER	-86 508 200	-89 812 400	-92 506 800	-95 282 100
VAREKOSTNADER	5 855 000	6 030 700	6 211 600	6 397 900
LØNNSKOSTNADER	65 068 900	66 506 000	68 501 200	70 556 200
AVSKRIVNINGER	3 173 000	3 268 200	3 616 200	3 724 700
ANDRE DRIFTSKOSTNADER	13 563 300	13 970 200	14 389 300	14 821 000
SUM DRIFTSKOSTNADER	87 660 200	89 775 100	92 718 300	95 499 800
DRIFTSRESULTAT	1 152 000	-37 300	211 500	217 700
RENTEINNTEKTER	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
RENTEKOSTNADER	348 000	325 375	428 375	399 375
NETTO FINANSPOSTER	-152 000	-174 625	-71 625	-100 625
ÅRSRESULTAT	1 000 000	-211 925	139 875	117 075

LÅNEFORPLIKTELSER	2023	2024	2025	2026
AVDRAG	895 000	895 000	1 145 000	1 145 000
SALDO PR 31.12.	13 015 000	12 120 000	15 975 000	14 830 000

MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS									
INVESTERINGSPLAN 2023 - 2026									
INVESTERINGER	2023		2024		2025		2026		SUM TOT
	Finansiering		Finansiering		Finansiering		Finansiering		
	Disp. midl	Lån	Disp. midl	Lån	Disp. midl	Lån	Disp. midl	Lån	
Lift									0
Mannskapsbil		4 500 000				5 000 000			9 500 000
Tankbil			1 000 000				1 000 000		2 000 000
Røydykkerbil	800 000								800 000
Kjøppbil			600 000				600 000		1 200 000
ATV	100 000				100 000				200 000
Transporthenger for ATV	60 000		60 000						120 000
Skogbrannhenger	90 000		90 000		90 000		90 000		360 000
Skogbrannpumper	250 000		150 000		150 000		150 000		700 000
Snøscooter m/henger og slede	265 000								265 000
Frigjøringsverktøy	200 000		200 000		200 000				600 000
Kompressor			100 000						100 000
Røykifte			60 000						60 000
Løfteputer	40 000								40 000
Sum	1 805 000	4 500 000	2 260 000	0	540 000	5 000 000	1 840 000	0	15 945 000
SUM DISP. MIDLER	1 805 000		2 260 000		540 000		1 840 000		6 445 000
SUM LÅN		4 500 000		0		5 000 000		0	9 500 000

Representantskapsmøte

Møtedato

14.11.22

SAK 11/22

DRIFTSRAMME 2023

Styrets forslag til vedtak:

Representantskapet vedtar forslaget til driftsramme for 2023

Saksopplysninger:

Det er for 2023 en rammeøkning jf. vedtak i styremøte fra 18.05.2020 sak 10/20 og i representantskapsmøte 09.06.2020 sak 12/20. I tillegg kommer særavtale vakttillegg som var gjeldende fra og med 2022.

Det er lagt inn en kolonne for ekstrakostnader til 110. Dette vil komme i tillegg til ordinær ramme for 2023.

Det er gjort en vurdering sammen med revisor angående egenkapitalnivå. Forsvarlig egenkapital må sees opp mot langsiktig drift, risiko, investeringsbehov og likviditeten i selskapet. Egenkapitalprosenten bør ikke komme under 25%. Likviditetsgraden bør ikke komme under verdien 2.

Både en egenkapitalprosent på 25 og en likviditetsgrad på 2 er anbefalte minimumsnivå. Det vil si at jo nærmere vi er minimumsnivåene, jo mindre spillerom har vi til uforutsette utgifter og investeringer.

MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS											
RAMME 2023											
Kommuner	Ramme 2020	Ramme 2021	Ramme 2022	Ramme 2022 110	Ramme 2022 Særavtale	Ramme 2022 Totalt	Ramme 2023	Ramme 2023 Særavtale	Ramme 2023 Totalt	Ekstra 2023 110	Fordelings-nøkkel
Våler	3 689 458	4 020 970	4 416 722	37 664	72 000	4 526 386	4 626 800	72 000	4 698 800	115 100	7,64 %
Engardal	1 778 842	1 915 750	2 104 302	13 125	0	2 117 427	2 204 400	0	2 204 400	40 100	3,64 %
Trysil	5 422 018	5 889 353	6 468 995	60 090	0	6 538 085	6 776 600	0	6 776 600	211 300	11,19 %
Ehwerunn	16 109 733	17 483 852	19 204 648	223 566	0	19 428 214	20 117 900	0	20 117 900	685 900	33,22 %
Stor-Eldal	2 638 088	2 847 310	3 127 548	24 969	108 000	3 260 517	3 276 300	108 000	3 384 300	74 200	5,41 %
Alvdal	2 398 057	2 615 736	2 873 182	25 253	108 000	3 006 435	3 009 800	108 000	3 117 800	78 200	4,97 %
Rendalen	2 604 319	2 799 943	3 075 519	18 281	108 000	3 201 800	3 221 800	108 000	3 329 800	55 100	5,32 %
Pollald	1 695 350	1 868 383	2 052 273	15 939	108 000	2 176 212	2 149 900	108 000	2 257 900	49 000	3,85 %
Tynset	5 300 762	5 747 251	6 312 907	59 139	45 000	6 416 046	6 613 100	45 000	6 658 100	178 600	10,62 %
Tolga	1 393 918	1 494 706	1 641 818	16 412	90 000	1 748 230	1 719 900	90 000	1 809 900	49 600	2,84 %
Åsnes			6 532 586	75 884	0	6 608 470	6 843 200	0	6 843 200	230 800	11,30 %
Sum	48 030 545	46 683 254	57 810 500	578 322	639 000	59 027 822	60 399 700	639 000	61 198 700	1 767 900	100,00 %

Vedlegg: Ingen

Representantskapsmøte

Møtedato 14.11.22

**SAK 12/22
GEBYRREGULATIV 2023**

Styrets forslag til vedtak:

Representantskapet vedtar forslaget til gebyrregulativ 2023 for Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS.

Saksopplysninger:

3% pris- og lønnsvekst er lagt til grunn for økningen av gebyrene, unntatt er feie-/tilsynsgebyret som blir uendret i 2023.

Årsaken til at feie-/tilsynsgebyret holdes uendret i 2023 er i forhold til selvkostfondet som har økt de siste to driftsårene. For ikke å ende opp i et for stort selvkostfond anbefaler derfor administrasjonen og styret at gebyret ikke økes i 2023.

Vedlegg: Gebyrregulativ og abonnementspriser alarmer for 2023

Saknr. 12/22

2022 2023

Med virkning fra 01.01.23 fastsettes følgende betalingsregulativ i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS. Samtlige satser er ekskl. merverdiavgift.

A.	Leie av bil og mannskap Leie av utrykningskjøretøy pr. time (iht. KS satser) Mannskap pr. time pr. stk. (iht. KS satser)	kr 616,- kr 899,-	616,- 899,-
B.	Unødige brannalarmer utover 1, grunnet manglende vedlikehold/ uaktsomhet	kr 7810,-	8045,-
	Unødige brannalarmer utover 3, grunnet manglende vedlikehold/ uaktsomhet	kr 800,-	825,-
C.	Kursavgift for kurs arrangert av brann- og feiervesenet fastsettes i forhold til det enkelte kurs <i>Fritatt for merverdiavgift</i>		
D.	Gebyr for behandling av søknad om fyrverkeri og tilsyn av utsalgssted <i>Fritatt for merverdiavgift</i>	kr 3615,-	3725,-

Feie- og tilsynsgebyr

Med virkning fra 01.01.23 fastsettes følgende betalingsregulativ for feiing og tilsyn i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS. Samtlige satser er ekskl. merverdiavgift.

Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS (MHBR) innkrever feie- og tilsynsgebyrer på vegne av kommunen, og representerer ved innfordring av kravene kommune hva gjelder bruk av legalpant i eiendommer.

1.	For vanlige røykpiper i bolig- og forretningsbygg inntil 3 etasjer, ekskl. kjeller og uinnredet loft pr. pipe (røykløp) pr. år Det foretas ikke feiing av piper (røykløp) dersom ildsted ikke er tilkoblet, eller i særskilte tilfeller, ildstedet (ene) er plombert av feiervesenet. NB! I disse tilfellene kan det søkes fritak for feie-/tilsynsgebyr.	kr 520,-	520,-
2.	For bygninger med flere etasjer enn nevnt under punkt 1 betales et tillegg pr. etasje pr. år på	kr 89,-	89,-
3.	For større røykpiper betales for medgått tid etter sats pr. time på (iht. KS satser)	kr 899,-	899,-
4.	Mannskap pr. time, fyrkjele feiing (iht. KS satser)	kr 899,-	899,-
5.	Gebyr for ferdigbefaring/trykkprøving/videofilming/fresing av skorstein og fjerning av kaiereir (iht. KS satser)	kr 899,-	899,-
6a.	Tilsyn/kontroll/feiing fritidsbolig, faktureres etterskuddsvis etter varsling (ny fra 2018). Feiing inkludert i gebyret fra 2022. NB! Gjelder pr. eiendom på samme adresse inntil 1 time.	kr 1450,-	1450,-
6b.	Tilsyn/kontroll som går over 1 time faktureres pr. time	kr 600,-	600,-
6c.	Dersom feier ved 2. gang varsel møter «stengt dør», ikke klargjort faktureres det tilleggsgebyr for admin.kostnader	kr 600,-	600,-

Saknr. 12/22

	2022	2023
6d. Feiing av vanlig pipeløp på fritidsbolig samtidig med tilsyn/kontroll, når feier ser det nødvendig. Pris pr. pipeløp	-	-
6e. Feiing av vanlig pipeløp på fritidsbolig på forespørse! faktureres for medgått tid etter sats pr. time (iht. KS satser)	kr 899,-	899,-

	2022	2023	
<p>Gebyr for tilknytning til Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS/ Alarmsentral Brann Innlandet (110) automatiske alarmmottakere</p> <p>Det fastsettes følgende satser for tilknytning til brannvesenets automatiske alarmmottaker ekskl. merverdiavgift, med unntak av noen som er inkl. merverdiavgift som er merket.</p> <p>Ikke avgiftspliktige ytelser er merket særskilt.</p>			
1.	<p>Brannalarm, Kvartalsavgift prisgruppe 1</p> <p>Gjelder bruk av inntil 7 innganger på alarmsender for brann/sprinkler o.l.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygg med bruksareal (BRA) på inntil 300 m² 	kr 957,-	kr 985,-
2.	<p>Brannalarm, Kvartalsavgift prisgruppe 2</p> <p>Gjelder bruk av inntil 7 innganger på alarmsender for brann/sprinkler o.l.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygg med bruksareal (BRA) på 300 m²-500 m² • Kirkebygg, barnehage, privateide samfunnshus/ forsamlingslokaler • Skoler med samlet bruksareal (BRA) under 5000 m² • Sykehjem/institusjon med mindre enn 100 senger • Næringsbygg med overnatting med mindre enn 50 senger • Leilighetsbygg/blokker med bruksareal (BRA) inntil 1200 m², gjelder ved detekterte fellesarealer • Politi-/ambulanse-/brannstasjoner, Rådhus/kommunehus og Tinghus/rettsbygninger • Omsorgsboliger med mindre enn 20 leiligheter 	kr 1910,-	kr 1970,-
3.	<p>Brannalarm, Kvartalsavgift prisgruppe 3</p> <p>Gjelder bruk av inntil 7 innganger på alarmsender for brann/sprinkler o.l.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygg med bruksareal (BRA) på 500 m²-1200 m² • Inntil 2 bygg på samme adresse med samlet bruksareal (BRA) inntil 1200 m² • Skoler med samlet bruksareal (BRA) over 5000 m² • Sykehjem/institusjon med mer enn 100 senger • Næringsbygg med overnatting med 50 senger eller mer • Leilighetsbygg/blokker med bruksareal (BRA) på 1200 m²-7500 m², gjelder ved detekterte fellesarealer • Idrettshaller • Omsorgsboliger med 20-50 leiligheter • Private leilighetsbygg i kombinasjon med enkel næringsvirksomhet med mindre enn 20 leiligheter • Garasjeanlegg inntil 5000 m² 	kr 2865,-	kr 3040,-
4.	<p>Brannalarm, Kvartalsavgift prisgruppe 4</p> <p>Gjelder bruk av inntil 15 innganger på alarmsender for brann/sprinkler o.l.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygg med bruksareal (BRA) på 1200 m²-7500 m² • Inntil 3 bygg på samme adresse med samlet bruksareal (BRA) inntil 7500 m² • Omsorgsboliger med mer enn 50 leiligheter • Private leilighetsbygg i kombinasjon med enkel næringsvirksomhet med 20-50 leiligheter • Garasjeanlegg over 5000 m² 	kr 3820,-	kr 3935,-

5.	Brannalarm, Kvartalsavgift prisgruppe 5 Gjelder bruk av inntil 15 innganger på alarmsender for brann/ sprinkler o.l. <ul style="list-style-type: none"> • Kjøpesenter, mer enn 20 butikker • Storindustri med bruksareal (BRA) over 7500 m² • Sykehus • Inntil 4 bygg på samme adresse med samlet bruksareal (BRA) inntil 7500 m² • Bolighus/blokker med nærlng sammen med mer enn 20 leiligheter, gjelder ved detekterte fellesarealer • Private leilighetsbygg i kombinasjon med enkel næringsvirksomhet med mer enn 50 leiligheter 	kr 4780,-	kr 4925,-
6.	Brannalarm, Privatbolig/leilighet, Kvartalsavgift pris gruppe 6 <ul style="list-style-type: none"> • Brannalarm inkl. en tilleggsalarm 	Kr 1304,- inkl. mva	Kr 1345,- inkl. mva
7.	Brannalarm, Gårdsbruk/landbrukselendommer, Kvartalsavgift prisgruppe 7 Gjelder bruk av inntil 7 innganger på alarmsender for brann/ sprinkler o.l. <ul style="list-style-type: none"> • Brannalarm 	kr 1075,-	kr 1110,-
8.	Innbrudd, Kvartalsavgift prisgruppe 8 <ul style="list-style-type: none"> • Kunden må ha brannalarm fra før, og selv ha system for å rykke ut på alarmer • Prisen gjelder pr. bygg 	kr 481,-	kr 495,-
	Innbrudd, Kvartalsavgift - innbrudd avtaler inngått før 01.01.2016	Etter avtale	
9.	Heisalarm, Kvartalsavgift prisgruppe 9 <ul style="list-style-type: none"> • Gjelder bygg som ikke har andre alarmer til 110-sentralen • Prisen gjelder for første heis 	kr 957,-	kr 985,-
10.	Heisalarm, Kvartalsavgift prisgruppe 10 <ul style="list-style-type: none"> • Gjelder bygg der det er overført andre alarmer til 110-sentralen • Prisen gjelder pr. heis 	kr 481,-	kr 495,-
11.	Teknisk alarm, Kvartalsavgift prisgruppe 11 <ul style="list-style-type: none"> • Gjelder bygg som har andre alarmer til 110-sentralen 	kr 481,-	kr 495,-
12.	Teknisk alarm, Kvartalsavgift prisgruppe 12 <ul style="list-style-type: none"> • Gjelder bygg som ikke har andre alarmer til 110-sentralen 	kr 957,-	kr 985,-

Rabattsatser for storkunder:**Kunder med 5 objekt adresser eller mer 15 % rabatt**

Representantskapsmøte

Møtedato

14.11.22

SAK 13/22

GJENNOMGANG AV INTERKOMMUNALE SAMARBEID MED MÅL OM KOSTNADSEFFEKTIV DRIFT**Forslag til vedtak:**

Representantskapet tar saken til orientering, og vedtar ut fra en helhetsvurdering at tiltaket ikke iverksettes for selskapet.

Saksopplysninger:

Saken har vært til diskusjon og behandling i styret. Den ble også kort presentert på forrige representantskapsmøte i april 2022.

Under sees mandat som er mottatt fra SØIPR:

SAK 03/22 MANDAT FOR GJENNOMGANG AV INTERKOMMUNALE SAMARBEID MED MÅL OM KOSTNADSEFFEKTIV DRIFT**Vedtak:**

1. Styret for SØIPR ønsker at kommunene i Sør-Østerdalsregionen i fellesskap iverksetter en gjennomgang av interkommunale selskaper hvor kommunene er medeiere, med mål om kostnadseffektiv drift.
2. Eierkommuner i selskapene som omfatter andre enn Sør-Østerdalsregionen og Kongsvingerregionen inviteres til å delta i gjennomgangen. Gjelder særlig MHBR.
3. Gjennomgangen av selskapene iverksettes etter at styrene og representantskapene i selskapene er orientert om vedtaket (pkt. 1), og eierkommunene har vedtatt at gjennomgangen skal iverksettes.
4. Ordfører i hver av kommunene tar ansvar for at gjennomgangen blir forankret og behandlet i eget formannskap og kommunestyre.
5. Arbeidet skal gjennomføres slik at eventuelle effektiviseringsgevinster kan innarbeides i selskapenes og kommunenes budsjetter fra og med 2023.

20. mai 22 mottok selskapet, styreleder og leder representantskap mail hvor følgende ble meddelt:

«Sør-Østerdalsregionen interkommunalt politisk råd (SØIPR) ønsker å vurdere å iverksette en gjennomgang av interkommunale selskaper hvor kommunene er medeiere, med mål om kostnadseffektiv drift.

Flere av selskapene som kommunene er medeiere i, er en del av gjennomgangen som Kongsvingerregionen allerede har igangsatt.

Når det gjelder MHBR er i tillegg til kommunene i Sør-Østerdalen kommunene Åsnes, Rendalen, Folldal, Alvdal, Tynset og Tolga medeiere.

Det forutsettes at alle eierkommune er enig før en prosess med å gjennomføre en eventuell gjennomgang iverksettes.

20.05.2022 ble det avholdt et Teams møte med ordførerne i kommunene Tynset, Rendal, Folldal og Åsnes hvor spørsmålet om en eventuell gjennomgang av MHBR ble diskutert.

Konklusjon ble at saken oversendes representantskapet, hvor alle eierkommunene er representert, for vurdering av om saken skal følges opp og en gjennomgang med mål om kostnadseffektiv drift skal iverksettes eller ikke.»

Administrasjonens vurdering og anbefaling:

MHBR har i løpet av de siste årene arbeidet strukturert og målrettet med å utvikle gode plandokumenter for både langsiktig styring i form av Strategisk Plan (4-årsplan), samt ny Virksomhetsplan med underliggende styrende dokumenter i form av investeringsplaner, kompetanseplaner og utskiftinger av kjøretøy.

Parallelt med dette arbeidet er det innført en strukturert rapportering både internt i selskapet, men også til styre og representantskap.

Mål og tiltak er i høy grad fokusert mot utvikling av selskapet både når det gjelder effektivitet, men også kvalitetshevende tiltak. Det gjennomføres solide prosesser på ledernivå i forbindelse med planlegging av budsjett kommende år, hvor det drives utstrakt prioritering for å holde kostnader nede.

Tiltaket som er stipulert å gjennomføre fra SØIPR sin side vil kreve relativt store ressurser fra både ledelsen og administrasjonen sin side. Kapasiteter som da må omprioriteres i forhold til planlagt aktivitet. Selskapet besitter en meget tynt oppsatt administrasjon, noe som gjør et slikt tiltak relativt omfattende ressursmessig.

Selskapet er av den oppfatning at fokus på effektivitet, rasjonalisering, kvalitetsheving og utvikling generelt er svært viktig, og at det er kan være meget sunt å gjennomføre slike tiltak. Allikevel er administrasjonen av den oppfatning at det som etterspørres og pekes på i stor utstrekning allerede er igangsatt og gjennomføres til daglig i selskapet, og ikke som et særskilt tiltak.

Administrasjonen anbefaler derfor at tiltaket slik det beskrives ikke iverksettes slik det er beskrevet, men heller at de allerede igangsatte prosesser følges opp i våre etablerte styringslinjer i styret og representantskapet.

Protokollført fra styremøte 20.06.22

Brannsjefen ga en oppdatering av saken i tillegg til informasjon om vurderingen som er gjort fra administrasjonen. Styremedlemmene kom med innspill, bl.a. at brannsjefen er rundt i alle kommunestyrene 2. hvert år og informerer om MHBR IKS.

Styrets vedtak:

Styret tar saken til orientering, og anbefaler overfor Representantskapet ut fra en helhetsvurdering at tiltaket ikke iverksettes.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt

Vedlegg: Utskrift fra protokoll SØIPR

SAKNR. 13/22

UTSKRIFT FRA PROTOKOLL VEDR. SAK 03/22**Protokoll fra møte i styret for Sør-Østerdalsregionen interkommunalt politisk råd (SØIPR)**

Sted: Teams

Tid: Torsdag 13. januar kl. 12.00 – 14.30

Deltakere

Elverum
Ordfører Lillian Skjærvik
Kommunedirektør Kristian Trengereid
Engerdal
Varaordfører Terje Langfloen
Stor-Elvdal
Ordfører Even Moen
Rådmann Leif Harald Walle
Våler
Ordfører May-Liss Sæterdalen
Kommunedirektør Rune Antonsen
Trysil
Ordfører Erik Sletten
Rådmann Jan Sævig
Åmot
Ordfører Ole Erik Hørstad
Kommunedirektør Stein Halvorsen
Innlandet fylkeskommune
Anne Thoresen Fylkestinget
Rune Øygarden Fylkestinget
Hanne Varhaug Sjøberg Fylkesadministrasjonen
Inviterte
Seksjonssjef Randi Sletnes Innlandet fylkeskom.
Administrasjonen
Daglig leder Terje Røe
Regionrådssekretær Hilde K. Hansen

SAKSBEHANDLING

SAK 01/22 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Vedtak:

Innkalling og saksliste godkjent.

SAK 02/22 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE I STYRET I SØIPR

Vedtak:

Protokoll fra møte i styret i Sør-Østerdalsregionen 9. desember 2021 godkjent.

SAK 03/22 MANDAT FOR GJENNOMGANG AV INTERKOMMUNALE SAMARBEID MED MÅL OM KOSTNADSEFFEKTIV DRIFT

Vedtak:

1. Styret for SØIPR ønsker at kommunene i Sør-Østerdalsregionen i fellesskap iverksetter en gjennomgang av interkommunale selskaper hvor kommunene er medeiere, med mål om kostnadseffektiv drift.
2. Eierkommuner i selskapene som omfatter andre enn Sør-Østerdalsregionen og Kongsvingerregionen inviteres til å delta i gjennomgangen. Gjelder særlig MHBR.
3. Gjennomgangen av selskapene iverksettes etter at styrene og representantskapene i selskapene er orientert om vedtaket (pkt. 1), og eierkommunene har vedtatt at gjennomgangen skal iverksettes.
4. Ordfører i hver av kommunene tar ansvar for at gjennomgangen blir forankret og behandlet i eget formannskap og kommunestyre.
5. Arbeidet skal gjennomføres slik at eventuelle effektiviseringsgevinster kan innarbeides i selskapenes og kommunenes budsjetter fra og med 2023.

Behandling:

Vedtaket må ses i sammenheng med at kommunene i Kongsvingerregionen har iverksatt et arbeid for omstilling og effektivisering i interkommunale selskaper (IKS) og andre interkommunale samarbeid.

Kommunedirektørene avtalte i møte 24.08.21 at Våler kommune utarbeider saksframlegg som kan benyttes i alle berørte kommuner. Saksframlegget er utarbeidet av kommunedirektør Rune Antonsen i Våler.

Interkommunale samarbeid i Sør-Østerdalsregionen

Kommunene i Sør-Østerdalsregionen har i dag følgende interkommunale samarbeid organisert som interkommunale selskaper eller vertskommunesamarbeid hvor to eller flere av kommunene i regionen deltar:

Interkommunale selskaper:

- Midt-Hedmark brann og redning (Elverum, Engerdal, Stor-Elvdal, Trysil, Våler, Alvdal, Rendalen, Folldal, Tynset, Tolga, Åsnes)
- Kontrollutvalgssekretariat Øst IKS (Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot, Åsnes)
- Revisjon Øst IKS (Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot, Åsnes)

Vertskommunesamarbeid:

- SÅTE IKT (Stor-Elvdal, Åmot, Trysil, Engerdal)
- Elverum legevakt (Elverum, Våler, Åsnes, Åmot)

Vertskommunen for samarbeidet er markert med fet skrift.

Vurderinger:***Hvorfor interkommunalt samarbeid?***

Det kan være flere årsaker til at kommuner velger å etablere interkommunale samarbeid. De vanligste er:

- Kommunene er hver for seg for små til å klare å levere tjenesten innenfor rammen av gjeldende lovverk
- Tjenesten kan produseres og leveres mer kostnadseffektivt (stordriftsfordel)
- Bedre utnyttelse av anlegg og utstyr
- Bedre kvalitet i tjenestene
- Mindre sårbarhet i tjenesten, større fagmiljø med bedre muligheter for spesialisering, større bredde i kompetanse, lettere å rekruttere fagpersonell

En forskningsrapport fra International Research Institute of Stavanger AS om "Interkommunalt samarbeid – konsekvenser, muligheter og utfordringer", utført på vegne av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, konkluderer med økonomiske besparelser oppnås i de samarbeidene der det er stordriftsfordeler i form av spesialisering av tjenesteutførelse og investeringer i felles anlegg og utstyr. I mange tilfeller tas imidlertid innsparingsmulighetene ut i økt tjenestekvalitet og større bredde i tjenestene. Mindre kommuner (under 3 000 innbyggere) kan gjennom interkommunalt samarbeid oppnå større besparelser enn større kommuner (over 6 000) innbyggere, sett i relasjon til alternativet med å drive tjenesten i egen regi.

Styringsutfordringer ved interkommunalt samarbeid

Styringsutfordringer knyttet til interkommunalt samarbeid er både velkjent og veldokumentert gjennom forskning. Utvalget som utredet dagens kommunelov har i sin utredning (NOU 2016: 4 pekt på flere styringsutfordringer ved slikt samarbeid:

- Hensynet til effektivitet og tjenestelevering kan bryte mot hensynet til demokratisk styring og kontroll.

- Økonomisk kontroll og helhetlig politisk prioritering innenfor kommunal virksomhet. Prioritering av oppgaver og utgifter i samarbeidet opp mot alle andre kommunale oppgaver.
- Grunnleggende demokratiske hensyn ivaretas på en dårligere måte enn tiltak som drives i regi av den enkelte kommune. Den enkelte deltakerkommune (med unntak av vertskommunesamarbeid) kan ikke instruere samarbeidet om hvordan det skal utføre sine oppgaver eller utøve sin myndighet. Deltakerkommunene må i stedet prøve å påvirke gjennom sin deltakelse i samarbeidets styringsorganer.
- Avstanden fra velgerne til utøverne av det interkommunale samarbeidet er lengre og indirekte. Mens politikerne i kommunestyret kan stilles til ansvar for sine beslutninger i valg, har velgerne ikke samme innflytelse overfor representanter for kommunen som deltar i interkommunale samarbeidsordninger.
- Økt omfang og kompleksitet i samarbeidsordninger vil dessuten kunne gjøre det vanskelig for ordinære kommunestyrerepresentanter å ha kvalifiserte innspill på hva slags beslutninger som skal fattes i slike organer. Kommunestyrene kan i verste fall tappes for makt og relevans og få sviktende legitimitet.

Kommunene kan i noen grad kompensere for disse styringsulempene gjennom god eierstyring, herunder tydelige målsettinger, klare styringslinjer og tydelige rammer for virksomheten.

Styringsutfordringene er klart større i interkommunalt samarbeid etablert som IKS, AS eller annen organisering i selvstendig rettssubjekt med eget styre og representantskap/generalforsamling, sammenlignet med et vertskommunesamarbeid etter kommunelovens § 20 hvor kommunestyret i samarbeidskommunen overfører myndighet via kommunedirektøren i egen kommune til kommunedirektøren i vertskommunen.

Alle kommuner er pålagt å utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret minst én gang i valgperioden, jf. kommunelovens § 26-1.

Eierskapsmeldingen skal inneholde:

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.

Kravet om eierskapsmelding er ment å bedre kommunens styring og kontroll med eksterne virksomheter.

Mål og prosess for arbeidet

Målet med gjennomgangen er å sørge for at de interkommunale tjenestene har en kvalitet og et omfang som er sammenlignbart med de tjenester i samarbeidskommunene som er underlagt direkte folkevalgt styring og kontroll i den enkelte kommune.

Prioritering av samarbeidene

Sør-Østerdalsregionen har ikke et stort antall interkommunale samarbeid, men allikevel et antall som gjør det nødvendig å sette gjennomgangen av samarbeidene i en prioriteringsrekkefølge. Styringsutfordringene knyttet til interkommunale selskaper er vesentlig større enn vertskommunesamarbeid hvor virksomheten/tjenesten er organisert i linjen til vertskommunen med kommunedirektøren som øverste administrative leder og kommunestyret som øverste politiske styringsorgan. Samarbeidskommunens behov for administrativ og politisk innflytelse kan her bedre ivaretas gjennom samarbeidsavtaler og løpende formell og uformell dialog og involvering. Det foreslås derfor at samarbeidskommunene i første omgang konsentrerer seg om en gjennomgang av de interkommunale selskapene og at prioriteringen gjøres etter budsjetterte brutto driftsutgifter.

Fastsetting av Innsparingskrav

Det må fastsettes innsparingskrav overfor selskapene for å kunne dokumentere konsekvenser for tjenesten ved ulike innsparingsnivåer. Kravene kan formuleres prosentvis reduksjon av netto driftsutgifter for selskapet. Utforming av innsparingskravene bør kunne koordineres på ordfører/kommunedirektørnivå mellom samarbeidende kommuner.

Plan for gjennomføring

Gjennomgangen av det enkelte selskap:

- a) Intern gjennomgang i selskapet
 - a. Selskapet gjør gjennomgangen selv med egne ressurser
 - b. Kommunene bistår selskapet med sine ressurser

Prosessen må påvise muligheter for effektivisering/innsparing med beskrivelse av konsekvenser. Tiltak må beskrives og prioriteres og ses i et 4-årsperspektiv fra 2023. Økonomisk effekt må beregnes. Arbeidet bør i tid gjennomføres slik at eventuelle effektiviseringsgevinster kan innarbeides i selskapenes og kommunenes budsjetter fra og med 2023.

Økonomisjefene bør kunne inngå i en ressurspool som kan bistå selskapene i arbeidet. Administrativ og politisk prioritering og koordinering bør kunne skje gjennom kommunedirektørene i Sør-Østerdalsregionen, samt styret og representantskapet i Sør-Østerdalregionen interkommunalt politiske råd. Prosessen må etableres slik at den ivaretar god dialog mellom de ulike selskapene og eierkommunene.

Representantskapsmøte

Møtedato

14.11.22

SAK 14/22

FOREBYGGENDE- OG BEREDSKAPSANALYSE

Styrets forslag til vedtak:

Representantskapet tar informasjon om analysearbeidet til etterretning.

Saksopplysninger:

Ny Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften) ble gjeldende fra 1. mars 2022. Denne stiller krav om TO nye analyser for brann- og redningsvesen i Norge. Henholdsvis Forebyggendeanalyse og Beredskapsanalyse.

§ 8. Forebyggendeanalyse og krav til bemanning

«Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en forebyggendeanalyse på bakgrunn av

- a. risiko- og sårbarhetsanalysen etter forskriften § 7,
- b. oppgavene i brann- og eksplosjonsvernloven § 11 og forskrifter gitt i medhold av denne.

Forebyggendeanalysen skal identifisere hvilken personell og hvilken kompetanse som er nødvendig for å sikre et tilfredsstillende forebyggende arbeid.

Brann- og redningsvesenet skal ha personell til brannforebyggende arbeid etter forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging, og dette skal utføres med minst 0,1 årsverk per 1 000 innbyggere i ansvarsområdet. I tillegg til personell til brannforebyggende arbeid gjelder krav til årsverk til leder for forebyggende arbeid, jf. forskriften § 11, og krav til bemanning ved feiing og tilsyn med fyringsanlegg etter forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging § 17.»

§ 9. Beredskapsanalyse

«Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen, jf. forskriften § 7 og § 8. Beredskapsanalysen skal besvare i hvilken grad brann- og redningsvesenet er organisert, utrustet og bemannet til å håndtere den kartlagte risikoen og sårbarheten, jf. forskriften § 7.

Beredskapsanalysen skal identifisere og vurdere hvilke ressurser, som utstyr, personell og kompetanse, som er nødvendig for å kunne håndtere dimensjonerende hendelser på en tilfredsstillende måte.

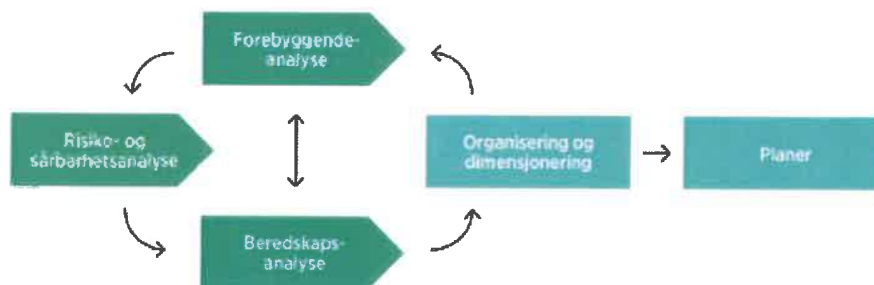
Vurderingen av antall personer i beredskapsstyrken, vaktberedskapen, antall vaktlag, reservestyrken og lokaliseringen av beredskapsstyrken, jf. forskriften § 13, § 15, § 16 og § 17, skal omfatte

- a. risikoen i ansvarsområdet
- b. kravet til utrykningstid
- c. oppmøtetiden for personellet som skal møte til førsteinnsats og videre innsats, og
- d. samarbeid med andre brann- og redningsvesen.»

Videre er det fra DSB sin side utarbeidet en egen «Veileder til beredskapsanalyse for brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralene». Denne beskriver både beredskapsanalysen og forebyggendeanalysen.

Figur fra veileder viser sammenhengen mellom ROS, forebyggende – og beredskapsanalyse:

Begge analysene er relativt omfattende og MHBR har arbeidet med analysene siden 2021, da det ble klart at kravet ville komme. MHBR har videre valgt å gjennomføre begge analysene ved hjelp av egne ressurser, og ikke leie inn ekstern støtte i form av konsulent slik mange brann og redningsvesen har gjort. Styrken ved vårt valg er meget god innsikt i grunnlag, vurderinger og konklusjoner som vil ligge til grunn. På en annen side er dette helt klart svært ressurskrevende for flere av våre ledere.

Oppsummert skal begge analysene resultere i en konklusjon for dimensjonering av og kompetanseplan for forebyggende avdeling, samt dimensjonering, organisering samt utrustning av beredskapsavdelingen.

Konklusjonene vil kunne medføre endringer i forhold til dagens bemanning, fagområder og utrustning. Det igjen vil kunne få økonomiske konsekvenser.

Det legges derfor stor vekt på at denne prosessen må forankres i styrende organer, som for MHBR sin del vil si styre, representantskap og kommunestyre.

Hensikten med at denne saken legges frem for styret i denne omgang er derfor å tydeliggjøre mulige konsekvenser og at det vil komme anbefalinger som på et senere tidspunkt som vil kreve beslutninger og anbefalinger til representantskap og i neste omgang kommunestyre rundt om i selskapet.

Foreløpige delkonklusjoner peker i retning at MHBR på flere områder kan være noe underdimensjonert både når det gjelder administrasjon, brannforebyggende og beredskap.

I styrets behandling av saken ble det lagt frem et ønske om at selskapet innhenter ekstern støtte for å kvalitetssikre arbeidet og konklusjoner som blir utarbeidet. Videre anbefalte styret at forankring i eierkommuner blir gjennomført av brannsjef gjennom besøk i de respektive kommunestyre. Bakgrunnen for det siste er å kvalitetssikre at samme informasjon blir presentert til våre eiere, i tillegg til å forsterke betydningen og viktigheten av dette arbeidet.

Følgende tidsplan er planlagt for prosessen:

Forebyggende Beredskaps- analyse	Informasjon om prosess Forankring Delkonklusjoner	Konklusjoner Anbefalinger
Styret	19.sep 22	5.des 22/Mars 23
Representantskap	14.nov 22	April 23
Kommunestyret	Nov 22 - Feb 23	April - Juni 23

Vedlegg: Ingen

Representantskapsmøte

Møtedato 14.11.22

SAK 15/22
BRANNSJEFENS PRIORITERINGER FOR 2023

Styrets forslag til vedtak:
Representantskapet stiller seg bak de fremlagte prioriteringene for 2023, og ber selskapet innarbeide de i sin Virksomhetsplan.

Saksopplysninger:

Strategisk Plan 2020-2024 beskriver selskapets langsiktige målsettinger, samt prioriterte områder i perioden. Av de 15 prioriteter som er beskrevet i Strategisk Plan har 12 hatt oppstart tidligere år. Det planlegges med oppstart av 2 nye i 2023. En av prioritertene som hadde planlagt oppstart i 2022 blir forskjøvet til 2023 på grunn av flere forhold.

De prioritertene som er startet pågår fremdeles. De fleste av punktene er av en slik karakter at selskapet vil måtte bruke flere år for å planlegge og implementere de på en god måte.

Selskapets erfaring med Strategisk Plan med definerte prioriteter for kommende periode er meget god. Det gir mulighet for en langsiktig planlegging og struktur for mye av satsningene for MHBR.

Under vises en kort oversikt over alle prioriteter for langtidperioden, med utheving av de som anbefales iverksatt i 2023:

Prioriteter 2021 - 2024 MHBR IKS				2021		2022		2023	
nr	tema på tittel	målsetting	ansvar	Aktivitet 2021		Aktivitet 2022		Aktivitet 2023	
1	Øvinger/øvelse MHBR IKS	Ettersom en PMS (berednings) for MHBR er en forutsetning for å kunne ha en god beredning og øvinger under slike beredningsøvelser, er det viktig å ha en god beredning og øvinger under slike beredningsøvelser. Det skal vurderes om det er behov for å gjennomføre slike øvelser i samarbeid med beredningsmyndighetene.	Beredning	Øvinger/øvelse	Øvinger/øvelse	Oppstart			
2	Vedlikeholdstraining utstyring (Kode 100)	Koder til slike vedlikeholdstraining utstyring er utarbeidet av MHBR. Det skal vurderes om det er behov for å gjennomføre slike øvelser i samarbeid med beredningsmyndighetene. Det skal vurderes om det er behov for å gjennomføre slike øvelser i samarbeid med beredningsmyndighetene.	Beredning	Innrensning, vedlikehold, moduler, priser		Oppstart		Oppstart forskyvnes til 2023	
3	Veivisnings utstyring (Drone)	Drone er et viktig utstyr for å kunne ha en god beredning og øvinger under slike beredningsøvelser. Det skal vurderes om det er behov for å gjennomføre slike øvelser i samarbeid med beredningsmyndighetene. Det skal vurderes om det er behov for å gjennomføre slike øvelser i samarbeid med beredningsmyndighetene.	Beredning/forstyggende				Oppstart		
4	BRANN	Selskapet har vedtatt å gjennomføre en brannøvelse i 2023. Det skal vurderes om det er behov for å gjennomføre slike øvelser i samarbeid med beredningsmyndighetene. Det skal vurderes om det er behov for å gjennomføre slike øvelser i samarbeid med beredningsmyndighetene.	Forberedelse/Beredning	Øvinger/øvelse	Øvinger/øvelse	Øvinger/øvelse			
5	Vedlikeholdstraining utstyring (Kode 100)	Koder til slike vedlikeholdstraining utstyring er utarbeidet av MHBR. Det skal vurderes om det er behov for å gjennomføre slike øvelser i samarbeid med beredningsmyndighetene. Det skal vurderes om det er behov for å gjennomføre slike øvelser i samarbeid med beredningsmyndighetene.	Adm./Beredning			Oppstart			

Prioriteter 2021 - 2024 MHBR IKS

NR	Navn på tiltak	Måling	Ansvare	2021		2022		2023	
				Aktivitet 2021		Aktivitet 2022		Aktivitet 2023	
5	Videobeskrivelse av styrer Kontrollmåling	Måling	Adm/Service/Te Hjelp			Oppstart			
6	LANDAK		Adm - alle	LANDAK 2.0 innført med evidenslig prosedyre	Implementering av LANDAK funksjoner	Vurdering av flere moduler, skriv drift og bruk av systemet	LANDAK 2.0 implementert fokus på drift av systemet		
7	Utvikling av tilt		Driftstiltak	Kontinuerlig og pågående					
8	Transpordeddele Systematisk ledelse		Driftstiltak	Kontinuerlig og pågående					
9	Feilretting i alle Høsting		Adm - alle			Oppstart			
10	Samband med etableringsen		Samråd	Oppstart	Kontinuerlig og pågående				
11	Informasjonsstrategi		Adm - alle				Oppstart		
12	Utbildning av feilretting		Ferdigstilt			Oppstart			
13	Utvikling av kompetanse		alle	Kontinuerlig og pågående					
14	Fokus på brannforebyggende arbeid		Servicegjende	Kontinuerlig og pågående					
15	Hildefisering av slingslanser		Driftstiltak/ Servicegjende	Ejendoms og utveier på SL i samarbeid med alle IKS-ene og med IKS-er		Kontinuerlig og pågående			

Vedlegg: Ingen

Representantskapsmøte

Møtedato 14.11.22

SAK 16/22

ORIENTERING OM VIRKSOMHETEN

Forslag til vedtak:

Representantskapet tar orienteringssakene til etterretning.

Følgende orienteringssaker blir presentert:

- Status leveranser MHBR IKS
- Status Våler brannstasjon
- Status Trysil brannstasjon
- Status Elverum brannstasjon
- Status Tynset brannstasjon /Depot Kvikne
- Omorganisering og tilpasning av feiervesenet
- Generelt om aktivitet

Vedlegg: Ingen

Representantskapsmøte

Møtedato 14.11.22

REISEREGNING

NAVN:

Personnr.: (11 siffer).....

ADRESSE:

Skattekort (kryss av)

Skatte
kommune: Vedlagt Tidligere innsendt

Bankkonto nr:

REISESPESIFIKASJON						REISEUTLEGG	
DATO	FRA STED	TIL STED	KL.	ANT. KM	ANTALL PASS. KM	UTLEGG, TOG, BUSS, MV.	BELØP
KM. DENNE REISEN				SUM		SUM	

ARTS- KODE	ARTSTEKST	ENHETSTEKST	PRIS/BELØP	ANMERKNINGER
4200	Bilgodtgjørelse	Antall km:	4,03	
4210	Passasjertillegg	Antall km:	1,00	
4101	Utlegg, tog, buss m.v.	Beløp utlegg	kr	
2135	Tapt arbeidsfortjeneste	Antall timer/dag	kr	

Ansvarlig for møteinnkalling: Representantskapets ordfører

....., den.....2022

Attestert, dato/sign.:.....

..... (sign.)

Anvist, dato/sign.:.....

Styreprotokoll Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS

Sted/dato: Malmplassen i Tolga, mandag 19. september 2022 kl. 10:00

Tilstede:

Styreleder	Sven Inge Sunde
Nestleder	Jorunn Graff Bjørnensen
Styremedlem	Helen Margrethe Schjelderup
	Arne Hagestrø
	Lage Trangsrud
	Tommy Kristoffersen
	Eva Nyhus
	Bjørn Thomas Berget
	Tove Lisbeth Finstad
	Anders Øverby
	Terje Haugland

Vararepr.

Brannsjef	Trond Joar Kjenstadbakk
Stabssjef	Øystein Aamodt
Økonomirådg.	Linda Alette Løkken
Referent:	Lena Lundby
Avd.leder	
Beredskap:	Aslak Overland

Forfall: Tone Hagen, John Olav Sundli

Styreleder Sven Inge Sunde ønsket alle velkommen til styremøte.

Saksnr. Sak

17/22	<p>GODKJENNING AV MØTEINNKALLING, SAKLISTE OG REFERAT FRA FORRIGE MØTE</p> <p>Forslag til vedtak: Innkalling, sakliste av 12. september 2022 og referat fra forrige møte ble godkjent, og styreleder erklærte møtet for lovlig satt.</p> <p>Saksopplysninger: Møteleder refererte til innkalling av 12. september 2022, med spørsmål om styret hadde innvendinger mot innkalling og sakliste.</p> <p>Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.</p>
18/22	<p>ØKONOMISK RAPPORT 2 TERTIAL 2022</p> <p>Forslag til vedtak: Styret tar den fremlagte økonomiske rapporten for 2. tertial til etterretning.</p> <p>Saksopplysninger: Resultat for Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS pr. 31.05.2022 viser et overskudd på kr 5 337 000,- mot et budsjettert overskudd på kr 3 002 000,-. Prognosen viser at vi vil gå med et underskudd i 2022 jf. budsjett.</p>

Resultatene pr. avdeling:

Netto pr. avdeling	Hittil i år 2022 (Januar tom august)		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
Administrasjon	-1 837 045	-1 613 828	-223 217
Beredskap	-1 896 127	-2 110 080	213 953
Forebyggende	-411 126	78 883	-490 009
Netto sum drift	-4 144 298	-3 645 025	-499 273
Feiing	-1 193 229	642 584	-1 835 813
Netto sum	-5 337 527	-3 002 441	-2 335 086

*minustegn er lik overskudd

Sum drift viser et overskudd og ligger litt foran budsjett. Vi har mottatt tilskudd fra Fagforbundet for kjøp av båt til Tynset. I tillegg har vi fått tilskudd fra Landbruksdirektoratet som er benyttet til prosjektet for dyreredning. Ekstrakostnad for 110, som tidligere kommunisert, på ca. kr 800 000,- vil ytterligere påvirke resultatet for selskapet. I tillegg har ikke resultatet av årets lønnsoppgjør fått resultateffekt noe som vil redusere avviket på lønn. På avskrivninger ser vi nå at vi sparer noe på investeringer på kjøretøy som kommer inn sent på året, men samtidig har vi overtatt eiendeler fra Åsnes som skal vurderes med tanke på avskrivninger. Dette gjøres i årsoppgjøret. Ellers ingen store avvik.

Selvkostområdet feiing viser et overskudd og ligger foran budsjett. Gebyr for feiing og tilsyn ble fakturert i april. Det har kommet inn noe inntekter for fritidsboliger, men det vil bli hoved fakturering i november. På kostnadssiden er det på lønn brukt mindre kostnader i forbindelse med refusjon av sykepenger og lønnskostnader på ny stilling. I budsjettet ligger ny koordinator inne hele året, mens starttidspunkt ble nå i august. Ellers ingen store avvik. Det skal leies inn vikarer og gjøres innkjøp som vil hjelpe den daglige driften. Dette er kostnader vi har utsatt, men som vi nå ser er mulig med tanke på god økonomi.

Prognosen for selskapet viser at vi sannsynlig vil gå litt over budsjett. De to største momentene som tidligere år er kostnader til 110-sentralen og pensjonsforpliktelsen. Vi har fått ytterligere kunnskap om pensjonsforpliktelsen og vil til styremøte i desember vite mer om årets forpliktelse.

Økonomirådgiver gikk igjennom økonomisk rapport pr. 2 tertial 2022. Det ble stilt spørsmål om avskrivninger og utrykninger i 2022, som ble svart ut.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

19/22 **ØKONOMI- OG INVESTERINGSPLAN 2023-2026**

Forslag til vedtak: Styret vedtar forslaget til økonomi- og investeringsplan 2023-2026 for Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS.

Saksopplysninger: Økonomiplanen bygger på budsjettet for 2023. På inntektssiden foreligger det en økning som følge av økt tilskudd fra eierne jf. tidligere vedtak i styremøte 18.05.2020 og i representantskapsmøte 09.06.2020. Økningen er i henhold til planen om å komme i balanse etter flere års planlagt bruk av egenkapital. Vi ser at vi må øke tilskuddet litt mer en pris- og lønnsvekst for å gå i balanse. Tilskuddet i årene fremover blir gjenstand for en prosess med tanke på utviklingen av selskapet. Det er noe reduksjon i variabel inntekt, mens ABA-inntektene øker. Det er ingen økning på gebyr for feiing og tilsyn for 2023. Fra og med 2024 er det lagt inn 3% økning.

På kostnadssiden ligger 110-Innlandet inne med ordinær brukerbetaling uten ekstra kostnad. På lønnskostnader ligger det en ekstra ansatt og en prosjektstilling inne på selvkostområdet.

	<p>Prosjektstillingen blir trukket ut igjen i 2024. Det blir økte avskrivninger fra og med 2023 ut fra nye investeringer. På annen driftskostnad er det lagt inn større økning på kostnader for drivstoff, husleie og forsikringer. Nye systemverktøy på selvkostområdet er også kommet inn og vil øke kostnadene noe fremover. Vi har samtidig redusert noen kostnader på drift. Fra og med 2024 er det lagt inn 3% i pris- og lønnsvekst.</p> <p>Låneforpliktelser er lagt inn med opptak av lån jf. investeringsplan, og det er beregnet avdrag og renter.</p> <p>Investeringsplanen viser alle investeringer som skal aktiveres i balansen. Det betyr at de bokføres som en eiendel og avskrives over antatt levetid.</p> <p><u>Beredskap</u>: Nye mannskapsbiler i 2023 og 2025. Tankbiler må skiftes ut jevnlig. Andre investeringer er røykdykkerbil, kipp bil, bytte av ATV og transporthengere, skogbrannutstyr, frigjøringsverktøy, kompressorer, røykvifter og løfteputer.</p> <p><u>Feiing</u>: Snøscooter med henger og slede.</p> <p>110-kostnader: Som tidligere år er det signalisert fra 110 at det også for neste år vil komme en ekstra kostnad ut over driften av 110 Innlandet. Drift av 110 Innlandet er beregnet til kr 68,- pr innbygger for 2023. Ut over det signaliseres det en tilleggs faktura på ca. kr 32,- pr innbygger for investeringer som er nasjonalt styrt. Administrasjonen har lagt til grunn at brukerbetaling for drift av 110 Innlandet dekkes av MHBR IKS, mens tilleggs faktura for nasjonale investeringer betales av eierkommunene direkte. Brannsjef har sendt et skriv til alle kommunedirektører med en forklaring på forholdene rundt 110. Dette skrivet ligger vedlagt denne styresaken.</p> <p><i>Økonomirådgiver ga en kort info om investerings- og økonomiplanen. Utfordringen iht. investeringsplanen er leveringstid av biler/utstyr som blir bestilt. Styret signaliserte at selskapets egenkapital og likviditet kan benyttes som et aktivum ved en slik situasjon ved at bestillinger kan gjøres tidligere enn vanlig for å unngå forsinkelser i forhold til investeringsplanen. Økonomiplanen blir det noe økning på i 2023 som bl.a. økning avskrivninger, husleie, drivstoff og forsikringer. Brannsjefen ga en utfyllende info om de økte 110-kostnadene. Vi har ikke fått noen tilbakemelding fra kommunedirektørene på infoen som er sendt ut medio august vedr. saken. Det ble påpekt at det var viktig å få frem forskjellen med fordeling etter fordelingsnøkkel iht. selskapsavtalen og etter innbyggerantallet til representantskapet. Diskusjon rundt de økte 110-kostnadene og utfordringene.</i></p> <p>Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.</p>
20/22	<p>RAMME 2023</p> <p>Forslag til vedtak: Styret vedtar forslaget til ramme for 2023.</p> <p>Saksopplysninger: Det er for 2023 en rammeøkning jf. vedtak i styremøte fra 18.05.2020 sak 10/20 og i representantskapsmøte 09.06.2020 sak 12/20. I tillegg kommer særavtale vakttillegg som var gjeldende fra og med 2022.</p> <p>Det er lagt inn en kolonne for ekstrakostnader til 110. Dette vil komme i tillegg til ordinær ramme for 2023.</p> <p>Det er gjort en vurdering sammen med revisor angående egenkapitalnivå. Forsvarlig egenkapital må sees opp mot langsiktig drift, risiko, investeringsbehov og likviditeten i selskapet.</p>

Egenkapitalprosenten bør ikke komme under 25%. Likviditetsgraden bør ikke komme under verdien 2.

Både en egenkapitalprosent på 25 og en likviditetsgrad på 2 er anbefalte minimumsnivå. Det vil si at jo nærmere vi er minimumsnivåene, jo mindre spillerom har vi til uforutsette utgifter og investeringer.

MIDT-NEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS											
RAMME 2023											
Kommuner	Ramme 2020	Ramme 2021	Ramme 2022	Ramme 2022 110	Ramme 2022 Særvtale	Ramme 2022 Totalt	Ramme 2023	Ramme 2023 Særvtale	Ramme 2023 Totalt	Ekstra 2023 110	Fordelingsnøkkel
Våler	3 689 458	4 020 970	4 416 722	37 664	72 000	4 526 386	4 526 800	72 000	4 698 800	115 100	7,64 %
Engerdal	1 778 842	1 915 750	2 104 302	13 125	0	2 117 427	2 204 400	0	2 204 400	40 100	3,64 %
Trysil	5 422 018	5 889 353	6 458 995	69 090	0	6 538 085	6 776 600	0	6 776 600	211 300	11,18 %
Elverum	16 109 733	17 483 852	19 204 648	223 566	0	19 428 214	20 117 900	0	20 117 900	685 900	33,22 %
Stor-Elvdal	2 638 088	2 847 310	3 127 548	24 969	108 000	3 260 517	3 276 300	108 000	3 384 300	74 200	5,41 %
Alvdal	2 398 057	2 615 736	2 873 182	25 253	108 000	3 006 435	3 009 800	108 000	3 117 800	78 200	4,97 %
Rendalen	2 604 319	2 799 943	3 075 519	18 281	108 000	3 201 800	3 221 800	108 000	3 329 800	55 100	5,32 %
Folldal	1 695 350	1 868 383	2 052 273	15 939	108 000	2 176 212	2 149 900	108 000	2 257 900	49 000	3,56 %
Tynset	5 300 762	5 747 251	6 312 907	58 139	45 000	6 416 046	6 613 100	45 000	6 658 100	178 600	10,92 %
Tolga	1 393 918	1 494 706	1 641 818	16 412	90 000	1 748 230	1 719 900	90 000	1 809 900	49 600	2,64 %
Åsnes			6 532 586	75 884	0	6 608 470	6 843 200	0	6 843 200	230 800	11,30 %
Sum	43 030 545	46 683 254	57 810 500	578 322	639 000	59 027 822	60 559 700	639 000	61 198 700	1 767 900	100,00 %

Saksnr. 19/22 og 20/22 ble sett på sammen og vedtaket ble tatt i samsvar med det.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

21/22 GEBYRREGULATIV 2023

Forslag til vedtak: Styret vedtar det fremlagte forslaget til gebyrregulativ for 2023.

Saksopplysninger: 3% pris- og lønnsvekst er lagt til grunn for økningen av gebyrene, unntatt er feie-/tilsynsgebyret som blir uendret i 2023.

Brannsjefen ga en kort info om prisøkningen. Viktig å få fram at det planlegges å gjenoppta en økning i 2024 på feie-/tilsynsgebyret med basis i pris- og lønnsvekst. Årsaken til at vi ikke øker i år er at selvkostfondet har blitt større enn ønsket.

MHBR er nøkterne med å legge seg på 3 % økning, og styret stilte spørsmålet om 3 % økning er nok. Det er noe som må ses på for kommende år.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

22/22 BRANNSJEFENS PRIORITERINGER FOR 2022

Forslag til vedtak: Styret stiller seg bak de fremlagte prioriteringene for 2023, og ber selskapet innarbeide de i sin Virksomhetsplan.

Saksopplysninger: Strategisk Plan 2020-2024 beskriver selskapets langsiktige målsettinger, samt prioriterte områder i perioden. Av de 15 prioriteter som er beskrevet i Strategisk Plan har 12 hatt oppstart tidligere år. Det planlegges med oppstart av 2 nye i 2023. En av prioritertene som hadde planlagt oppstart i 2022 blir forskjøvet til 2023 på grunn av flere forhold.

De prioritertene som er startet pågår fremdeles. De fleste av punktene er av en slik karakter at selskapet vil måtte bruke flere år for å planlegge og implementere de på en god måte.

Selskapets erfaring med Strategisk Plan med definerte prioriteter for kommende periode er meget god. Det gir mulighet for en langsiktig planlegging og struktur for mye av satsningene for MHBR.

Under vises en kort oversikt over alle prioriteter for langtidsperioden, med utheving av de som anbefales iverksatt i 2023:

Prioriteter 2021 - 2024 MHR IKS

NR	Navn på tiltak	Målsetting	Ansvar	2021		2022		2023	
				Aktiveret 2021		Aktiveret 2022		Aktiveret 2023	
1	Øvingstiltak MHR IKS	Øvelse av opprettholdning for MHR IKS opp i høyeste beredskap i løpet av året og øving hvor alle beredskapsmedlemmer skal delta i rollespilløvelse. Det er utvalgt tre vaker rundt, slik at det kan gjennomføres på alle arbeidsdager. Det skal innføres samarbeid med andre aktører i beredskap.	Beredskap	Øvinger gjennomføres i samarbeid med beredskapsmyndighetene.	Øvinger gjennomføres i samarbeid med beredskapsmyndighetene.	Oppstart			
2	Veilidsbeholdning styringslag (Kode 260)	How to handle veilidsbeholdning styringslag og gjennomføring av kode 260 (beredskaps) beredskap. Det skal innføres samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Utgangspunktet er at beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap			Oppstart			Oppstart for skytes til 2023
3	Teknologisk utvikling (Drone)	Beredskapet skal utvikle og sette opp et teknologisk styringslag som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskapsmyndighetene					Oppstart	
4	BI/BIENS	Samtidig skal utvikles og gjennomføres et BI/BIENS system som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskapsmyndighetene	Oppstart av BI/BIENS	Oppstart av BI/BIENS				
5	Videokonferanse-styret kommunikasjons	MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskapsmyndighetene					Oppstart	
6	LARDAK	MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap	LARDAK 2.0 implementert	LARDAK 2.0 implementert				
7	Utvikling av UI	Utvikling av UI for MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap						Kontinuerlig og pågående
8	Innholdsledelse Systematisk ledelse	Utvikling av innholdsledelse og systematisk ledelse for MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap						Kontinuerlig og pågående
9	Opprettholdning beredskap	MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap			Oppstart			
10	Samband og samarbeid	Samband og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Utgangspunktet er at beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap	Oppstart					Kontinuerlig og pågående
11	Informasjonsstrategi	MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap					Oppstart	
12	Utvikling av beredskapsstyringen	Utvikling av beredskapsstyringen for MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap			Oppstart			
13	Utvikling av kompetanse	Utvikling av kompetanse for MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap						Kontinuerlig og pågående
14	Fokus på beredskapsstyringen	Fokus på beredskapsstyringen for MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap						Kontinuerlig og pågående
15	Utvikling av styringsplaner	Utvikling av styringsplaner for MHR IKS skal utvikle og gjennomføre et styre som skal gi beredskapen beredskap og veiledning. Videreutvikling og samarbeid med beredskapsmyndighetene og beredskapsmyndighetene. Beredskapen skal være tilgjengelig for alle aktører i beredskap.	Beredskap						Kontinuerlig og pågående

Brannsjefen ga en utfyllende info om prioritertene for 2022. Vedlikeholdstrening vil bli utsatt til 2023, droner skal det også ses på, og det er ikke tatt noen avgjørelse på om det skal anskaffes. Fra styret var det ønskelig med en oppsummering når prosjekter er ferdig og innlemmes i driften.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

23/22 FOREBYGGENDE OG BEREDSKAPSANLYSE
 Forslag til vedtak: Styret slutter seg til planen for arbeidet med kommentarer som er gitt i styremøte.

Saksopplysninger: Ny Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften) ble gjeldende fra 1. mars 2022. Denne stiller krav om TO nye analyser for brann og redningsvesen i Norge. Henholdsvis Forebyggendeanalyse og Beredskapsanalyse.

§ 8. Forebyggendeanalyse og krav til bemanning

«Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en forebyggendeanalyse på bakgrunn av

- a. risiko- og sårbarhetsanalysen etter forskriften § 7,
- b. oppgavene i brann- og eksplosjonsvernloven § 11 og forskrifter gitt i medhold av denne.

Forebyggendeanalysen skal identifisere hvilket personell og hvilken kompetanse som er nødvendig for å sikre et tilfredsstillende forebyggende arbeid.

Brann- og redningsvesenet skal ha personell til brannforebyggende arbeid etter forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging, og dette skal utføres med minst 0,1 årsverk per 1 000 innbyggere i ansvarsområdet. I tillegg til personell til brannforebyggende arbeid gjelder krav til årsverk til leder for forebyggendearbeid, jf. forskriften § 11, og krav til bemanning ved feiing og tilsyn med fyringsanlegg etter forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging § 17.»

§ 9. Beredskapsanalyse

«Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen, jf. forskriften § 7 og § 8. Beredskapsanalysen skal besvare i hvilken grad brann- og redningsvesenet er organisert, utrustet og bemannet til å håndtere den kartlagte risikoen og sårbarheten, jf. forskriften § 7.

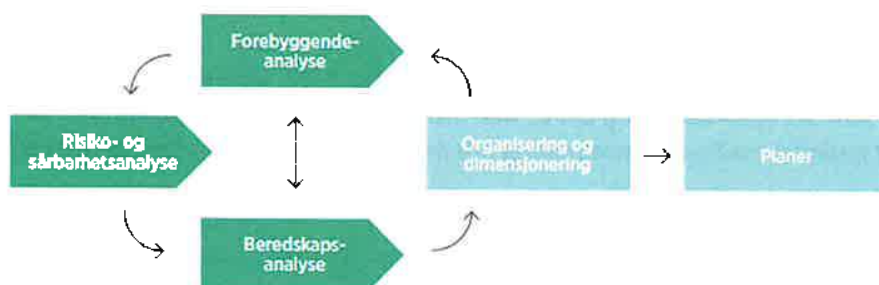
Beredskapsanalysen skal identifisere og vurdere hvilke ressurser, som utstyr, personell og kompetanse, som er nødvendig for å kunne håndtere dimensjonerende hendelser på en tilfredsstillende måte.

Vurderingen av antall personer i beredskapsstyrken, vaktberedskapen, antall vaktlag, reservestyrken og lokaliseringen av beredskapsstyrken, jf. forskriften § 13, § 15, § 16 og § 17, skal omfatte

- a. risikoen i ansvarsområdet
- b. kravet til utrykningstid
- c. oppmøtetiden for personellet som skal møte til førsteinnsats og videre innsats, og
- d. samarbeid med andre brann- og redningsvesen.»

Videre er det fra DSB sin side utarbeidet en egen «Veileder til beredskapsanalyse for brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralene». Denne beskriver både beredskapsanalysen og forebyggendeanalysen.

Figur fra veileder viser sammenhengen mellom ROS, forebyggende – og beredskapsanalyse:

Begge analysene er relativt omfattende og MHBR har arbeidet med analysene siden 2021, da det ble klart at kravet ville komme. MHBR har videre valgt å gjennomføre begge analysene ved hjelp av

egne ressurser, og ikke leie inn ekstern støtte i form av konsulent slik mange brann og redningsvesen har gjort. Styrken ved vårt valg er meget god innsikt i grunnlag, vurderinger og konklusjoner som vil ligge til grunn. På en annen side er dette helt klart svært ressurskrevende for flere av våre ledere.

Oppsummert skal begge analysene resultere i en konklusjon for dimensjonering av og kompetanseplan for forebyggende avdeling, samt dimensjonering, organisering samt utrustning av beredskapsavdelingen.

Konklusjonene vil kunne medføre endringer i forhold til dagens bemanning, fagområder og utrustning. Det igjen vil kunne få økonomiske konsekvenser.

Det legges derfor stor vekt på at denne prosessen må forankres i styrende organer, som for MHBR sin del vil si styre, representantskap og kommunestyre.

Hensikten med at denne saken legges frem for styret i denne omgang er derfor å tydeliggjøre mulige konsekvenser og at det vil komme anbefalinger som på et senere tidspunkt som vil kreve beslutninger og anbefalinger til representantskap og i neste omgang kommunestyre rundt om i selskapet.

Foreløpige delkonklusjoner peker i retning at MHBR på flere områder kan være noe underdimensjonert både når det gjelder administrasjon, forebyggende og beredskap.

Følgende tidsplan er planlagt for prosessen:

Forebyggende Beredskaps-analyse	Informasjon om prosess Forankring Delkonklusjoner	Konklusjoner Anbefalinger
Styret	19.sep 22	5.des 22
Representantskap	14.nov 22	April 23
Kommunestyre	Gjennom repskap	April - Juni 23

Brannsjefen ga en utfyllende info om arbeidet med analysene og prosessen rundt det. MHBR har valgt å lage analysene selv etter erfaringen fra når ROS analysen ble revidert.

Styrets leder ga ros for arbeidet som er gjort, styret anbefaler at selskapet innhenter ekstern støtte for en kvalitetssikring av analysene når de er utarbeidet. Administrasjonen ser på muligheten for å leie et eksternt selskap som ser på/har en revisjon av analysene og ev. kommer med en uttalelse etter revideringen. Videre er det et ønske fra styret om at forankring av analysene i kommunestyrene utføres av brannsjef ettersom dette omhandler meget sentrale forhold for kommunene.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

24/22 ORIENTERINGSSAKER

Forslag til vedtak: Styret tar orienteringssaker til etterretning.

Følgende orienteringssaker ble presentert:

- Status leveranser MHBR IKS pr. august 2022 ble vist fram.
- Status Våler brannstasjon.
- Status Trysil brannstasjon.

- Status Elverum brannstasjon.
- Status Tynset brannstasjon /Depot Kvikne.
- Omorganisering og tilpasning av feiervesenet.
- Generelt om aktivitet.

STATUS INFORMASJON PR. D.D.

Brannsjefen informerte om følgende temaer:

- Leveranser og overordnede mål pr. mai 2022 ble vist fram og informert om.

Beredskap:

- Personell:
 - Ansatt ny leder på beredskapsavd. som begynte 1. september, Aslak Overland.
- Materiell:
 - Opplæring på ny lift er i gang og liften blir ikke operativ før brannsjefen har gikk klarsignal om det.
 - Den nye liften vil bli et stort løft for kommunene i sør.
 - Båt med motor og henger er innkjøpt til Elverum og Tynset som er funksjonell for vårt bruk i beredskap.
- Spesielle hendelser:
 - Gjennomført nasjonalt grunnkurs i skogbrann 13.-15. september med 23 deltakere. Fått gode tilbakemeldinger fra deltakerne som var fra Kirkenes i nord til Arendal i sør.
 - Gjennomfører «åpen dag» lørdag 24. september på alle våre brannstasjoner.

Brannforebyggende:

- Trygg hjemme prosjektet går sin gang med opplæring i helsesektorene rundt om i eierkommunene.
- Trygghetstreff er arrangert i Åsnes og Åmot, dette er i regi av sanitetsforeningen. Noe som nok en gang har vært vellykket.
- 6 kl. undervisning er gjennomført i nord i uke 36 og 37.
- De Nordiske Jakt- og fiskedager i Elverum er vi representert sammen med Skogbrand forsikring.

Feierseksjonen:

- Hovedfokus på feiing av fyringsanlegg i hele vårt tjenesteområde. Tilsyn og feiing av fritidsboliger er noe vi tar med oss gjennom hele året.
 - Fokus på lærlinger, vi har pr. d.d. 3 stk. lærlinger i brannforebyggerfaget. Siste lærling begynte nå 5. september som er en dame.
 - Mats Tande-Gulbrandssen er ansatt som ny koordinator/ansvarlig for fritidseiendommer. Han begynte 16. august.
 - Informasjon ut til innbyggerne er viktig og noe vi har veldig fokus på.
 - Omorganisering pågår hvor bakgrunn ligger til grunn, og ble tatt opp i IDF møte 16.09.2022:
 - Innføring av risikobasert feiing/tilsyn.
 - Tilsyn og feiing av fritidseiendommer.
 - Effektivisering og forbedring av dagens organisering.
 - I endringsprosessen anbefales det at MHBR beslutter endring på nåværende titler i feierseksjon til følgende:
 - Feierseksjon = Boligseksjon
 - Feierformann = Arbeidsleder
 - Feiersvenn = Brannforebygger
- Forslag til ny struktur/modell til Boligseksjon ble vist fram.

	<p>Diverse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Våler: <ul style="list-style-type: none"> - Ingen endring av status pr. d.d. ➤ Elverum: <ul style="list-style-type: none"> - Garasjer blir byggetrinn 1. - Ren/uren sone blir byggetrinn 2. - Samkjøres med Ambulansetjenesten/Sykehuset Innlandet. ➤ Trysil: <ul style="list-style-type: none"> - Ifbm. ambulansetjenesten nå får nye lokaliteter i Trysil, så har det frigjort rom, som dem har disponert tidligere, som kan brukes på brann- og feiervesenet. Prosjekt møte med Trysil Industrihus og Trysil kommune er gjennomført. - Skisser over endringer foreligger. ➤ Tynset: <ul style="list-style-type: none"> - Bygging pågår med ny plass til feierne med bl.a. garderøber for damer og herrer. - Kvikne har nå fått nye lokaliteter og tilgang til både oppholdsrom, wc og dusj. ➤ Øvingsanlegg: <ul style="list-style-type: none"> - Jobbes med et stasjonert anlegg i Elverum. - Et mindre anlegg i Tynset og Trysil. - I tillegg jobbes det med et mobilt anlegg. <p>Samarbeidspartnere er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - INN (Høgskolen i innlandet) intensjonsavtale på plass - Forsvaret m/Rena militære flyplass - EKI har vi avtale med prosjektering. <p>Tilsyn fra Statsforvalter 26. september 2022 på dagens anlegg.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Høring av ny IKS-lov er ute nå med frist 23. september, MHBR har gitt innspill. De viktigste forslag til endring er: <ul style="list-style-type: none"> - Økt innsyn og åpenhet i selskapet – krav om åpne møter med annonsering av dem. - Valg av medlemmer til representantskapet, økning fra 2 til 3 medlemmer. - Godtgjørelser til ledervervet i representantskapet skal dekkes av selskapet, for resterende skal det dekke av eierkommuner. - Endringer i reglene om økonomiforvaltning, nye tidspunkter for ulike rapporteringer. - Styrets ansvar, tydeliggjøring av ansvaret. ➤ Webcruiter er et nytt system for jobbsøkere som vi vurderer å ta i bruk. ➤ ACOS møteportal – her avventer vi Elverum kommune som må anskaffe en ny versjon av ACOS før det kan være aktuelt å ta i bruk dette. <p><i>Styret uttrykte anerkjennelse til Tynset kommune for raskt å utnytte en oppstått mulighet på Kvikne til å høyne kvaliteten på lokalene.</i></p>
25/22	<p>STYRETS EGEN TID</p> <p>Styret gjennomgikk utfallet av styreleders samtale med brannsjef om lønns- og arbeidsvilkår.</p>
26/22	<p>EVENTUELT</p> <p>Neste styremøte mandag 5. desember 2022 kl. 10:00 i Elverum.</p> <p>Styremøter i 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mandag 14. mars • Mandag 20. juni • Mandag 19. september • Mandag 5. desember i Elverum

Møtet hevet kl. 12.25

Møtet ble avrundet med en befaring på brannstasjonen i Tolga.

Sven Inge Sunde
Leder

Jorunn Graff Bjørnersen
Nestleder

Helen Margrethe Schjelderup
Styremedlem

Lage Trangsrud
Styremedlem

Arne Hagetrø
Styremedlem

Bjørn Thomas Berget
Styremedlem

John Olav Sundli
Styremedlem

Tommy Kristoffersen
Styremedlem

Tone Hagen
Styremedlem

Eva Nyhus
Styremedlem

Tove Lisbeth Finstad
Styremedlem

Anders Øverby
Styremedlem

Terje Haugland
Styremedlem